

Záblesky Boha

1/2012

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Trojjediný Bůh
2. Bůh Stvořitel
3. Bůh Vykupitel
4. Bůh milosti a soudu
5. Boží svatost
6. Bůh Zákonodárce
7. Bůh soboty
8. Péče o stvoření
9. Bůh – vládce dějin
10. Naslouchající Bůh
11. Bůh jako umělec
12. Romantický Bůh
13. Bůh naděje

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Záblesky Boha

Průvodce studiem Bible

Autor: Jo Ann Davidsonová

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

1. čtvrtletí 2012

Foto: Dan Hrdinka

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.

pro Církev adventistů sedmého dne

Vytiskly Těšínské papírny, spol. s r. o.

Vydání první, Praha 2012

ISBN 978-80-7172-907-5

ISSN 0409-3208

Úvod

Záblesky Boha

Každý, kdo vidí fotografie z Hubbleova vesmírného teleskopu, žasne nad nesmírnou krásou vesmíru. Jistý spisovatel, okouzlen nádherou galaxie Sombrero, řekl: „Kde bychom měli začít, abychom prozkoumali galaxii Sombrero a pochopili její smysl a řád? A to je tato galaxie pouze jednou z miliard ostatních. Žijeme na Zemi, malí a izolovaní, nepatrné částčky stvoření. Máme výjimečný výhled na vesmír, který je však zcela mimo náš dosah!“

Mnohem úžasnější než vesmír je jeho Stvořitel. Vždyť jej mohl vytvořit jen někdo, kdo jej neskonale přesahuje!

Jako adventisté sedmého dne věříme, že Bůh, jemuž sloužíme a jehož uctíváme, je tím „někým“, kdo stvořil vesmír – od galaxie Sombrero až po kvarky, základní částice, z nichž je utvořena veškerá její hmota.

Toto čtvrtletí se budeme věnovat „teologii“ – čili učit se o Bohu. Je to ten nejdůležitější úkol v životě člověka, aby poznal Boha a mohl jej uctívat a odevzdat se mu. Náš Stvořitel si přeje, abychom ho milovali „z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ (L 10,27). Proto se nám dává různými způsoby poznat.

Bůh má v Bibli mnoho jmen. V každém z nich se nám nabízí hlubší a dokonalejší pohled na Boha nebes a země. Nelze jej vměstnat do představy laskavého Mikuláše, který z nebe sesílá pomoc každému, kdo o ni požádá. (Jeden profesionální hráč pokeru nedávno vyhrál několik milionů dolarů a pak za to veřejně poděkoval Ježíši!)

Toto čtvrtletí se budeme zaměřovat na Boha, na různé rysy jeho povahy, jak nám byly zjeveny, a také na to, co tyto Boží vlastnosti pro nás znamenají. Začneme se základy, s učením o Trojici (že Bůh je jen jeden, a přitom zahrnuje tři osoby). Pak se podíváme na Boha Stvořitele. Víra ve stvoření je základem všeho, čemu věříme. Dále se zaměříme na Boží práci vykoupení. V padlém světě nestačí být stvořen. Musíme být i vykoupeni. Budeme si také moci uvědomit, že Bůh je Bohem milosti i Bohem soudu. Budeme uvažovat o Boží svatosti, jeho zákonu a sobotě. Všechny tyto charakteristiky nám pomáhají lépe porozumět tomu, jaký je Bůh.

Budeme přemýšlet i nad jinými rysy Boha, na které se běžně nesoustředíme. Uvidíme, že Bůh je Bohem krásy, dějin a dokonce romantiky. Prozkoumáme modlitbu a ekologii (chceme přemýšlet i o praktických dopadech toho, co znamená sloužit našemu Bohu) a zamyslíme se nad Božím zaslíbením o druhém příchodu, který ukončí hroznou zkušenost lidstva s hříchem.

Bůh člověka nekonečně přesahuje. (Vždyť stvořil nejen galaxii Sombrero, ale celý vesmír!) Měli bychom být vděční za každý kousek světla, které sešle naším směrem. Toto čtvrtletí se necháme osvětlovat tímto paprskem poznání. Bude pak na každém z nás, jak se tímto světlem nechá dál vést.

Jo Ann Davidsonová je profesorkou systematické teologie na Teologickém semináři církve adventistů na Andrews University v Berrien Springs, Michigan, USA.

Trojediný Bůh

Texty na tento týden:

Dt 6,4; Fp 2,6; Mt 28,19; Gn 1,26.27; J 14–16

Základní verš

Ale vy, milovaní, budujte svůj život na své nejsvatější víře, modlete se v Duchu svatém, uchovávejte se v Boží lásce a očekávejte, že vás milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista dovede k věčnému životu. (Ju 1,20.21; B21)

Hlavní myšlenka V Bibli se nacházejí zmínky a náznaky o božství a jednotě božské Trojice.

Slovo *Trojice* se v Bibli sice nevyskytuje, ale *učení o Trojici* v Písmu již nacházíme. Učení o tom, že Bůh je jeden a tvoří ho tři „osoby“, je velmi důležité, protože se týká toho, kým Bůh je, jaký je, jak pracuje a jaký má vztah ke svému stvoření. Božství Krista je nezbytnou součástí plánu spasení.

V Bibli jsou tři oddělené, ale vzájemně propojené zdroje důkazů o Trojici (neboli o trojjedinosti Boha). Jsou jimi (1) důkazy o jednotě Boha (že Bůh je jeden); (2) důkazy o tom, že existují tři osoby, které jsou Bohem; (3) jemné náznaky o Boží jednotě ve třech osobách.

Rozlišování mezi Bohem, Ježíšem a Duchem svatým, jak se nachází v Bibli, staví na vyjádřeních samotného Boha, ačkoli v našem hříšném stavu je to pro nás těžko pochopitelné. „Věčné božské osoby (*doslova věční božští hodnostáři*) – Bůh, Kristus a Duch svatý“, jak je nazývá Ellen G. Whiteová (*Evangelism*, str. 616) – jsou si rovny, ale nejsou identické nebo zaměnitelné.

Někteří z prvních adventistů zápasili s učením o Trojici, podobně jako tomu bylo v dějinách křesťanství. V současnosti však má naše církve k tomuto bodu věrouky jednoznačný postoj. Věřoučný bod číslo dvě říká, že „Bůh je jeden: Otec, Syn a Duch svatý; věčná jednota tří Osob“.

Bůh je jen jeden

Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný.

(Dt 6,4)

¹³Avšak Mojžíš Bohu namítl: „Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?“¹⁴Bůh řekl Mojžíšovi: „JSEM, KTERÝ JSEM.“ A pokračoval: „Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám.“¹⁵Bůh dále Mojžíšovi poručil: „Řekni Izraelcům toto: Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení.

(Ex 3,13–15)

Osobní studium

Víra starověkých Židů byla výhradně monoteistická. „Mono-“ znamená „jeden“ a slovo „teistická“ má základ v řeckém výrazu pro Boha. Monoteistická tedy znamená, že staví na existenci pouze jednoho Boha. Tento postoj je pevně ukotven v celém Starém zákoně. Existuje pouze jeden Bůh, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, ne mnoho bohů, jak tomu věřily okolní národy a kmeny. Z tohoto pohledu byla víra starověkého Izraele jedinečná.

Skutečnost, že existuje jen jeden Bůh, se v Písmu zdůrazňuje na mnoha místech. Základním textem vyznání Izraele je Dt 6,4. Nazývá se také *Šema* podle úvodního slova, které znamená „slyš“. Tento výrok je jednou z velkých pravd o Bohu, kterou měli Židé vírou přijmout a již měli učit své děti (Dt 6,6,7).

Stejně hebrejské slovo *echad* (česky „jeden“) se používá nejen k označení jednoho Boha v *Šemě* (Dt 6,4), ale i v Gn 2,24: „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“

Slovo *echad* (jeden) nevyjadřuje matematický součet, ale jednotu celku. Tento text naznačuje cosi o jednotě odlišných částí. Muž a žena mají být podle Gn 2,24 „jedno“ (*echad*) tělo, právě tak jako i Bůh je „jeden“ (Dt 6,4).

Aplikace

Co říká Nový zákon o jednotě Boha? Jk 2,19; 1K 8,4

Jak nám může víra v to, že Bůh je jeden, pomoci vyhnout se modloslužbě v jakékoli formě? Proč má být Bůh jediným, koho uctíváme? Čemu ve svém životě věnuješ více pozornosti a času než Bohu? Jak můžeš dát ve svém životě Bohu to místo, které mu náleží?

Poznámky

Božství Krista

‘Ačkoli sdílel Boží podstatu, na své rovnosti s ním netrval. ‘Místo toho se vzdal sám sebe: přijal podstatu služebníka, vzal na sebe lidskou podobu.

(Fp 2,6.7; B21)

‘Ale o Synu říká: „Tvůj trůn, Bože, trvá na věčné věky, žezlo spravedlnosti je žezlo vlády tvé. ‘Miluješ spravedlnost a zlo nenávidíš; to proto tě Bůh, tvůj Bůh, pomazal olejem radosti nad společníky tvé.“

(Žd 1,8.9; B21)

Osobní studium

Božství Boha Otce, jak je představeno v Bibli, nezpochybňuje téměř nikdo. Ti, kteří mají problémy věřit v Trojici, často pochybují o božství Krista. Pokud by Kristovo božství nebylo úplné a věčné, plán spasení by se dal snadno zpochybnit (viz lekci na čtvrtek).

Od farizeje, který dobře znal učení Písma o jednom Bohu, zní výrok uvedený v Listu Filipským neuvěřitelně. Ukazuje však na Pavlovu hlubokou víru v Kristovo božství.

Také List Židům – jež byl určen věřícím, kteří byli monoteisté jako Pavel – obsahuje silné výroky vyzdvihující božství Božího Syna. Kristova božská podstata je např. jednoznačně vyjádřena v 1. kapitole, 8. a 9. verši.

Pro zjevení Kristova božství je nejdůležitější to, jak vnímal sebe samého. Kristus nevyhlásil svou božskost v triumfálním pochodu ulicemi Jeruzaléma. Evangelia však obsahují mnoho náznaků, které odhalují, že Ježíš se právě takto vnímal. Několikrát prohlásil, že vlastní to, co přísluší pouze Bohu: Boží anděly označil za své anděly (Mt 13,41), tvrdil, že odpouští hříchy (Mk 2,5–10) a také že má moc soudit svět (Mt 25,31–46). Kdo jiný než Bůh by měl právo se takto vyjadřovat, aniž by šlo o rouhání?

Jedno z obvinění vznesených proti Ježíši během jeho soudního procesu bylo, že se prohlašuje za Božího Syna (J 19,7; Mt 26,63–65). Pokud by se Ježíš nepokládal za Boha, jistě by za těchto okolností napravil tyto mylné domněnky. On to však neudělal. V soudním řízení před Kaifášem Ježíš pod přísahou potvrdil, že je Božím Synem.

Připomeň si, jak Ježíš přijímal projevy úcty a uctívání od různých lidí. Podívej se na záznamy evangelií (Mt 14,33; 28,9; L 24,50–52; J 9, 35–38). Ježíš si nechal projevovat úctu, která náležela jedině Bohu. Pavel podobné projevy úcty odmítal. Porovnej jeho chování s Pavlovým (Sk 14,8–18). Všechna tato místa v Písmu jsou dalšími důkazy o Ježíšově božství.

Aplikace

Najdi si čas k přemýšlení o Ježíšově životě. Zaměř se na skutečnost, že Ježíš je Bůh, Stvořitel vesmíru. Co všechno to vypovídá o Boží lásce k tomuto světu? Jakou útěchu a naději můžeš čerpat z této podivuhodné pravdy o Božím vtělení?

Duch svatý

Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůní byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží.
(Gn 1,2)

⁹Jednoho dne přišel Ježíš z galilejského Nazaretu k Janovi a dal se od něho v Jordánu pokřtít. ¹⁰Ve chvíli, kdy vystupoval z vody na břeh, viděl, jak se obloha rozevřela a na jeho hlavu se snesl Boží Duch v podobě holubice. ¹¹Současně z nebe promluvil hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, z tebe mám radost.“
(Mk 1,9–11; SNC)

Osobní studium

Pokud Bůh může být „jeden“ a přitom být tvořen dvěma osobami, Otcem a Synem, nemělo by být obtížné přidat k božské Trojici třetí osobu – Ducha svatého, i když někteří věřící s tím mají problém.

Poprvé se s Božím Duchem setkáváme hned v druhém verši Písma, při záznamu o stvoření. Tři osoby božské Trojice jsou vzpomenuy také v Novém zákoně, když Ježíš ustanovuje, jak mají být noví věřící pokřtěni (Mt 28,19). Tato formulace se používá při většině křesťanských křtů i v současnosti. Člověk, který se rozhodl následovat Ježíše, je pokřtěn v jednom jménu (v řečtině je zde jednotné, ne množné číslo), ačkoli dále se zmiňují tři božské osoby. Tři božské bytosti jsou vnímány jako jedna.

Při Ježíšově křtu se všechny osoby božské Trojice objevily spolu. Přečti si dramatický popis Ježíšova křtu zaznamenaný v Markovi 1,9–11. Markův popis „rozevřeného nebe“ (v. 10) by bylo vhodnější přeložit jako „roztržené nebe“. Marek směřuje pozornost čtenáře ke všem třem osobám božské Trojice. Je to silná výpověď o zcela výjimečném zjevení Boha, které ovlivnilo dokonce i přírodu.

Podobně jako je tomu u Ježíše, jednání Ducha svatého je totožné s jednáním, které se přisuzuje výhradně Bohu. Připomeňte si následující způsoby jednání Ducha svatého.

1. Když anděl oznamuje Marii narození Krista, říká jí, že její dítě se bude nazývat „svaté“, protože na ni sestoupí Duch svatý (L 1,35).
2. Ježíš potvrdil, že na něm spočívá Duch svatý, který ho posvěcuje ke službě kázání evangelia (L 4,18).
3. Ježíš také řekl, že vyháni demony prostřednictvím Božího Ducha (Mt 12,28).
4. Duch svatý má vykonávat Kristovu práci v jeho nepřítomnosti. Je člověku rádcem (J 14,16).
5. Ježíš vdechl Ducha svatého na své následovníky (J 20,22).
6. V křesťanech bude přebývat Duch svatý (J 14,17) a také Duch Kristův (1Pt 1,11; Ko 1,27).

Aplikace

Služba Krista a Ducha svatého jsou neoddělitelně spojeny. Existují biblické důkazy, které ukazují, že Duch svatý je Bůh. Přečti si Skutky 5,1–11. Jak nám může tato událost pomoci pochopit božství Ducha svatého? Co se z této události můžeš naučit pro svůj život?

Jednota a rovnost

¹Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným, kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bithynii ²a byli předem vyhlédnuti od Boha Otce a posvěceni Duchem, aby se poslušně odevzdali Ježíši Kristu a byli očištěni pokropením jeho krví: Milost vám a pokoj v hojnosti. ³Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději.

(1Pt 1,1–3)

Osobní studium

Bible jednoznačně říká, že Bůh je jeden (*echad*). V Bibli však nacházíme i výroky, které hovoří o pluralitě osob božské Trojice. Už dávní učenci Písem objevili v mnoha starozákonních textech důkazy o trojjediné podstatě Boha, stejně jako je nacházejí i dnešní teologové a studenti Bible. Tato pravda je pak zcela otevřeně zjevena v celém Novém zákoně.

Na několika místech Písma se pak nachází spojení jednotného a množného čísla při popisu Boha. Jsou jimi Gn 1,26.27 („Učiňme člověka, aby byl našim obrazem...“), Gn 11,6–8 („Hospodin totiž řekl: ...Nuže, sestoupíme a zmateme jim tam řeč...! I rozehnal je Hospodin po celé zemi...“) nebo Iz 6,8 („Vtom jsem uslyšel hlas Panovníka: ‚Koho pošlu a kdo nám půjde?‘“).

Podobně Pavlovo kázání o Letnicích vyzdvihuje Ježíše jako součást božské Trojice (Sk 2,33). Také Petr, zbožný monoteistický Žid, který věřil v jednoho Boha, potvrzuje božskost Krista. Důkazy o trojjediné podstatě Boha uvádí ve svém dopise Židům žijícím v diaspoře (1Pt 1,1–3). Pavel zmiňuje pluralitu Boha při objasňování všech fází plánu spasení (viz 2K 1,20–22 a 2K 13,13).

Pro naši hříchem poznamenanou mysl není jednoduché zcela pochopit myšlenky o trojjedinosti Boha. Nemusí nás to však zmalomyslnět. Vždyť se pokoušíme postihnout podstatu Boha, Stvořitele vesmíru! Bylo by velmi naivní se domnívat, že ho můžeme plně pochopit, zejména když my lidé „zcela“ nechápeme téměř nic. Přesto jej však můžeme milovat a důvěřovat mu. Láska a důvěra totiž staví na našem rozhodnutí, ne na úplném poznání.

Aplikace

Přemýšlej o člověku, kterého velmi dobře znáš, důvěřuješ mu a máš ho rád. Co o tomto člověku nevíš? Jakému jeho chování nerozumíš? Proč jsi schopen tohoto člověka milovat navzdory tomu, že mnohé z jeho uvážování či jednání je pro tebe záhadou? Na co by ses Boha nejprve zeptal? Proč?

Poznámky

Trojice a spasení

¹²Ještě vám mám mnoho co říci, ale teď to nemůžete unést. ¹³Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. Nebude totiž mluvit sám od sebe, ale řekne vše, co uslyší – oznámí vám i věci budoucí. ¹⁴On mě oslaví, neboť vám oznámí, co přijme ode mě. ¹⁵Všechno, co má Otec, je mé. Proto jsem řekl, že vám oznámí, co přijme ode mě.

(J 16,12–15; B21)

Osobní studium

Janovo evangelium úmyslně soustředí pozornost čtenáře na jedinečnou povahu Boha. Jan si je dobře vědom jedinečnosti Boha ve třech osobách. Text u Jana v kapitolách 14 až 16 nám (kromě jiného) pomáhá lépe chápat vztahy mezi jednotlivými osobami Boží Trojice.

Tato stať obsahuje množství zmínek o třech rovnocenných božských osobách, které jsou podstatou jednoho Boha. Opakovaně zde můžeme vidět vnitřní dynamiku mezi osobami Trojice. Učení o Trojici není založeno na spekulaci. Je to nezbytný závěr vyplývající ze systematického studia Písma.

Skutečnost, že Kristus je Bůh, má v těchto souvislostech zásadní význam. Pokud by Kristus nebyl úplně Bohem, pak by Bůh přenášel trest za naše hříchy na jinou osobu – stvořenou pro tento účel. Nebyl by Bohem, který bere naši vinu na sebe. Poselstvím evangelia však je, že samotný Bůh na kříži umíral za hříchy světa. Cokoliv menšího by znehodnotilo spasení a obralo by ho o všechno, co ho dělá tak mocným a účinným.

Kdyby Ježíš nebyl Bohem, pak by ani Boží zákon nebyl tak svatý jako samotný Bůh, protože jeho přestoupení by mohla odčinit stvořená bytost. Zákon by byl pouze natolik svatý jako tato stvořená bytost, a ne jako Stvořitel. Samotný hřích by nebyl až tak špatný a fatální, pokud by ho stačilo vymazat smrtí stvořené bytosti a ne obětí samotného Stvořitele. Skutečnost, že bylo třeba samotného Boha, Ježíše Krista, aby navždy vyřešil problém hříchu a trestu za něj, je silným důkazem o závažnosti hříchu.

Naše jistota spasení je založena na tom, co pro nás vykonal Kristus, nikoli na našich skutcích a vlastní síle. Jistota pramení z toho, že samotný Bůh zaplatil za naše hříchy. Můžeme svojí snahou k jeho oběti něco přidat? Pokud by byl Kristus stvořen, možná bychom pro své spasení něco udělat mohli. Jestliže však Bůh, Stvořitel, obětoval sebe samého za naše hříchy – je rouháním myslet si, že můžeme vykonat něco, čím bychom doplnili jeho obět. Pokud by tedy Kristus nebyl Bohem, plán spasení by byl od základu zpochybněn.

Aplikace

Přemýšlej o tom, že Stvořitel vesmíru zemřel místo tebe, abys mohl mít zaslíbení věčného života a být navždy v jeho blízkosti. Jakou naději a jistotu můžeš čerpat z této úžasné pravdy? Ve světle tohoto poznání, jaká vlastnost nejlépe charakterizuje našeho Boha? Jak můžeš ve svém životě odrážet Boží charakter?

Podněty k zamyšlení

Učení o Trojici neříká, že se tři různé božské úlohy projevují prostřednictvím jedné osoby (jak učí modalismus). Nejde ani o seskupení tří nezávislých bohů (pak by šlo o triteismus nebo polyteismus). Jeden Bůh (On) je zároveň *Oni* a *Oni* jsou stále spolu, vždy úzce spolupracující. Duch svatý provádí vůli Otce a Syna, která je také jeho vůlí. Tuto pravdu Bůh o sobě zjevil prostřednictvím Písma i prostřednictvím Ježíše Krista.

Někteří lidé mají problémy s božstvím Krista proto, že když byl v lidském těle, podřizoval se vůli Otce. Mnozí v tom vidí „důkaz“, že byl něčím méně než Otec. To však neodráží vnitřní strukturu božské Trojice. Podřízení se Otci ukazuje na to, jak měl plán spasení fungovat. Ježíš se měl stát člověkem, být poslušným „až k smrti – k smrti na kříži“ (Fp 2,8; B21). Také o něm čteme, že „ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy“ (Žd 5,8.9). Tyto výroky ukazují, že podřízenost, kterou na sebe Kristus vzal, byla úzce spojena s jeho vtělením. Byla nezbytná pro plán spasení. Není to tedy důkaz toho, že by Ježíš nebyl věčný Bůh.

„Dají mu jméno Immanuel... , Bůh s námi' (Mt 1,23). ,Bůh ... nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově' (2K 4,6). Ježíš Kristus byl od věčnosti jedno s Otcem, byl ,obrazem Božím', ztělesněním Boží velikosti a vznešenosti, ,odleskem Boží slávy'. Přišel na svět proto, aby nám zjevil Boží slávu.“ (TV 9)

Otázky k rozhovoru

- Někteří z prvních adventistů měli problém s učením o Trojici. Tento problém byl způsoben různými vlivy, mimo jiné snahou některých odmítnout vše, co bylo součástí tradičního křesťanství. V současnosti církev adventistů zastává v tomto bodě jednoznačný postoj. Jak tato změna, která se v učení církve odehrála, ukazuje na ochotu těchto lidí nechat se vést Biblií? Jak jste vy osobně poporostli v porozumění Božímu slovu? Věřili jste něčemu, čemu v současnosti již nevěříte? Jak za poslední roky poporostli v chápání Božího poselství váš sbor?*
- V evangeliu podle Jana 8,58 čteme tato Ježíšova slova: „Amen, amen, pravím vám, dříve než se Abraham narodil, já jsem.“ Jak tento text zjevuje plnou božskost Krista?*

Shrnutí

Pokud chceme prohloubit naši lásku k úžasnému Bohu, dárci všeho dobrého, a pokud ho chceme nadšeně oslavovat, potřebujeme jej stále více poznávat. Trojice je záhadou, ale v Písmu jsou všechny záhady a hluboké pravdy Bohem zjeveny na naší omezené úrovni, tak abychom je dokázali přijmout. Pevnou jistotu o Bohu však můžeme získat jedině tehdy, když před ním budeme poklekat na kolenou. „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“ (Dt 6,4).

Bůh Stvořitel

Texty na tento týden

Mt 19,4; Jb 38,4-7; Dt 32,10.11; Ž 19; J 1,1-13; Ř 5,12; Iz 66,22

Základní verš

Neboť v něm /v Synu/ bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. (Ko 1,16)

Hlavní myšlenka

Učení o stvoření, přesněji o doslovném šestidenním stvoření, je základem všeho, čemu věříme.

Je těžké představit si dva odlišnější pohledy, než je biblický koncept stvoření a ateistická evoluční teorie. První ukazuje, že stvoření bylo úplně, dokonale naplánované, že při něm nic nebylo ponecháno náhodě. Evoluční teorie naopak vysvětluje vznik života jako náhodný proces, v němž neexistoval žádný záměr. V biblickém záznamu vidíme, že všechno bylo utvořeno s určitým cílem. Řekové to označují slovem *telos*. Evoluce pracuje s předpokladem, že neexistuje konečný cíl, neexistuje síla, která by dávala stvoření smysl. Náhodné mutace a přirozený výběr (výsledky náhody) spolu slepě spolupracují, ponechávají to, co funguje, a ničí to, co se nepřizpůsobí. Bible také učí, že lidé byli stvořeni k Božímu obrazu. Podle evoluční teorie však odrážejí podobu náhodného primáta, který stojí na vývojovém stupni před druhem homo sapiens.

Tento týden se podíváme na biblickou zprávu o stvoření. Budeme sledovat, jak učení o stvoření formovalo základy všech věroučných tezí, které po něm následovaly. Pokud stvoření nepochopíme správně, je téměř jisté, že se budeme mýlit i v mnoha dalších oblastech. Víra adventistů sedmého dne se zakládá na víře ve stvoření.

Týden stvoření

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“

(Gn 1,1)

Osobní studium

Hned první věta Písma je otevřenou výpovědí o tom, kdo je původcem stvoření. Pokud bychom od Boha neměli žádné jiné poselství, jedno by bylo jasné – Bůh je Stvořitel. Tímto jednoznačným vyznáním se zároveň stavíme na stranu zastánců kreacionismu.

Kniha Genesis začíná popisem Boha v procesu stvoření. Na samém začátku Písma nenajdete žádný výrok o Bohu, který by jej představoval. Žádný z biblických autorů si nemyslel, že by Boha bylo třeba představit. Nejbližše se k důkazu o existenci Boha přibližuje výrok žalmisty: „Bloud si v srdci říká: ‚Bůh tu není!‘“ (Ž 14,1).

Teologové si všimli nezměrné umělecké hodnoty nejen samotného aktu stvoření, ale také toho, jak je zaznamenán v Bibli. Genesis 1,2 je úvodem k Božím uměleckému dílu stvoření a uspořádání hmoty: „Země byla pustá a prázdná.“ První tři dny Bůh „tvoří“ – dává tvar tomu, co bylo „beztvaré“. Další tři dny „naplňuje“ to, co bylo „pusté“.

Světlo, které bylo utvořeno v první den, získává svou podobu a naplnění čtvrtého dne, kdy Bůh tvoří slunce, měsíc a hvězdy (Gn 1,16). Vzduch a voda, na které se Bůh zaměřil druhý den, jsou pátý den naplněny ptáky a vodními živočichy (Gn 1,6–8.20–23). Suchá zem oddělená od vody a naplněná třetí den rostlinami (Gn 1,9–13) byla šestý den dokončena vytvořením suchozemských zvířat a člověka. Nakonec bylo všechno ohodnoceno jako „velmi dobré“ a pak královsky oslavováno během sedmého dne samotným Bohem (Gn 2,1–3).

Je důležité si povšimnout, že nic v těchto textech nenaznačuje, že by některá část stvoření byla ponechána náhodě či vznikla sama od sebe. Naopak docházíme k poznání, že vše bylo důkladně naplánováno, zorganizováno a zrealizováno.

Biblická zpráva o stvoření je zdůrazněna ve čtvrtém přikázání Desatera (Ex 20,8–11), vrací se k ní prorok Izajáš (Iz 40,26), Ježíš (Mt 19,4) i apoštol Pavel (1Tm 2,13). Vše v Bibli svědčí o tom, že Bůh stvořil svět slovem právě tak, jak je popsáno v knize Genesis v kapitolách 1 a 2. Bible neponechává v této otázce prostor pro spekulace. Člověk si může svobodně vybrat, zda bude věřit ve stvoření nebo v evoluci, ale čestně bychom měli přiznat, že se nelze pokoušet o kombinaci obou postojů. Věřit v Boha, považovat poselství Písma za věrohodné, ale zároveň hledat omluvu pro víru v evoluci není projevem čestného přístupu k Písmu.

Aplikace

Proč je určitým pokusem hledat jiné vysvětlení původu života, než jaké nám předkládá biblická zpráva? Proč není jedno, jak vznikl svět? Je pro tebe pohled na původ života otázkou víry, nebo přesvědčení? Proč? Jak to mění tvůj pohled na Boha?

Láska Stvořitele

Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží.

(Gn 1,2)

¹⁰Našel ho v zemi divokých pouští, v pustotě kvilících pustin, zahrnul ho svou péčí, chránil ho jako zřítelnici oka. ¹¹Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí, ¹²tak Hospodin sám ho vedl, žádný cizí bůh s ním nebyl.

(Dt 32,10–12)

Osobní studium

Dramatičnost týdne stvoření je neuvěřitelná. Den za dnem Stvořitel promlouvá a svým slovem utváří systémy a formy života, které udivují každého člověka, vzdělaného i prostého. Všichni shodně žaseme nad nádherou a důmyslností přírody i všech živých tvorů. Bůh dokonce říká, že celý vesmír byl při stvoření naplněn radostí. „Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi ... zatímco jitrní hvězdy společně plesaly a všichni synové Boží propukli v hláhol?“ (Jb 38,4–7).

Náznak radosti, která naplňovala srdce Stvořitele během stvořitelského týdne, se nachází také v Gn 1,2: „Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží.“ V biblických překladech se trochu ztrácí půvab a umělecké zpracování Tóry (pěti Mojžíšových knih). V Gn 1,2 je Boží Duch vykreslen, jak se na počátku stvořitelského týdne „vznáší“ nad vodami. Autor záměrně používá k vyjádření slovo, které se objevuje v Pentateuchu (pěti knihách Mojžíšových) už jen jednou – v „Mojžíšově písni“, jak je zaznamenána v Dt 32. Tato píseň je součástí Mojžíšovy poslední promluvy, kterou se loučil s Izraelci. Mojžíš říká: „Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí...“ (Dt 32,11).

Přemýšlej nad tím, jak ptáci pečlivě připravují hnízdo pro své potomstvo. Pak si představ, jak se vznáší nad svými mláďaty, přináší jim potravu a učí je létat. Mojžíš, který se 40 let staral o ovce, musel tento obraz pozorovat každé jaro. Vedlo ho to k přemýšlení o Boží láskyplné péči. Později si Mojžíš – inspirovaný Bohem – představil, že podobné pocity musel prožívat i Duch svatý, když se utvářelo naše lidské „hnízdlo“.

Vše v popisu stvoření zjevuje Boha, který – na rozdíl od různých evolučních modelů vysvětlujících stvoření jako výsledek protichůdných sil, které proti sobě bojují – miluje své stvoření, stará se o něj a který ho pečlivě a cílevědomě utvořil. Na stvoření není nic neosobního, nic bez emocí, nic bez cíle. Láska byla při stvoření přítomna již od samého začátku. Jaký je to rozdíl oproti evoluci, která učí, že láska se utvořila jako vedlejší produkt během milionů let náhodných procesů plných sobeckého násilí. Podle svědectví Písma byla právě láska motivem stvoření a bude přítomna i tehdy, když tento hříchem zdevastovaný kousek vesmíru nahradí nové stvoření.

Aplikace

Přestože je příroda poznamenána hříchem a ne všechno v ní dnes vypovídá o lásce Stvořitele, přece v ní můžeme najít stále mnoho příkladů Boží péče a dobroty. Které projevy přírody tě nejvíce oslovují? V čem tě oslovuje neživá příroda (hory, řeky, oceány)? Jak k tobě promlouvá živá příroda (zvířata, rostliny)?

Nebesa vypravují

²Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. ³Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky. ⁴Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich nelze slyšet.

(Ž 19,2-4)

⁵Hospodine, svými skutky působíš mi radost, plesám nad činy tvých rukou: ⁶Tvoje činy, Hospodine, jsou tak velkolepé, tvoje záměry jsou přehluboké!

(Ž 92,5.6)

Osobní studium

Žalmy obsahují bohatou zásobu písní oslavujících Stvořitele. Žalmista se opakovaně a s radostí zmiňuje o „velkých Božích činech“.

Žalm 19. Posloupnost myšlenek je odvážná. David nejprve popisuje nádheru nebes a oblohy, včetně zářícího slunce. Zářivou energii slunce porovnává s ženichem, který jde na svatbu, a také s hrdinou běžícím ke svému cíli (v. 2-7). Nádheru slunce spojuje s dokonalostí Božího zákona a mocí jeho přikázání. Poselství zákona je takto spojeno s velkolepostí Boží stvořitelské moci (v. 8-12).

Žalm 92. Tato sobotní píseň začíná chválou, která naplňuje vděčné srdce žalmisty. Pokud bychom podrobněji studovali používání fráze „skutky tvých rukou“ nebo „tvoje činy“ v žalmech (nebo i na jiných místech Písma), všimli bychom si, že jde často o vyjádření oslavy stvoření. Čím více se toho dozvídáme o Božím stvořitelském díle – ať už jde o mikroskopické částice, nejbližší hvězdy či planety, které můžeme vidět pouze přes teleskop, nebo jakoukoli rostlinku či zvíře – tím více si uvědomujeme neuvěřitelnou moc Boží kreativity. Vědci neustále objevují nové a nové poznatky nejen o vzdálených planetách nebo živočiších, ale i o tom, jak všechny životní systémy navzájem spolupracují ve složité struktuře života. Čím více se toho vědci dozvídají, tím úžasnější se pro nás příroda stává.

Stvořený svět nepochybně zjevuje lásku Stvořitele a jeho moc. Náš svět byl však také zničen hříchem, jizvami a zkázou, které přinesl velký spor. Hrozné důsledky hříchu vidíme všude kolem nás v podobě nemocí, smrti či přírodních katastrof. Žádná část pozemského stvoření neunikla před důsledky hříchu. Avšak i uprostřed této zkázy můžeme vidět lásku Stvořitele. Je k tomu však zapotřebí nesoustředit se na to špatné, ale na dobré, které se za ním skrývá. Můžeme si například všimnout třešně, která je napadena chorobou ničící všechno její ovoce. Avšak nemoc, ať je jakkoli devastující, nemůže zcela vymazat lásku a dobrotu, která se zjevuje v samotném stromě a ukazuje na charakter Stvořitele.

Aplikace

Oslavovat přírodu ještě neznamena oslavovat jejího Stvořitele. Mnozí lidé oslavují či uctívají přírodu a její velkolepost, ale nechtějí vidět Boha, který přírodu stvořil. Proč tomu tak je? Skutečnost, že máme uctívat Stvořitele a ne tvorstvo, by nás však neměla odradit od toho, abychom přírodu obdivovali a žasli nad tím, co navzdory důsledkům hříchu zůstává nádherné a velkolepé. Příroda je Božím zjevením, Boží knihou, jejímž prostřednictvím k nám chce Bůh promlouvat. Udělej si čas na to, abys mohl strávit v přírodě klidné chvíle naplněné rozjímáním nad Boží velikostí.

Kříž a stvoření

¹Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha. ³Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. ⁴V něm byl život a život byl světlo lidí. ⁵To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.

(J 1,1–5)

Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhrěšili.

(Ř 5,12)

Osobní studium

Apoštol Jan spojuje v úvodu svého evangelia (J 1,1–5.9–14) stvoření s Ježíšem Kristem, jeho vtělením a tím vlastně i jeho obětí na kříži. Bible na mnoha místech jasně spojuje Boha jako Stvořitele s jeho úlohou Vykupitele. Takové spojení přináší několik důležitých poselství.

Evoluce se nedá spojit s Biblií, především však s učením o kříži. Pokud by evoluce byla pravdou, Bůh by se vtělil do evolucí změněného primáta přetvořeného během krutého vražedného cyklu přírodního výběru – a to vše s cílem zničit smrt jako „posledního nepřítele“ (1K 15,26). Jak by však smrt mohla být nepřítelem, pokud by byla jedním z Bohem zvolených prostředků k vytvoření lidstva, tedy alespoň podle evolučního modelu? Bůh by musel použít dříve vzniklé vyhynulé druhy homo erectus či homo habilis, aby nakonec získal bytost, která by byla utvořena k jeho obrazu (homo sapiens). Pak by přišel zachránit před smrtí člověka vzniklého vývojovým procesem plným smrti a násilí, který sám jako Stvořitel použil k jeho vzniku. Pokud vám to zní absurdně, je to tím, že to absurdní je.

Poselství textu Ř 5,12 nám pomáhá porozumět významu doslovného chápání záznamu stvoření v knize Genesis z pohledu plánu spasení. Jak vysvětlují pád do hříchu ti, kteří se snaží spojit evoluci a Biblii? Používá Bůh proces násilí, sobectví a dominance silnějšího nad slabším, aby utvořil morálně bezchybnou a nesobeckou bytost, která by pak „padla“ znovu do stavu násilí, sobectví a dominance silnějšího nad slabším – do stavu, ze kterého musí být vykoupena, aby nebyla vydána konečnému soudu? Určitě ne.

Absurdita této myšlenky ji jednoznačně zavrhuje. Kříž a nezbytnost Zachránce pro padlé lidstvo mohou dávat smysl jedině tehdy, pokud lidé „padli“ odněkud. Pád naznačuje sestup, degeneraci. Znamená to, že jsme se odněkud, kde to bylo dobré, dostali někam, kde to dobré není. Pokud zprávu o stvoření chápeme doslovně, dává nám to smysl. Věříme-li v evoluci, pak kříž a spasení jsou zcela nesmyslné. Víra v evoluci se vlastně vysmívá pádu do hříchu a kříži.

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, aby lidé více vnímali svou skutečnou hodnotu? Komu a jak dnes projevíš lásku našeho Stvořitele?

Poznámky

Stvoření a nové stvoření

4 A setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pomínulo.“5 Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“

(Zj 21,4.5)

Osobní studium

V Písmu můžeme najít mnoho nádherných zaslíbení týkajících se nového stvoření (čti 2Pt 3,8–13; Zj 21,1–4). Tyto texty nás svým tématem, slovníkem i obrazy odkazují na první stvoření.

Křesťanská naděje spočívá v zaslíbení nového nebe a nové země. Tedy nebe a země bez porušení, které na zem přinesl hřích. Bez tohoto zaslíbení by byla naše budoucnost beznadějná. Zaslíbení věčného života je nádherné, ale věčný život bychom chtěli mít ve světě bez hrůz, bolesti a zklamání, jež prožíváme na tomto světě. Horší než věčná smrt čekající na lidi, kteří odmítli spasení, může být snad už jen věčný život ve světě, kde vládne hřích, nenávisť, bolest a neštěstí.

V kontextu sporu mezi kreacionistickým a evolučním modelem stvoření se při uvažování o novém stvoření vynořuje mnoho zajímavých otázek. Jak Hospodin stvořil svět a život na něm? Pokud tvořil tak, jak je to popsáno v Gn 1–2, pak nová nebesa a nová země budou utvořeny podobně – Božím slovem a z jeho vůle. Tehdy Bůh promluvil – a v neuvěřitelně krátkém čase existoval veškerý život na zemi, dokonale rozvinutý a zformovaný bez potřeby náhod či násilí. Pokud bychom však uvažovali v termínech evoluční teorie, pak by nové stvoření muselo znovu snášet obtíže přirozeného výběru, kdy by během milionů let přežili jen ti nejschopnější, a až poté by byla utvořena nová země, kde „přebývá spravedlnost“ (2Pt 3,13). Vždyť když si Bůh vybral evoluci při prvním stvoření, proč by měl experimentovat při druhém stvoření? Pokud by evoluce byla jeho vědomou volbou v původním stvoření (a vše bylo „velmi dobré“), nebyla by snad dostatečně dobrá i při druhém stvoření?

Myšlenka, že by Bůh použil evoluci k opětovnému stvoření nebe a země, je dalším důkazem o absurdnosti teorie o vzniku světa evolučním vývojem. Témata kříže, vykoupení a zaslíbení nového nebe a nové země jsou neoddelitelně spjata s doslovným záznamem v knize Genesis.

Aplikace

Zkus si představit, jak náš svět vypadal ve své neposkvrněné kráse. Představ si také, jak bude vypadat po svém znovustvoření. Naše mysl a srdce mohou pouze v náznacích chápat, jaké to bude. Proč není v životě nic důležitějšího než naděje na věčný život? Na co se ve věčnosti nejvíc těšíš?

Poznámky

Podněty k zamyšlení

Během své služby Ellen G. Whiteová, jedna ze spoluzakladatelů Církve adventistů sedmého dne, nekompromisně odmítala teorii evoluce. Napsala: „Je to ten nejhorší druh nevěry“ (Signs of the Time, 20. březen, 1879). „Uvážíme-li také, že si hypotézy obhajované různými vědci navzájem odporují, budeme ochotni přijmout teorii, která odvozuje náš původ od mikrobů, měkkýšů a lidoopů, a zavrhnout učení Písma svatého, které je tak velkolepé ve své jednoduchosti? ‚Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím.‘ (Gn 1,27)“ (VYCH 78; ED 130)

„Když Hospodin prohlásil, že utvořil svět za šest dní a odpočinul den sedmý, měl na mysli dvacetičtyř-hodinový den, který jasně ohraničil východem a západem slunce.“ (TM 136)

Otázky k rozhovoru

- 1. Další problém, který vyvstává z pokusu spojit evoluci s Bibli, je vzkříšení z mrtvých na konci času. Nebude to snad proces, který se stane „naráz, v okamžiku“ (1K 15,52)? Nespočet lidí je po smrti již tisíce let. Z většiny zesnulých nezbylo vůbec nic. Pokud je však Bůh dokáže znovu stvořit v okamžiku, proč by pak použil evoluci k vytvoření prvního člověka?**
- 2. Na rozdíl od populárních představ, Charles Darwin pracoval na své teorii evoluce s použitím teologických předpokladů. Vyjádřil to takto: Zdá se mi, že na světě je příliš mnoho utrpení. Nedokážu přesvědčit sama sebe, že milosrdný a všemocný Bůh by záměrně utvořil parazitující vosičky tak, aby jejich potravou byla živá těla housenek, nebo že kočka si bude hrát s myší. Milosrdný a všemocný Bůh by přece nic takového neudělal. V čem je Darwinův předpoklad chybný a jak ho podle tebe ovlivnil, že utvořil tak radikální teorii o původu člověka?**
- 3. Se svojí skupinkou sobotní školy prožijte čas v přírodě a obdivujte krásy stvoření. Zároveň si všimněte i porušení, která přinesl hřích, a přemýšlejte, nakolik jste schopni rozpoznat ve stvoření to dobré od toho, co způsobil hřích. Proč je vždy důležité mít na paměti tyto dva pohledy?**

Shrnutí

Navzdory mnoha pokusům smíchat biblický světonázor s evoluční teorií, tyto dva pohledy na vznik světa jsou v úplném protikladu. Pokud někdo věří v Boha, kterého představuje Písmo, pak musí věřit i biblické zprávě o stvoření. Když totiž odmítne víru ve stvoření za sedm dní, jak o tom mluví Boží slovo, nezůstane žádný důvod pro oběť Ježíše Krista a jeho plán záchrany.

Poznámky

Bůh Vykupitel

Texty na tento týden

Ř 1,18; Gn 3,15; Ř 16,20; 1Pt 1,19; Mk 10,32–45; Mt 27,46

Základní verš

Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení. (Zj 5,12)

Hlavní myšlenka

Trojediný Bůh není jen naším Stvořitelem, ale i naším Vykupitelem.

Minulý týden jsme se soustředili na Boha jako na Stvořitele. Tento pohled na Boha samozřejmě není jediný. Bůh se nám představuje i jako Vykupitel. Tyto dvě Boží charakteristiky jsou neoddělitelně spojeny. Hřích má na stvoření tak hrozný, destruktivní účinek, že pouze samotný Stvořitel mohl vyřešit problém hříchu. Učinil tak v osobě Ježíše Krista.

Apoštol Pavel Efezským napsal: „Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev“ (Ef 2,13). Bůh chce zachránit každého člověka. Každého hříšníka chce přivést k sobě. Zachránění pro věčnost nejsme na základě našich skutků ani na základě našeho jednání či snažení, ale prostřednictvím Boží milosti projevené na kříži. Kristus nesl Boží hněv proto, aby ho nemusel nést nikdo z nás. To je podstata plánu spasení.

Sboru v Korintu Pavel adresoval tato slova: „Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží“ (1K 1,18). Bláznovství kříže spočívá v tom, že se člověku zdá tato myšlenka zcela absurdní: Bůh, nekonečný svatý Stvořitel, se stal obětí, aby zachránil hříšné lidské bytosti, dokonce i své nepřátele. Bůh vzal na sebe trest za hřích, aby ho nemuseli nést lidé. Záchrana člověka je nezaslouženým darem Boží milosti. Důsledkem přijetí vykoupení je smíření s Bohem, v němž člověk zakouší jeho láskyplné přijetí a hlubokou vděčnost. Jen těžko se to chápe. Chvála Hospodina je tou nejlepší odpovědí na vše, co pro nás udělal.

U kříže

“Mějme na paměti, že za nás Kristus umíral v době, kdy jsme si zasloužili Boží odsouzení. ⁷A to je co říci, protože i za nejušlechtilějšího člověka málokdo takovou obět' podstoupí. ⁸Nám však Bůh dokázal svou lásku právě tím, že Kristus zemřel za nás, třebaže jsme byli špatní.

(Ř 5,6–8; SNC)

Osobní studium

Na kříži, na tom nepochopitelně ponižujícím nástroji poprav, se Bůh stal vítězem a porazil svého nepřítele. Lásky, spravedlnosti a soucit se spojily do jednotného dynamického skutku. Bůh odpouští hříšníkům tím, že sám (vlastním životem) platí cenu za hřích a svým utrpením vyrovnává trest, který nám náležel. Na Golgotě Bůh zjevuje, jak drahé je odpuštění, jak velká je cena svobody a jak nezměrná je jeho láska.

Kristus nezemřel proto, aby v Božím srdci vytvořil místo pro jeho lásku k nám či aby ho přesvědčil, že nás má přece jen milovat. Opak je pravdou. Podle Ježíšových slov, Otcova láska je zdrojem a ne důsledkem vykoupení (J 3,16.17). Boží láska se nezrodila jako odpověď na Ježíšovu obět'. Kristus za nás zemřel, protože nás Bůh miloval. Cílem Kristovy oběti nebylo přesvědčit Otce, aby miloval ty, které předtím nenáviděl. Kristova smrt nevyvolala lásku, jež by předtím neexistovala, ale byla potvrzením lásky, která byla od věčnosti v Otcově srdci. Všimni si, jak naléhavě Ježíš přesvědčuje posluchače o této pravdě u Jana 3,16.17 a 16,26.27.

Skutečnou tragédií je, že jsme vinou hříchu přišli o pravé poznání Boha. Zhřešili jsme proti Bohu, ale většinou vůbec nevnímáme hloubku a dosah našich hříchů. Necítíme potřebu uznat vinu a vyznat své hříchy. Snadno se můžeme stát lhostejnými k tomu, jak hrůzný je ve skutečnosti hřích. Moderní náboženské citění nebere hřích vážně, neví, co to znamená, vzepřít se hříchu a zprotivit si ho (Žd 12,4). A protože hřích v nás již nevyvolává pocity hněvu, je pro nás těžší si uvědomit, že vzbuzuje hněv ve svatém Bohu.

Apoštol Pavel nemluví jen o Boží lásce, ale i o Božím hněvu. Římanům napsal: „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu“ (1,18). Tímto silným výrokem Pavel připravuje čtenáře na podrobné vysvětlování (až po Ř 3,20) toho, jaká léčba je nutná k překonání celosvětové nadvlády hříchu.

Evangelium znamená, že Bůh je nejen vítězem nad našimi hříchy, ale i obětí za ně. Dodržuje smlouvu se svým lidem, i když ji porušují neposlušností a hříchem. Boží láska nevede k neutrální toleranci hříchu a zla, ale k triumfálnímu vítězství. Právě proto, že Bůh je láska, staví se proti hříchu a zlu, aby již více nekazily a neničily jeho milované děti. Smrt, kterou Bůh podstoupil na kříži, je cenou, jíž ve své lásce zaplatil za naše selhání – protože miluje i hříšníky.

Aplikace

Proč máme brát hřích vážně? Které své hříchy zlehčuješ? Proč? Co s tím můžeš udělat?

Evangelium ve Starém zákoně

Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.

(Gn 3,15)

Bůh pokoje už brzy rozdrtí satana pod vašima nohama. Milost našeho Pána Ježíše s vámi.

(Ř 16,20; B21)

Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.

(J 8,56)

Osobní studium

Způsob, jakým je vyjádřeno první zaslíbení záchrany v Písmu, je pozoruhodný. Adam a Eva zhřešili. Na vlastní kůži pocítují důsledky velkého sporu mezi dvěma proti sobě stojícími stranami. Pro lidi, kteří zhřešili a jejichž přirozenost je nyní táhne do hříchu, jde o velmi vzácné zaslíbení. Bůh slibuje, že velký spor mezi dobrem a zlem nebude věčný. Hlava nepřítelů bude jednoho dne „rozdrčena“. V této stati (Gn 3) je velký spor zjeven poprvé. Dovídáme se zde zároveň, jak tento spor skončí.

V Gn 22,1–19 je vykreslen nádherný obraz smíření. Abraham a Izák jdou společně přinést oběť. Jejich obětování je předobrazem oběti, kterou později přinese Otec a Syn. Všimni si například častých zmínek o „otci a synovi“. Společně putují na horu, aby přinesli oběť. Syn nese dřevo a otec nástroje na oběť (oheň a nůž). Izák, mnohem mladší než jeho otec, mohl na hoře obětování svého otce přemoci. Ale místo toho vidíme dva zázraky: otec se vzdává svého syna a syn se vzdává svého života.

Jak nádherný obraz Kristovy obětní smrti za nás! Tato scéna, ať už byla jakkoli silná a dojemná, se ukázala jen jako nepatrný předobraz toho, co se odehrálo o mnoho staletí později, kdy na téže hoře jiný Otec obětoval svého Syna. Tentokrát však nebylo připraveno zvíře, které by mohlo být obětováno místo syna. Otec se skutečně vzdal svého Syna a Syn se vzdal svého života.

Tam, na vrchu Mórija, svět uviděl skrze Abrahama a Izáka nesmírně strhující obraz (avšak stále jen obraz) plánu spasení. Právě v tomto příběhu si můžeme poprvé uvědomit, jak nesmírnou cenu bylo třeba přinést za naše vykoupení.

Aplikace

Uvažuj nad textem z Janova evangelia 8,56 v souvislosti s obětováním Izáka. Proč Bůh Abrahama vyzval, aby obětoval svého syna? Co se Abraham dozvěděl o Bohu, když Bůh obstaral ovečku k obětování namísto Izáka? Co dnes uděláš jako odpověď na Ježíšovu oběť na kříži?

Poznámky

Záchrana u proroka Izajáše

³Údělem toho muže byl jen zármutek a neustálé utrpení. Opovrhovali jsme jím a nevážili si ho. Každý z lidí od něj odvracel svou tvář. ⁴On však přesto na sebe vzal naši slabost a nesl naše soužení. Zatímco my jsme se domnívali, že ho tak postihl a ztrestal Bůh, ⁵on trpěl za naše vlastní provinění a klesal pod tíhou našich nepravostí. Vzal na sebe odplatu za naše špatnosti, aby nám přinesl pokoj. Uzdravil nás svými ranami a utrpením.

(Iz 53,3–5; SNC)

²¹Taková utrpení jsou jen částí toho, co zakusil pro nás Kristus, který se v tom stal naším příkladem. Proto ho následujte! ²²On nikdy nezhřešil, nikdy nevyslovil lež; ²³snášel urážky, ale sám neurážel; když trpěl, nehrozil, ale ponechával vše Bohu, který soudí spravedlivě. ²⁴On sám nesl naše hříchy na sobě, když zemřel na kříži, aby nám dal sílu skoncovat s hříchem a žít novým životem. Jeho utrpením jsme byli uzdraveni. ²⁵Byli jste jako ovce, které zabloudily, ale nyní jste navraceni ke svému pastýři a strážci.

(1Pt 2,21–25; SNC)

Osobní studium

Na cestě do Emauz Ježíš učil své zkroušené učedníky o smíření „počínaje Mojžíšem a všemi proroky“ (L 24,27; B21). Je velmi pravděpodobné, že mezi proroky, které Ježíš zmínil, patřil i prorok Izajáš.

U Izajáše 53 je Ježíš popsán jako trpící služebník. Podrobnosti v této kapitole nám pomáhají lépe pochopit velikost Kristovy oběti. Přestože je v této pasáži mnoho úžasných myšlenek, jedna z nich je opravdu mimořádná. Je to zástupná oběť tohoto trpícího služebníka. Všimni si všech textů z Iz 53, které popisují, jak bere na sebe odplatu za hříchy lidí. Toto téma se zde stále znovu opakuje. Učí nás, že základem spasení a usmíření je Ježíšova smrt za nás. Jako hříšníci, kteří porušili Boží zákon, nemůžeme udělat nic, abychom napravili svůj vztah s Bohem. Žádné naše dobré skutky nemohou překlenout propast mezi námi a Bohem. Ježíš zaplatil za hřích místo nás a pak nám nabídl svou dokonalou spravedlnost, kterou můžeme získat vírou. To byla jediná možnost naší záchrany.

Pokud by nás naše skutky nějakým způsobem smířily s Bohem, pak by za nás Ježíš nemusel zemřít. Skutečnost, že usmíření nevyžadovalo nic menšího než Ježíšovu smrt, by měla být pro nás důkazem, že si sami nemůžeme zasloužit spasení. Je to Boží dar.

V Izajáši 53 nacházíme teologické vysvětlení kříže. Ačkoli je v symbolu kříže skryto vícero poselství, představuje především Krista, jenž zemřel za naše hříchy a nesl na sobě trest, který jsme si zasloužili my. Nádherně to vysvětluje apoštol Petr ve svém prvním listě (viz 1Pt 1,18–20; 2,21–25).

Aplikace

Uvažuj nad souvislostmi mezi Izajášovým proroctvím z 53. kapitoly a posledními chvílemi Kristova života. Co pro tebe znamená Kristova oběť? Jak ovlivňuje tvůj život? Jak ovlivnila nebo ovlivní tvůj dnešní den?

Evangelium a kříž

42 Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; 44a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. 45Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

(Mk 10,42–45)

Osobní studium

Myšlenka, že Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi, přesahuje možnosti našeho uvažování. Kristus vykonal mnoho zázraků, které byly zároveň znamenými jeho moci. Ve svých kázáních pronášel hluboké myšlenky, jež podněcují ke změně života. Jeho život a služba byly mimořádné. To vše bylo však jen součástí jeho hlavního poslání. Kristus se vzdal slávy nebes a přišel sem, do tohoto hříchem sužovaného světa, aby nám ukázal, že mu na nás opravdu záleží. Kristus přišel, aby obětoval svůj život.

Ve všech čtyřech evangeliích vidíme, jak se Ježíš snaží připravit učedníky na svou smrt. Jejich oddanost Ježíši spojená s nadějí na příchod Mesiáše jako politického vůdce jim zabránila, aby jeho slova pochopili. Text z úvodu dnešní lekce je Ježíšovou odpovědí na Jakubovu a Janovu žádost o prominentní postavení v nebeském království (v. 35–37), kterou nepochopitelně vyslovili hned po Ježíšově předpovědi svého utrpení a své smrti (v. 33.34).

Večer před tím, než byl popraven, Ježíš slavil Pesach (Velikonoce) se svými učedníky. Potom jim řekl, že tato událost se má slavit, dokud znovu neprijde. Ustanovení Večeře Páně – jediného památného aktu, který Ježíš osobně nařídil – není památkou na jeho vtělení, zázraky, podobenství, učení, ale pouze na jeho smrt. Sám Kristus chtěl, abychom si jej připomínali především pro smrt, kterou za nás podstoupil.

Záznamy evangelií přinášejí zprávu o životě Mesiáše. Největší důraz je kladen na události spojené s ukřižováním. Zázrak vtělení je zaznamenán pouze Matoušem a Lukášem. Pouze dvě kapitoly v každém z těchto evangelií hovoří o Ježíšově početí a narození. Marek a Jan se o Kristově narození vůbec nezmiňují. V jejich evangeliích Ježíš přichází na scénu už jako dospělý.

Všichni čtyři evangelisté však zdůrazňují poslední týden Kristova života a jeho smrt. Cíleně se zaměřují na poslední dny Ježíšova života, které zabírají třetinu až polovinu záznamu v jednotlivých evangeliích. Čtenář je tak nutně konfrontován s velkým vykupitelským činem Boha.

Aplikace

Podívej se na svůj život, na svou minulost, na své chyby a své hříchy. Je bláznovstvím myslet si, že by nás jakékoli naše skutky mohly smířit s Bohem. Proč by měla být Ježíšova smrt za tvé hříchy středem tvého života? Jakou naději máš bez Ježíšovy oběti?

Poznámky

Výkřik na kříži

⁴⁵V poledne nastala tma po celé zemi až do tří hodin. ⁴⁶Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

(Mt 27,45–46)

Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obět modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel.

(Žd 5,7)

Osobní studium

V současnosti se často zdůrazňuje pocitové prožívání víry. To má oslovit dnešního postmoderního člověka, kterému tolik nezáleží na poznání pravdy, jako spíš na tom, aby víra byla opravdová a živá. Přílišný důraz na emocionalitu však může být nebezpečný. Zároveň je však třeba přiznat, že Bůh se nedá vtěsnat do teologických pouček. Naše konstatování, že „Kristus za nás zemřel na kříži“ a že jeho smrt byla „příkladem nesobecké lásky“, může být povrchní. Ježíšova smrt určitě byla i příkladem nesobecké lásky. Pokud však bereme v úvahu náš hříšný stav, bylo zapotřebí mnohem více než „příklad nesobecké lásky“, abychom byli vykoupeni. Vyžadovalo to, aby Bůh sám na sobě nesl plnou tíhu důsledků hříchu.

Ježíš na kříži volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46). Tento výkřik nám pomáhá lépe porozumět intenzitě Kristovy oběti. „Pán slávy tedy umíral jako výkupné za spasení lidstva. ... Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. ... Spasitel neviděl za hranice hrobu. ... Kristus se bál, že hřích se Bohu natolik protiví, že by jejich odloučení mohlo být věčné. ... Vědomí hříchu, který obracel Otcův hněv proti němu jako zástupci člověka, ztěžovalo Kristu jeho úděl natolik, že mu puklo srdce.“ (TV 483.484)

Ježíš vysílá tuto modlitbu k Bohu místo k Otcí, jako to dělával vždycky předtím. Kristův výkřik z kříže není jen jakýmsi znamením pro nás, které nám má pomoci uvědomit si, že nás má rád. V tomto výkřiku Bůh vydává sám sebe smrti, aby nás vytrhl z jejich spárů. Sám Bůh umírá smrtí, kterou nám všem přinesl hřích. To my jsme ji měli podstoupit, nám byla určena, ne svatému Bohu.

Tři evangelia zaznamenávají, že Ježíš volal z kříže, když umíral. Tyto výkřiky jsou zmíněny i v Listu Židům 5,7. Ježíšův výkřik opuštěnosti je nejpronikavějším křikem v Bibli. V evangeliích není výrok, který by mohl soupeřit s tímto Ježíšovým výkřikem z kříže. V Ježíšově výkřiku můžeme poznat, co všechno byl Hospodin ochoten podstoupit, aby nám přinesl spasení.

Aplikace

Cena, kterou Boha stálo naše vysvobození z hříchu, byla obrovská. Jen díky Ježíšově oběti máme zaslíbení věčnosti a světa bez hříchu. Jen díky Ježíšově oběti se můžeme nazývat Božími dětmi. Co je příčinou toho, že na Ježíšovu obět tak často zapomínáme a chováme se (v církvi i v osobním životě), jako kdyby bylo křesťanství jen naším koníčkem a církev jen jakýmsi klubem? Co se s tím dá dělat?

Podněty k zamyšlení

„Jak jsem neschopná a nedokonalá ve vyjádření myšlenek, jež spalují mou duši! ... Nevím, jak se vyjádřit, jak perem popsat široké téma Kristovy smírné oběti. Nevím, jak vyjádřit tento spásný čin s takovou silou, s jakou ho vidím před očima. Třesu se strachem, že zlehčím neuvěřitelný plán záchrany obyčejnými slovy.“ (3TT 115)

„Nekonečná milost, láska a oběť Ježíše Krista, to jsou vhodné náměty pro naše uvažování. Přemýšleme o charakteru našeho Zachránce a o službě, kterou nyní pro nás koná u Boha jako náš zástupce. Více si važme toho, co vykonal, aby lidstvo zachránil od zla a jeho důsledků. Naši víru a lásku posílí přemýšlení o nebeských skutečnostech. Naše modlitby se stanou pro Boha přijatelnější, protože se v nich bude stále více projevovat naše víra a láska. V našich modlitbách se bude projevovat, že Bohu více rozumíme a že mu více důvěřujeme. Každý den si budeme uvědomovat jeho moc, která je schopna zachránit všechny, kdo k němu přijdou prostřednictvím Ježíše Krista.“ (CVP 103; SC 89)

Otázky k rozhovoru

1. *Bůh je v Bibli představen jako ten, který nekonečně miluje hříšníky, ale nemilosrdně nenávidí hřích. Někteří křesťané si při představování Božího charakteru vybírají jen jedno nebo druhé. Proč je Boží láska k hříšníkům ve skutečnosti jedním z hlavních důvodů, pro které Bůh nenávidí hřích?*
2. *Boží lásku si nelze představovat jen jako křehkou a přelétavou náklonnost, kterou lidé cítí jeden k druhému. Co nás Kristovo dílo učí o jeho božské lásce?*
3. *Jak nám porozumění Boží svatosti v protikladu k lidské hříšnosti pomáhá lépe pochopit, proč bylo k našemu spasení třeba tak vzácné oběti?*
4. *Zamyslete se nad příběhem Abrahama a Izáka z Gn 22. V čem nám tento příběh pomáhá pochopit podstatu Kristovy oběti za nás? V čem je naopak pouze nedokonalým předobrazem toho, co symbolizuje?*

Shrnutí

Od prvních stránek knihy Genesis Bible ukazuje na Kristovu oběť na kříži, kde zemřel smrtí hříšníka, aby nás vykoupil z věčné smrti, jež je výsledkem hříchu. Bible používá různé symboly a metafory k popisu Kristovy smrti. Pokud by někdo potřeboval důkaz o tom, že nás skutky nemohou zachránit, najde je v Ježíšově smrti na kříži. Co k tomu mohou padlé bytosti přidat?

Poznámky

Bůh milosti a soudu

Texty na tento týden

1K 3,13; 2K 5,10; Gn 3,6; J 3,17–21; Zj 14,6.7

Základní verš

Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé. (Kaz 12,14)

Hlavní myšlenka

Boží soud je v Bibli zdůrazňován stejně jako spasení. Tato dvě témata jsou vzájemně úzce propojena.

Jistý voják stál naproti starému muži, kterého měl zanedlouho popravit. Odsouzenec se provinil jen tím, že neměl správnou národnost a správné náboženství. Když voják zvedl zbraň, stařec řekl: „Víš, že v nebi je Bůh, který všechno vidí a jednoho dne bude soudit tvé činy?”

Voják bez mrknutí oka starého muže zastřelil.

Tento příběh ilustruje dnešní společnost, která nepřijímá vyšší autoritu, nevěří v Boha ani v morální standardy, které by člověka přesahovaly. Je to společnost, v níž se lidé stavějí na místo Boha a v níž čelíme odsouzení pouze od jiných lidí nebo od svědomí (pokud nám ještě nějaké zbylo).

Podle Bible měl však starý muž pravdu. Bůh přebývá v nebesích. Vidí všechno, co se na zemi děje, a každý čin jednou postaví před soud.

Pojďme prozkoumat tento významný projev Božího charakteru a podívejme se, jak Bůh dokonce i prostřednictvím soudu zjevuje svou převelikou milost.

Soudný den

¹¹A viděl jsem veliký bělostný trůn a toho, kdo na něm seděl... ¹²Viděl jsem mrtvé, mocné i prosté, jak stojí před trůnem, a byly otevřeny knihy. Ještě jedna kniha byla otevřena, kniha života. A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách. ¹³Moře vydalo své mrtvé, i smrt a její říše vydaly své mrtvé, a všichni byli souzeni podle svých činů.

(Zj 20,11–13)

Osobní studium

Celá Bible je prodchnuta tématem Božího soudu. Třebaže si to mnozí neuvědomují, soud není v rozporu se spasením či s evangeliem. Obě témata se prolínají od knihy Genesis až po Zjevení.

Je to pochopitelné. Soud a spasení odrážejí dva aspekty Božího charakteru: jeho spravedlnost a jeho milost. Proto nemůžeme stavět myšlenku soudu proti myšlence spasení, stejně jako nemůžeme proti sobě stavět myšlenku Boží spravedlnosti a milosti. Tím bychom je totiž okrádali o jejich plnost a vzájemně doplňování se. Písmo učí obojí, a proto potřebujeme oběma tématům správně porozumět.

Možná to bude znít překvapivě, ale Nový zákon se zmiňuje o závěrečném soudu vícekrát než Starý zákon.

Čti následující texty. O čem hovoří? Kdo je v nich souzen? Co se v těchto soudech děje? Co tyto texty zjevují o podstatě a realitě Božího soudu?

Kaz 12,13.14

1K 3,13

2K 5,10

Žd 10,30

Mt 16,27

Zj 20,12

Zj 22,12

Mt 12,36.37

1Pt 4,17

Zj 14,6.7

Výše uvedené texty jsou pouze malým vzorkem veršů přinášejících poselství o soudu. Jak jsme si již řekli, největší množství přímých veršů, jež zjevují realitu Božího soudu nebo soudů, nalézáme v Novém zákoně, což protiřečí názorům, že učení o soudu odporuje novozákonnímu důrazu na Boží milost jako základ Ježíšova evangelia. Ať už vnímáme soud a milost jakkoli, musíme je chápat jako Bohem zjevené pravdy, které jsou v souladu. Milost a soud jsou součástí téhož evangelia, téže dobré zprávy o láskyplném a spravedlivém Bohu. Stavět soud proti milosti znamená znehodnotit plnost evangelia.

Applikace

Proč nám zní slovo milost přívětivěji než slovo soud? Obáváš se soudu? Proč ano, proč ne? Proč lidé odmítají myšlenku konečného soudu? V jakém smyslu by poslední soud měl (nebo neměl) být motivací k „lepšímu životu“?

Soud v zahradě Eden

14I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protožeš to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vsí polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. 15Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“

(Gn 3,14.15)

Osobní studium

Přemýšlej o následujícím: Před hříchem milost nebyla nutná, protože nebylo co odpustit, co prominout, co urovnat. Stejně je to i se soudem. Před hříchem nebylo co soudit, nebylo co trestat. Milost i soud se objevují, alespoň v lidském kontextu, až po pádu lidstva do hříchu.

Všimni si také, co se v příběhu zaznamenaném v Gn 3 odehrává. Několik prvních vět, jež Bůh vyřkl v padlém světě, jsou otázky (viz Gn 3,9.11.13). To první, co Bůh pronesl, jakmile ukončil své otázky, je vynešení soudu nad hadem (v. 14).

Verš 15 je prvním zaslíbením evangelia. Poté co Hospodin vynesl rozsudek nad hadem, pronáší první poselství milosti, záchrany a spasení lidstva. A až poté, po prvním zaslíbení, vyslovuje rozsudek nad ženou a mužem. Ačkoli oba padli, to první, co jim Bůh říká, jsou slova o naději a milosti. Milost tvoří pozadí, na kterém se odvíjí soud. Již před soudem dává Bůh zaslíbení milosti všem, kteří ho přijmou. Pro satana je však již příliš pozdě. Rozsudek nad ním je nezměnitelný.

Přesto i uprostřed soudů, které jsou vynášeny nad mužem a ženou, Bůh prokazuje svou milost.

Na začátku historie padlého lidstva můžeme vidět vztah mezi hříchem, soudem a Boží milostí. Ačkoli Bůh musí odsoudit a zavrhnout hřích, zaslíbení milosti je stále přítomné, vždy k dispozici pro každého, kdo ho přijme za své.

Aplikace

Ve které oblasti tvého života ti Bůh klade otázku: „Kde jsi?“ Co způsobuje, že se před Bohem skrýváš? Jak nám porozumění milosti pomáhá zaslechnout Boží hlas, kterým nás k sobě volá?

Poznámky

Potopa

⁵I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý. ⁶Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. ⁷Rekl: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil.“⁸ Ale Noe našel u Hospodina milost.

(Gn 6,5–8)

⁴Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří zhřešili, ale svrhl je do temné propasti podsvětí a dal je střezit, aby byli postaveni před soud. ⁵Ani starý svět neušetřil, nýbrž zachoval jen Noeho, kazatele spravedlnosti, spolu se sedmi jinými, když uvedl potopu na svět bezbožných.

(2Pt 2,4.5)

Osobní studium

Kritici Bible považují za velký argument proti potopě to, že i jiné starověké civilizace mají své vlastní příběhy o potopě. Podle nich to dokazuje, že biblický záznam není jedinečný, originální, a dokonce ani pravdivý. Je jen kopií dřívějších mýtů a legend.

Ti, kteří věří, že Bible je Božím slovem, naopak považují tyto starobylé mýty za potvrzení potopy. Potopa se udála a kniha Genesis nám o tom přináší záznam. Tento záznam je v rozporu s jinými verzemi, které například říkají, že potopa byla seslána proto, že lidé během noční hostiny dělali příliš mnoho povyky a narušili spánek bohů. Bohové, nazlobeni z nedostatku spánku, poslali za trest na lidstvo potopu.

Biblická zpráva uvádí, že potopa přišla jako Boží soud nad hříchem lidí (Gn 6,5). Není těžké si představit, že lidé byli tak zlí, že si zasloužili smrt a zničení. Alespoň ne v současnosti, ve světě, v němž zlo neustále narůstá a kdy jsme den co den konfrontováni s jeho brutalitou. Zlo, které ve světě vládne, potvrzuje křesťanský pohled na lidskou hříšnost, ačkoli ho mnozí odsuzují nebo popírají. To, že umíme projevat také dobro, ještě neznamená, že jsme skutečně dobří. Vždyť i Adolf Hitler byl neuvěřitelně velkorysý a udržoval se svými přáteli vřelé vztahy. Kdo by ho však označil za dobrého člověka?

Boží milost se zjevuje nejen v záznamu o potopě (Gn 6,14–22), ale i uprostřed nastávajícího soudu (2Pt 2,5).

Noe budováním korábu přinášel světu varování o soudu. Z jeho životního příběhu je patrné, že existovalo období milosti, šance odvrátit se od hříšných cest a přijmout Boží spasení. „Kdyby lidé před potopou uvěřili výstraze a ze svých bezbožných skutků činili pokání, Hospodin by odvrátil svůj hněv, tak jak jej odvrátil později od Ninive. Tím však, že tvrdošjně odolávali výčitkám svědomí a odporovali výstrahám Božího proroka, naplnili míru své nepravosti a svět dozrál k záhubě“ (PP 61). Budování korábu bylo pro každého, kdo o to stál, varováním a nabízelo šanci utéct se do bezpečí před blížící se katastrofou. Bylo jisté, že soud přijde. Avšak milost okusili jen ti, kdo ji přijali, dříve než bylo příliš pozdě a než se zavřely dveře milosti.

Aplikace

Co ti pomáhá uvědomovat si Boží milost? Vnímáš Boží milost jako dar, nebo jako samozřejmou součást tvého života? V čem je rozdíl? Jak tě mění setkání s Boží milostí? Co je k tomu potřeba?

Zatracení a milost

16Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl věčný život. 17Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něj spasen. 18Kdo v něho věří, nebude souzen, ale kdo nevěří, je už odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Božího Syna. 19A toto je ten soud, že světlo přišlo na svět, ale lidé si více než světlo oblíbili tmu, protože jejich skutky byly zlé. 20Každý, kdo koná zlo, nenávidí světlo a nepřichází ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. 21Kdo ale koná pravdu, přichází ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky byly vykonány v Bohu.

(J 3,16–21; B21)

Osobní studium

Verš u Jana 3,16 zná téměř každý. Následující verše nám však tento text pomáhají lépe pochopit a uvědomit si jeho hlubší smysl.

V těchto textech se u Jana objevují dvě témata: milost a soud. Obě jsou vzájemně propojena. Hřích, temnota a zlo způsobily, že potřebujeme Boha spravedlnosti, který je bude soudit a odsuzovat. Zároveň však Boží milost přináší viníkům východisko prostřednictvím víry v Ježíše Krista.

Ten, kdo věří v Ježíše, není odsouzen. Taková je pravda, kterou nám představuje Bible. Je to jednoduché a srozumitelné. Kristova spravedlnost „přikrývá“ člověka, který zhřešil, a ten pak může stát na soudu, aniž by byl zavržen.

Proč vůbec musí být někdo odsouzen, když Bůh světu nabízí skrze Ježíše svoji milost?

Podle uvedených textů je stav hříšného lidstva jasný – zaslouží si odsouzení. Je to proto, že všichni zhřešili a zaslouží si smrt, jež je přirozeným důsledkem hříchu. Tyto texty odhalují klam tvrzení, že po Kristově ukřižování je celé lidstvo automaticky ospravedlněno. Ve skutečnosti se tím vytvořila cesta ke spasení prostřednictvím smírné oběti Ježíše Krista, která je dostačující pro každou lidskou bytost. Každý je odsouzen, avšak ten, kdo prostřednictvím Kristovy milosti přijímá zaslíbení o jeho záchraně, je jím ospravedlněn, očištěn a vykoupen. Odsouzení, které patřilo hříšníkům, je na základě Ježíšových zásluh zrušeno a hříšný člověk může stát před Bohem zahalen v Ježíšově dokonalé spravedlnosti.

Jaký smysl by měla milost bez reality odsouzení? Když mluvíme o odsouzení, automaticky nás to vede k uvažování o soudu. Podobně je se soudem úzce propojen i prvek milosti. Kdyby neexistoval soud (a zatracení), pak by nebyla nutná milost. Představa samotné milosti vyžaduje představu zatracení. To je další ukáзка toho, jak jsou milost a soud propojeny.

Aplikace

Když se mluví o soudu, co tě napadne dříve: odsouzení nebo omilostnění? Proč? Jak můžeš mít jistotu, že před Božím soudem nebudeš odsouzen, ale omilostněn? Jak se dá tato jistota nabýt? Jak se dá o takovou jistotu přijít?

Hodina jeho soudu

²⁴Žák nemůže očekávat víc než učitel, ani služebník Boží víc než jeho pán. ²⁵Ať je spokojen s údělem svého učitele a pána. Když mne obvinili, že jsem ve spojení s ďáblem, co si asi vymyslí na vás!

²⁶Ale nebojte se jich. Přejde čas, že pravda vyjde najevo a všechno skryté bude odhaleno.

(Mt 10,24–26; SNC)

⁶Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. ⁷Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdějte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“

(Zj 14,6.7)

Osobní studium

Když se díváme kolem sebe, neměli bychom mít problém porozumět myšlence soudu a odsouzení. Člověk nemusí být věřícím křesťanem, aby si uvědomil, že s lidstvem není něco zásadního v pořádku. Všem musí být jasné, jaký obrovský chaos, či dokonce katastrofu jsme vyprodukovali. Anglický básník George Herbert v 17. století napsal: „Když jsem se narodil, plakal jsem. A každý den mi přináší vysvětlení proč.“ Kdo by se s tím neztotožnil? Kdo nebyl obětí sobectví, chamtivosti a zla? Nebo jinak: Kdo nebyl někdy ve svém životě sobecký, chamtivý a zlý?

Pokud je Bůh spravedlivý a pokud je spravedlnost jednou z jeho významných charakteristik, kdo před Bohem ob stojí? Kdyby Bůh věděl pouze o našich tajných věcech, tajných činech (Kaz 12,14), nepočítaje to, co jsme provedli veřejně, jakou šanci by i ten nejspravedlivější mezi námi měl v den soudu, kdy vyjde všechno skryté najevo?

Náš Bůh je našťástí i Bohem milosti. Celý plán spasení byl vytvořen proto, aby se každá lidská bytost mohla vyhnout zatracení, jež bude vyžadovat Boží spravedlnost. Bez milosti bychom byli všichni pohlceni Boží spravedlností. Jediná naše naděje na to, že obstojíme před spravedlivým Bohem, tkví v milosti.

V poselství prvního anděla ze Zjevení 14,6.7 je mimo jiné vykresleno spojení mezi Boží spravedlností a jeho milostí. Je zajímavé, že před varováním „nastala hodina jeho soudu“ anděl hlásal „věčné evangelium“. Toto pořadí je velmi důležité, jinak by bylo na soudu celé lidstvo zatraceno. Nikdo by neměl šanci, protože jsme všichni zhrěšili a všichni jsme porušili Boží zákon. Uprostřed posledního varování světu je hlášáno poselství Boží milosti. Pokud by tomu tak nebylo, každý bez výjimky by byl u soudu odsouzen. Bez milosti bychom přinášeli světu pouze poselství, že Bůh nás všechny zničí a nikdo nemá šanci uniknout. Našťástí je naše poselství založeno na „věčném evangeliu“.

Aplikace

Proč potřebuješ milost ty? Jaká je tvoje role v hlásání dobré zprávy o milosti a soudu ostatním lidem? Jak můžeš Boží milost zjevovat lidem, kteří žijí kolem tebe?

Podněty k zamyšlení

Jak milost a soud navzájem souvisí? Ellen Whiteová to popsala takto: „Zatímco se Ježíš přimlouvá za ty, kdo přijali jeho milost, satan je před Bohem obviňuje jako přestupníky. Velký podvodník se je snažil svést, aby začali pochybovat, aby přestali věřit v Boha, aby se odvrátili od Boží lásky a nerespektovali jeho zákon. Nyní ukazuje na záznam o jejich životě, na jejich povahové nedostatky, na to, jak málo se podobají Kristu, čímž svého Vykupitele zneuctili, na všechny hříchy, k jejichž spáchání je navedl a pro něž je pokládá za své poddané.

Ježíš neomlouvá jejich hříchy, ale ukazuje jejich lítost a jejich víru a žádá pro ně odpuštění, ukazuje své raněné ruce před Otcem a svatými anděly a říká: Znáám je jménem. Vyryl jsem je na dlaních svých rukou.“ (VDV 317)

Otázky k rozhovoru

1. *Jak vám uvedený citát pomáhá pochopit úlohu milosti a soudu? Jak Ellen Whiteová popisuje Boží věrný lid a proč je to důležité? Nacházíte se v tomto popisu?*
2. *Představte si, že stojíte před Bohem a vše, co jste kdy udělali, dobré i špatné, je odhaleno. Jaký by byl rozsudek? Byli byste schopni obstát před Bohem na základě svých dobrých skutků, tedy alespoň těch, které jste udělali z nejčestnějších a nejupřímnějších pohnutek? Skutečně si myslíte, že by to bylo dostačující k tomu, abyste mohli stát v přítomnosti vašeho Stvořitele? Jak vám vaše odpovědi pomáhají pochopit potřebu milosti?*
3. *V čem tkví smrtelné nebezpečí myšlenky, že nezáleží na tom, co děláme, protože jsme zachráněni milostí? Jak se můžeme ochránit před tímto nebezpečím?*
4. *Lidé nás někdy varují před „lacinou milostí“. Nic takového však neexistuje. Milost není levná – je zcela zdarma! Laciné je, když lidé zneužívají tuto milost k ospravedlnění svých hříchů. Jaké příklady tohoto klamu můžete vidět v křesťanském světě? A jak se projevuje v naší církvi?*

Shrnutí

Bůh je Bohem spravedlnosti a spravedlnost vyžaduje soud. Bůh je také Bohem milosti. Je velmi důležité, že součástí našeho poselství jako křesťanů a adventistů sedmého dne je zvěst o Boží milosti a Božím soudu. Bůh je připraven dát milost každému, kdo o to projeví zájem. Věříme, že dějiny hříchu a zla budou ukončeny odsouzením a zničením jejich původců, kteří neměli zájem o Boží odpuštění a jeho záchranu.

Poznámky

Boží svatost

Texty na tento týden

1Pt 1,14–16; Gn 2,3; Jb 42,5.6; L 5,1–11; L 4,31–36; Iz 6,1–3; Zj 4, 8.9

Základní verš

Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý! (Ž 99,9)

Hlavní myšlenka

Písmo svaté klade velký důraz na Boží svatost. Jak se tato charakteristika projevuje a jak ovlivňuje plán spasení?

Boží existence je jedním ze základních předpokladů biblických pisatelů. Ani jeden z autorů o tom nepochybuje a nikdo se to nepokouší nijak dokázat. Je to fakt, výchozí bod, cosi jako axiom v matematice.

Namísto důkazů nacházíme v 66 knihách Bible rozsáhlý záznam toho, jaký je Bůh a jaký je jeho vztah k nám, padlým bytostem, které se snaží zachránit.

Lekce na tento týden se zaměřuje na jeden aspekt božské přirozenosti, který je velmi podstatný – na Boží svatost. Ano, Bůh je láska. Zve nás, abychom jej nazývali Otcem. Je trpělivý, odpouštějící a pečující.

Podle Písma je však základem našeho pochopení Boha právě jeho svatost. V Novém i Starém zákoně je Boží svatost základem Božího zjevení. V Bibli je zdůrazněna na mnoha místech různými způsoby.

Co znamená, když řekneme, že Bůh je svatý? Jak Bible popisuje Boží svatost? A jaký je vztah nás, „nesvatých“ bytostí, ke svatému Bohu? Jaký smysl má poznání toho, že Bůh je svatý? To jsou otázky, na které budeme tento týden hledat odpovědi.

„Je psáno“

¹⁴Jako poslušné děti nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ¹⁵ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života.

¹⁶Vždyť je psáno: „Svatí buďte, neboť já jsem svatý.“

(1Pt 1,14–16)

Osobní studium

I zběžné studium církevních dějin ukazuje, že je velmi snadné utvořit si nějakou představu o Bohu a tu pak oslavovat namísto skutečného Boha, zjevujícího se v Bibli, v přírodě a skrze Ježíše Krista. Skeptik Voltaire řekl: „Bůh stvořil člověka k obrazu svému a člověk mu tento kompliment vrátil.“ Často si vůbec nevědomujeme, že naše chápání Boha je nedokonalé, nebo dokonce mylné.

Proto se potřebujeme vždy znovu vracet k Písmu a porovnávat naše myšlenky o Bohu s tím, co učí Bible. Toto studium musí zahrnovat Starý i Nový zákon, protože Hospodin k nám promlouvá prostřednictvím obou částí Bible. Někteří křesťané argumentují tím, že Bůh zjevený ve Starém zákoně je jiný než Bůh Nového zákona. Jako církev však věříme a vyznáváme, že Bůh je jen jeden a tentýž, ať už se nám představuje prostřednictvím kterékoli části Písma.

Starozákonní proroci opakovaně zdůrazňovali slova „takto praví Hospodin“ (viz např. Jr 7,1–3). To nám má připomínat, že nejen prorok mluví jménem Boha, ale zároveň i Bůh mluví sám za sebe skrze proroka.

Nový zákon se často odvolává na texty ve Starém zákoně. Ve skutečnosti je celá teologie Nového zákona propojena se starozákonním poselstvím o Bohu. Jak bychom pochopili například Ježíšovu oběť bez obětního systému zjeveného ve Starém zákoně? Ježíš, stejně jako novozákonní pisatelé, se mnohokrát odvolával na Starý zákon, aby podpořil své argumenty. Celý Nový zákon je postaven na Starém zákoně. Nepotřebujeme je nějak radikálně oddělovat. Celé Písmo je inspirováno Hospodinem (2Tm 3,16).

Jak nám uvedené verše pomáhají pochopit spojení mezi Novým a Starým zákonem? Co nám říkají o tom, jak Ježíš a novozákonní pisatelé vnímali Starý zákon? Mt 4,4; 11,10; Mk 1,2; 7,6; J 12,14.15; Sk 13,33; Ř 3,10; Ga 3,13.

Aplikace

Mark Twain jednou řekl, že nejvíc ho trápí ne ty části Bible, kterým nerozumí, ale ty, kterým rozumí. Každý prožíváme chvíle, kdy nás určité části Písma trápí nebo zneklidňují. Jak bychom měli reagovat na ty části Písma, kterým nerozumíme nebo nás „vyrušují“, protože se dotýkají našich nedostatků či problémů? (Viz 2Tm 3,16.)

Poznámky

Oddělit

²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.

³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.

(Gn 2,2–3)

²⁵„Ke komu mě chcete připodobnit, aby mi byl roven?“ praví Svatý. ²⁶„K výšině zvedněte zraky a hleďte: Kdo stvořil toto všechno?“ Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna.

(Iz 40,25.26)

Osobní studium

V Bibli je koncept svatosti poprvé zmíněn v Gn 2,3. Zajímavostí je, že tím prvním, co je v Bibli označeno jako „svaté“ (posvěcené), je čas.

Tento text nám pomáhá pochopit první aspekt svatosti. Ukazuje, že něco (v tomto případě čas) je „odděleno“ od toho, co je kolem. Sedmý den se sám o sobě v ničem neliší od jiných 24hodinových časových úseků. To, co ho dělá jiným, „svatým“, je, že ho Bůh za svatý označil. Oddělil ho od ostatních dnů týdne.

Hebrejské slovo přeložené jako „posvětit“ znamená „udělat svatým“ nebo „prohlásit za svaté“. Svatost naznačuje, že je něco zvláštní, jiné. Odděluje danou věc od všeho, co není svaté. Také Bůh je „oddělený“ od všeho stvoření ve smyslu, že je jiný. Je vyvýšený nade vše, co jako stvořené bytosti dokážeme pochopit. Být svatý znamená být „jiný“, být zvláštním způsobem rozdílný.

Více se o Boží svatosti můžeme dozvědět z následujících textů: Ex 15,11; 1S 2,2; Ž 86,8–10; Ž 99,1–3; Iz 40,25.

To, co jsme si zatím řekli o Boží svatosti, by nám mělo pomoci lépe pochopit propast mezi svatým Bohem a hříšným lidstvem. Přestože jsme stvořeni k Božímu obrazu, Bůh je jiný než my. Je „oddělený“ nejen proto, že je Stvořitel a my jsme stvořené bytosti, ale i proto, že jsme hříšníci. Jak hluboké poselství je skryto v tom, že se Kristus stal člověkem! Kristus, svatý Bůh, nekonečně „jiný“, se stal lidskou bytostí, aby se s námi ztotožnil.

Aplikace

Přestože jsme stvořeni k Božímu obrazu, v čem se od Boha zcela odlišujeme? Jak nám tyto rozdíly pomáhají pochopit naši závislost na Stvořiteli? Udělej si seznam rozdílů, které jsi našel, a přines jej do třídy sobotní školy.

Poznámky

V prachu a popelu činit pokání

²„Uznávám, že jsi všemocný a že nic nepřekazí tvé úmysly. ³Ptal ses: ‚Kdo to zastírá mé záměry, a přitom nemá poznání?‘ Ano, mluvil jsem, o čem jsem neměl ponětí, o tajemstvích, jež jsou nad mé chápání. ⁴Řekl jsi: ‚Poslouchej a já promluví, budu se tě ptát a ty mě poučíš.‘ ⁵Dosud jsem o tobě jen slyšel pověsti, teď tě však na vlastní oči spatřuji. ⁶Proto se pokořuji – v prachu a popelu činím pokání!“

(Jb 42,2–6; B21)

²⁶A nahoře nad klenbou, kterou měly nad hlavou, bylo cosi, co vypadalo jako safírový kámen podoby trůnu, a na té podobě trůnu, nahoře na něm, bylo cosi, co vypadalo jako člověk. ²⁷I viděl jsem, jako by se třpytil oslnivý vzácný kov; vypadalo to jako oheň ... šířící záři dokola. ²⁸Vypadalo to jako duha, která bývá na mračnu za deštivého dne, tak vypadala ta záře dokola; byl to vzhled a podoba Hospodinovy slávy. Když jsem to spatřil, padl jsem na tvář a slyšel jsem hlas mluvícího.

(Ez 1,26–28)

Osobní studium

Jób přežil nelidské utrpení způsobené satanem. Domníval se však, že je na něj seslá Bůh. Když se dozvěděl o skutečném původci svého utrpení a o Boží velikosti a svatosti, v bolesti zvolal: „Jen z doslechu o tobě jsem slyšel, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu“ (Jb 42,5.6). Boží svatost (rozuměj Boží velikost, vyvýšenost, nepochopitelnost) je zde dána do kontrastu s lidským uvažováním, lidskou malostí a hříšností.

Prorok Ezechiel, kterého Bůh milostivě poslal Izraelcům (ačkoli byli v důsledku své nevěry zajatci v Babilonu), také prožívá bázeň budící Boží přítomnost (Ez 1,26–28).

Jákoab musel odejít z domova, poté co podvedl svého otce Izáka a bratra Ezaua. Za povšimnutí stojí Jákoabova odpověď na žebřík, který se mu v noci zjevil, a na Boží hlas (Gn 28,16.17).

Když byli Izraelci utábořeni pod horou Sínaj, Hospodin sestoupil v oblaku na horu a ukázal se Mojžíšovi. Jeho reakce mnohé vypovídá o Mojžíšově vnímání Boží svatosti (Ex 34,8).

Také Daniel, další z proroků v babilonském zajetí, dostal od Boha důležité vidění. Přestože byl opakovaně ujištěn o Boží lásce, toto vidění jej změnilo a zanechalo na něm viditelnou stopu (Da 10,5–8).

Aplikace

Přestože byli tito muži věrní, zbožní a spravedliví, jejich reakcí na Boží přítomnost byl strach, bázeň a vyvyšování Boha. Nepochybně si kromě jiného uvědomili svou nehodnost a hříšnost v protikladu k Boží svatosti. Tyto verše ukazují, jak moc potřebujeme někoho, kdo překlene propast mezi svatým Bohem a jeho padlým hříšným stvořením. Bez našeho Stvořitele a Spasitele bychom byli ztraceni.

Kdy sis nejsilněji uvědomil rozdíl mezi tebou a Bohem? Jaké pocity jsi tehdy prožíval? Kdy nejvíc vnímáš to, že tě Bůh nekonečně přesahuje?

Odejdi ode mě!

“Když přestal mluvit, řekl Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a spustte své sítě k lovu!“⁵ Šimon mu odpověděl: „Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím síť.“⁶ Když to učinili, zahrnuli veliké množství ryb, až se jim síť trhaly.⁷ Dali znamení svým společníkům na druhé lodi, aby jim přišli na pomoc. Oni přijeli a naplnili rybami obě lodi, že se až potápěly.⁸ Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“⁹ Neboť jeho i všechny, kteří s ním byli, pojal úžas nad tím lovem ryb;¹⁰ stejně i Jakuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli Šimonovými druhy. Ježíš řekl Šimonovi: „Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.“

(L 5,4–10)

Osobní studium

Ve Starém zákoně nacházíme záznamy o lidských reakcích na setkání se svatým Bohem. Jak je tomu v Novém zákoně? Někteří křesťané argumentují tím, že Starý zákon nabízí primitivní a zastaralý obraz přísného Boha náchylného k hněvu, kdežto v Ježíši se Bůh stal Bohem lásky a milosti. Tento pohled však vážně zkresluje obraz Bible a Božího neměnného charakteru.

Evangelista Lukáš zachycuje ve svém evangeliu reakci učedníků na zázračný rybolov a uvědomění si Ježíšovy moci (viz L 5,1–11). Poté, co se tito muži celou noc neúspěšně snažili chytit ryby, jim Ježíš zajistil zázračný úlovek. Předpokládali bychom, že běžnou lidskou reakcí na takovýto čin by byla vděčnost Ježíši za tuto neobyčejnou materiální pomoc. Projev učedníků (a zejména Petra) však vypovídá o něčem jiném – je velmi podobný reakci lidí ze Starého zákona, kteří se setkali s Bohem.

„Petr však nemyslel ani na čluny, ani na náklad. V nevidaném zázraku viděl projev Boží moci. Pochopil, že Ježíš vládne nad celou přírodou. V Boží přítomnosti cítil svoji vlastní hříšnost. Styděl se za svoji nedůvěru. Lásky k Mistrovi, vděčnost za jeho milost a především vědomí vlastní hříšnosti v přítomnosti nekonečné čistoty jej přemohly. Zatímco se ostatní starali o úlovek, Petr padl k Spasitelovým nohám a volal: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.““ (TV 153)

Proč se Petr takto projevil? Protože už nejsme v zahradě Eden, kde Adam a Eva vídávali přítomnost Boha během večerního vánku. Toto blízké společenství se dramaticky změnilo hned po pádu do hříchu, když se první pár utíkal ukrýt. Od té doby se mnoho nezměnilo. Reakce lidí na setkání s Bohem zůstává v Bibli téměř neměnná. Vždy, když se lidská bytost skutečně setká s živým Bohem, prožívá hrůzu z toho, že poprvé vidí hloubku vlastní hříšnosti.

Aplikace

Kdy sis naposledy uvědomil svoji hříšnou přirozenost? Jaké pocity jsi při tom prožíval? Jaký je tvůj postoj k lidem, kteří mají pocit, že je s nimi všechno v pořádku? Jsi lepší než oni? V čem? V čem je záłudnost podobného uvažování?

Křik démonů

31 Odešel do galilejského města Kafarnaum a učil je v sobotu. 32 Žasli nad jeho učením, poněvadž jeho slovo mělo moc. 33 V synagóze byl člověk, který byl posedlý nečistým duchem; ten vzkřikl velkým hlasem: 34 „Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Víš, kdo jsi. Jsi svatý Boží.“ 35 Ale Ježíš mu pohrozil: „Umlkni a vyjdi z něho!“ Zlý duch jím smýkl doprostřed a vyšel z něho, aniž mu uškodil. 36 Na všechny padl úžas a říkali si navzájem: „Jaké je to slovo, že v moci a síle přikazuje nečistým duchům a oni vyjdou!“

(L 4,31–36)

Osobní studium

Démoni, padlí andělé, si pamatují, kým Ježíš ve skutečnosti je. I oni – ve své zlobě, nenávisti a vzpouře – musí uznat jeho autoritu a jeho svatost. Všimni si v dnešním textu, jak se obávají, že je Ježíš zničí. Proč se tolik báli? Musí to znamenat, že i démoni se bojí přítomnosti Boží svatosti – podobně jako hříšné lidské bytosti.

V poslední knize Bible Jan popisuje, jak dostal od Boha vidění (čti Zj 1,12–17). Jan, někdy označovaný také jako apoštol, který měl největší poznání Boží lásky, reaguje na setkání se svatým Bohem stejně, jako jsme to viděli ve Starém zákoně. Vidění toho, jak nebeské bytosti oslavují Boha v nebeské svatyni, přináší podobný obraz, jaký Izajáš popisuje o staletí dříve ve svém vidění (čti Iz 6,1–3).

Povšimněte si, že přestože Bůh je láska a všechny nebeské bytosti ho oslavují, kolem Božího trůnu nezpívají „Bůh je láska“ ani nevolají „Bůh je dobrý“. Dnem i nocí tyto nebeské bytosti volají: „Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh všemohoucí“ (Zj 4,8). Ačkoli celá nebesa spolupracují na spasení pro tento svět a jsou zapojena do služby Boží lásky, nebeské bytosti kolem trůnu bez přestání chválí Boží svatost. Tyto bezhříšné bytosti žasnou nad Boží svatostí, ale na rozdíl od lidí je nejímá hrůza a strach.

V žádném z popisů Božího setkání s lidskými bytostmi není zaznamenáno, že by byl Bůh děsivý. Namísto toho vidíme, že v pronikavém světle jeho svatosti lidské bytosti nakonec uvidí samy sebe takové, jaké ve skutečnosti jsou. A to je děsivé. Setkání lidí s Bohem nebes neprovází žádný potlesk, pokřikování nebo nadšený zpěv. Místo toho dochází k upřímnému vyznávání hříchů. Každý vidí a vyznává své hříchy, bez výmluv a bez svalování viny na druhé. Jak by byly naše životy a činy odlišné, kdybychom žili v neustálé přítomnosti Boha a jeho svatosti!

Aplikace

Bůh nechce, abychom z něj měli strach, ale abychom ho respektovali. Je rozdíl mezi bázní před Hospodinem, která je na počátku každé skutečné moudrosti, a mezi strachem, jenž vede k zániku. Co cítíš ve vztahu k Bohu ty? Strach, nebo bázeň? Proč?

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Ruch utichá. Smlouvání a dohadování ustává. Všude se rozhostilo nepříjemné ticho. Všech se zmocnila bázeň. Cítí se, jako by stáli před Božím soudem a měli se zodpovídat ze svých skutků. Hledí na Krista a vidí, jak z lidského těla vyzařuje božství. Majestát nebe stojí před nimi jako soudce v poslední den. Zatím ještě není obklopen slávou, která jej potom bude provázet, ale má stejnou moc číst v lidském srdci. Očima přehlíží dav a zkoumá každého jednotlivce. Jeho postava jako by je všechny převyšovala nekonečnou důstojností, jeho tvář jako by ozařovalo božské světlo. Náhle promluvil a jeho jasný zvucný hlas – který kdysi na Sínaji vyhlásil zákon, jež nyní kněží a přední muži přestupují – se s ozvěnou nese chrámem: „Pryč s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržiště!“ (J 2,16).

Pomalu sestupuje ze schodů a zvedá důtky z provazů, které našel u vchodu do posvátných prostor. Prikazuje obchodníkům, aby opustili chrámové nádvoří. S nebyvalou horlivostí a přísností převrací stoly penězoměnců. Mince padají a hlasitě cinkají o mramorovou dlažbu. Nikdo se neodvažuje pochybovat o jeho moci. Nikdo si nedovolí sbírat své nepoctivé peníze. Ježíš nikoho neudeřil, ale obyčejné důtky v jeho ruce působí na lidi stejně hrozně jako ohnivý meč. Chrámoví úředníci, vypočítaví kněží, dohazovači a obchodníci s dobytkem utíkají pryč i se svými ovcemi a voly, jen aby unikli jeho soudu.“ (TV 97)

Otázky k rozhovoru

1. *Porovnejte své odpovědi na poslední otázku z lekce na pondělí. Jaké jsou základní rozdíly mezi námi a našim Bohem? Jakým způsobem mohou být některé z těchto rozdílů smazány?*
2. *Proč jsou sebeuspokojení a soběstačnost (zejména ve vztahu k vlastnímu duchovnímu stavu) tolik nebezpečné?*
3. *Přemýšlej o někom, koho znáš, a kdo si o sobě myslí, že je spravedlivý, čestný, čistý – kdo si o sobě myslí, že je „oddělený“ od ostatních lidí. Jak reaguješ na tohoto člověka? Cítíš se s ním dobře nebo špatně? Proč?*

Shrnutí

Bylo by pro nás mnohem snazší zaměřit se pouze na Boží lásku a vynechat jeho svatost. Tím bychom však zkreslili obraz Boha. Potřebujeme se setkat s Boží pronikavou svatostí a třást se v jeho přítomnosti. Jen když prožijeme rozdíl mezi Boží svatostí a naší hříšností, pochopíme, co znamená Ježíšova obět smíření, proč ji tak zoufale potřebujeme a proč je tak převelice drahá.

Poznámky

Bůh Zákonodárce

Texty na tento týden

Ex 19,18,19; Ř 7,8–13; Gn 2,2–4; Ex 16,4–30; Žd 8,10; 10,16; Ř 13,8–10

Základní verš

Hospodin je náš soudce, Hospodin je náš zákonodárce, Hospodin je náš král, on nás spasí. (Iz 33,22)

Hlavní myšlenka

Boží zákon je nedílnou součástí celé Bible, Starého i Nového zákona. Zákon je vyjádřením Boží lásky. A proto když milujeme, zjevujeme plnost a krásu Boží lásky.

Zřejmě jste už nejméně jednou slyšeli, že Desatero – zákon – je vyjádřením Božího charakteru. Ano, Bůh se nemění a nemění se ani zákon, který zjevuje jeho charakter. Ale co to vlastně znamená, že zákon je vyjádřením Božího charakteru?

Francouzskému králi Ludvíku XIV. se přisuzuje výrok „stát jsem já“. I dnes existuje dost diktátorů a politiků, kteří vládou nebo se snaží vládnout v podobném duchu. Vydávají zákony či vytvářejí nepsaná pravidla, která ostatní lidi tyranizují, diskriminují a ponižují. Takové zákony, nařízení či jednání poměrně přesně vyjadřují charakter těch, kteří je prosazují. Vzpomeňte si na některé z vládců či politických představitelů naší dávné (a žel i méně dávné) historie. Jak „jejich“ zákony ukazovaly na jejich charakter?

V tomto smyslu zákon zjevuje charakter zákonodárce. Co potom zjevuje Boží zákon o Bohu? Pokud chápeme Boží zákon jako zed, ochranu, něco, co bylo vytvořeno pro naše bezpečí, pro naše dobro, pak v něm uvidíme odraz laskavého, spravedlivého a pečujícího Boha.

Tento týden se podíváme na zákon – a tím i na Zákonodárce.

Zákon na Sínaji

¹⁸Hora Sínaj byla celá zahalena kouřem, neboť na ni Hospodin sestoupil v ohni. Stoupal z ní dým jako z pece a celá hora se mohutně otřásala. ¹⁹Troubení rohu sílilo stále více, Mojžíš mluvil a Bůh mu odpovídal hromovým hlasem. ... ¹⁸Když všechen lid viděl a slyšel to hřmění a blýskání, troubení rohu a dýmající horu, třásl se strachy. Přesunuli se opodál.

(Ex 19,18.19; 20,18; B21)

¹Mojžíš svolal celý Izrael a řekl jim: Slyš, Izraeli, nařízení a práva, která vám dnes vyhlašuji. Učte se jim a bedlivě je dodržujte. ... ²²Tato slova mluvil Hospodin k celému vašemu shromáždění na hoře zprostředku ohně, oblaku a mrákoty mocným hlasem a víc nepřipojil. Napsal je na dvě kamenné desky a dal je mně.

(Dt 5,1.22)

Osobní studium

„Izraelští byli jati hrůzou. Zdálo se jim, že strašná moc Božího projevu je větší, než mohou vydržet. Když jim byl zjeven velký zákon Boží spravedlnosti, poprvé si jasně uvědomili před tváří svatého Boha odporou povahu hříchu a svou vlastní vinu. Ve strachu a posvátné hrůze odstupovali od hory.“ (PP 224)

Když Izraelci dostali zákon, uvědomili si jako nikdy předtím, jak hrozný je hřích a jak velká je jejich vina v Božích očích.

A tak hned od počátku smluvního vztahu Izraele s Bohem můžeme vidět v zákoně projev evangelia. Proč? Zákon nikdy neměl být prostředkem ke spasení, dokonce ani na Sínaji. Jeho úkolem bylo ukázat lidem potřebu spasení. Hned poté, co byl dán Izraelcům zákon, jim Bůh předal pokyny na vybudování svatyně, kde měli jasně vidět plán spasení. Zákon měl lidem ukazovat na kříž, na jejich potřebu ospravedlnění a vykoupení. Není divu, že se třásl před zákonem. Ten jim totiž ukázal, jak hluboko padli ve své hříšnosti.

V podobném smyslu se o Božím zákoně vyjadřuje i apoštol Pavel (Ř 7,8–13). Problém není v Božím zákoně. Problém je v tom, že hříšníci (tedy my všichni) porušili zákon. Pavel ukazuje, jak je zákon neoddělitelně svázán s evangeliem. Zákon nám ukazuje, že s námi není něco v pořádku a že potřebujeme Zachránce.

Aplikace

Přečti si Desatero, jak je zaznamenáno v Ex 20,1–17. Třeseš se před zákonem? Přesvědčuje tě o tvé vině? Co pociťuješ, když se zákonem porovnáš svůj život? Zákon, jak jej Bůh vydal v Desateru, je zároveň zaslíbením. Způsob vyjádření většiny příkázání v původním jazyce (hebrejštině) dokládá, že jde o zaslíbení toho, co díky Božímu vedení a jeho milosti nemusíme dělat, na co nejsme odkázáni (na zabíjení, závist, cizoložství apod.).

Poznámky

Zákon před vydáním Desatera

³Pobývej v této zemi jako host. Já budu s tebou a požehnám ti, tobě a tvému potomstvu dám všechny tyto země. Tak splním přísahu, již jsem se zapřísáhl tvému otci Abrahamovi: „Tvé potomstvo rozmnožím jako nebeské hvězdy; tvému potomstvu dám všechny tyto země. V tvém potomku dojdou požehnání všechny pronárody země.“ ⁵To proto, že Abraham uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na má přikázání, nařízení a zákony.“

(Gn 26,3–5)

Osobní studium

Když se diskuze mezi křesťany dostane k otázce závaznosti deseti Božích přikázání, často se argumentuje tím, že Desatero dostali Židé na Sínaji, a tedy jde o instituci, která dnes již neplatí.

Taková teologie má mnoho slabých míst. Pokud by to byla pravda, pak by před vydáním Desatera na hoře Sínaj hřích neexistoval, neboť „hřích je porušení zákona“ (1J 3,4). Kniha Genesis však přináší mnoho důkazů o existenci Božího zákona již před Sínajem.

V Gn 1 a 2 je popsáno Boží dokonalé stvoření. V Gn 3 je zaznamenán pád Adama a Evy. V následující kapitole (Gn 4) se setkáváme s první vraždou. Jak by Kain věděl, že je vinen za zabití svého bratra, pokud neexistoval zákon, který by definoval vraždu jako hřích?

Dlouho před Sínajem Bůh nařídil nedotknutelnost lidského života ve smlouvě, kterou ustanovil s Noemem po potopě (Gn 9,6).

V pravděpodobně nejstarší knize Bible, knize Jób, Bůh dvakrát vyzdvihuje Jóbovu spravedlnost (Jb 1,8; 2,3). Je zřejmé, že už tehdy existovaly normy, podle kterých se dalo rozlišit dobro od zla. Jób žil dlouho před vyjitím Izraelců z Egypta a dokonce ani nepatřil mezi lid smlouvy.

Když Abraham lhal Abímelekovi o Sáře, Bůh Abrahama napomenul za jeho lež. Je zajímavé, že ačkoli byl Abímelek král gerarský a nepatřil mezi Izraelce, uznával stejný standard manželské věrnosti, jaký nacházíme v Desateru (viz Gn 20,9).

Na dnešním textu (Gn 26,3–5) je pozoruhodné, že hebrejšтина používá čtyři různá slova k popisu toho, čemu se Abraham podřídil. Jsou jimi nařízení (mišmaret), příkazy (micvot), ustanovení (chuqot) a zákony (torot – odvozeno od slova Tóra). Způsob, jakým jsou tyto Boží požadavky vyjmenovány, ukazuje, že Abraham dodržoval i příkazy Desatera (což ale neznamená, že by byl bez hříchu nebo že by žádné z nich neporušil).

Aplikace

Desatero dnes mnohým vadí (jak je patrné z diskuzí o stvoření, o sobotě, ale také o interrupcích, manželstvích osob stejného pohlaví, eutanazii a podobně). Hledají se jiné, „modernější“ etické kodexy, které však ve své podstatě buď z Desatera vycházejí, nebo ho „upravují“ (deformují). Která přikázání se zdají nemoderní tobě? Která přikázání bys změnil? Proč? Jaký dopad by to mělo na společnost, na rodinu, na tebe? Co by tato změněná přikázání hovořila o Bohu?

Sobota před vydáním Desatera

²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.

³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.

⁴Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny.

(Gn 2,2–4a)

²⁷Když přesto někteří z lidu sedmého dne vyšli, aby sbírali, nic nenašli. ²⁸Hospodin řekl Mojžíšovi: „Jak dlouho se budete zpěčovat a nebudete dbát mých příkazů a řádů? ²⁹Hledte, vždyť Hospodin vám dal den odpočinku. Proto vám dává šestého dne chléb na dva dny. Zůstaňte každý, kde jste, ať nikdo sedmého dne nevychází ze svého místa.“ ³⁰Lid tedy sedmého dne odpočíval...

(Ex 16,27–30)

Osobní studium

Nevíme, jak Bůh předával věčné principy svého zákona lidstvu před událostmi na hoře Sínaj, máme však jasné a dostačující důkazy o tom, že vyhlášení zákonů na Sínaji nebylo prvním vyjádřením zásad Desatera.

Mnoho lidí připouští, že přikázání existovala už před vydáním Desatera, avšak s jedinou výjimkou – a tou je přikázání o sobotě. Mají za to, že jde výhradně o židovské přikázání a netýká se křesťanů v současnosti.

Nakolik je toto tvrzení odůvodněné?

První dnešní text ukazuje, že myšlenka sobotního odpočinku je úzce spojena se stvořením a s Božím jednáním.

V Ex 5,1–5 podává Bible zprávu o vyjednávání Mojžíše a Árona s faraónem, který nechce nechat Izrael odejít. Faraónova reakce ve verši 5 je zvláště zajímavá: „Hle, lidu země je teď mnoho, a vy chcete, aby nechali svých robot.“ Hebrejšтина je na tomto místě výmluvná. Existuje totiž více slov pro vyjádření klidu nebo odpočinku, ale sloveso uvedené na tomto místě je utvořeno ze slova „sobota“ (šbt). Pozoruhodná slova faraóna k Mojžíšovi a Áronovi můžeme přecíst takto: „... vy byste jim chtěli dopřát sobotování od robot.“ Z uvedeného výrazu je tedy patrné, že sobota existovala i před vyhlášením Desatera.

Konkrétní důkaz o existenci soboty před vydáním Desatera nacházíme v Exodu 16. kapitole, kde je zpráva o tom, jak Bůh zázračně poskytl Izraeli manu na poušti. Tento čtyřicet let trvajícím zázrak začal ještě předtím, než Izraelci přijali zákon.

Všimněte si Hospodinových slov Mojžíšovi ve verši 28: „Jak dlouho se budete zpěčovat a nebudete dbát mých příkazů a řádů?“ Je to jasný náznak toho, že Boží zákony a přikázání existovaly již před zjevením na Sínaji a že mezi těmito zákony a přikázáními byl i sedmý den, sobota. Přestože se při předání Desatera na hoře Sínaj událo něco významného, těchto deset přikázání nebylo něčím novým a neznámým.

Aplikace

Jak prožíváš sobotu? Máš sobotu rád, obtěžuje tě, nebo ti je to jedno? Co můžeš udělat pro to, abys měl hlubší a bohatší zkušenost s Bohem prostřednictvím daru soboty?

Zákon a proroci

17Toto praví Hospodin, tvůj vykupitel, Svatý Izraele: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Já tě vyučuji tomu, co je ku prospěchu, uvádím tě na cestu, po níž půjdeš. 18Jen kdybys dal pozor na má přikázání, byl by tvůj pokoj jako řeka a tvá spravedlnost jako mořské vlny.

(Iz 48,17.18)

Osobní studium

Existenci zákona po Sínaji zpochybňuje jen málokdo. Starozákonní spisy jsou plné odkazů na zákon. A přestože nejčastěji nacházíme popisy toho, jak Izrael porušoval zákon a byl za to následně potrestán, jiné texty dokládají velkou lásku a úctu, kterou měli mnozí Izraelci k zákonu. Ten nezahrnuje pouze Desatero, ale i všechna nařízení a pravidla, která dal Hospodin svému lidu. (Viz Iz 48,17.18; Ž 119,69–72.97–103; Jr 31,33.)

Izrael (alespoň během některých období) miloval zákon. Ti, kteří zákonu rozuměli, jej nevnímali jako cestu ke spasení. Židovské náboženství bylo vždy náboženstvím milosti, i když lidé často šli z jednoho extrému do druhého, od otevřeného a očividného pohrdání zákonem (jako v době prvního chrámu) až po extrémní legalismus, který byl běžný v době Ježíše.

Proč Izraelci milovali zákon? Když si uvědomíme, že slovo zákon se netýká pouze Desatera, ale celého učení Starého zákona, zejména pěti knih Mojžišových, pochopíme, že to, co milovali, bylo poselství o spasení, milosti a vykoupení. Milovali „pravdu“ tak, jak jim byla zjevena. Nebyla to láska k přikázáním, ale láska k návodům a principům, které, pokud je lidé dodržovali, jim přinášely pozeňání a zaslíbení, protože všechno, co Bůh Izraelcům dal, bylo pro jejich dobro.

Aplikace

Jak vnímáš Boží zákony ty? Miluješ je i jejich Dárce? Přemýšlej nad vším, co nám Hospodin dal. Co ti pomáhá žít podle Boží vůle, zjevené v životě Ježíše Krista a v Božím zákoně?

Poznámky

Zákon v Novém zákoně

⁸Nikomu nedlužte nic než vzájemnou lásku; kdo miluje druhého, totiž naplnil Zákon. ⁹Vždyť přikázání „Necizlož, nezabíjej, nekrad, nezávid“ a všechna ostatní jsou shrnuta ve větě: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ ¹⁰Láska bližnímu nikdy neublíží – proto je naplněním Zákona láska.

(Ř 13,8–10; B21)

²Podle toho poznáváme, že milujeme Boží děti, když milujeme Boha a jeho přikázání zachováváme. ³V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká.

(1J 5,2.3)

Osobní studium

Deset přikázání bylo od počátku projevem Boží vůle a Boží lásky k lidem. Zákon měl být vždy požehnaným. Pokud se člověk rozhodne poslouchat zákon, bude ochráněn před zničujícími účinky hříchu. Rozhodne-li se zákon nerespektovat, bude čelit důsledkům přestoupení zákona. K tomu, abychom věděli, jak bolestivé jsou důsledky hříchu, nepotřebujeme znát teologii. Až příliš často můžeme číst důsledky hříchu na tvářích těch, kteří jsou jím zasaženi.

Přestože části Nového zákona – zejména Ježísovo učení a Pavlovy listy – se zaměřují na ty, kdo nepochopili smysl zákona, Boží přikázání jsou představena v Novém zákoně v pozitivním světle.

V Listu Židům autor představuje Boží zákon ne jako něco, co již přestalo platit, ale naopak jako něco, co se má stát nehlubší součástí člověka (viz Žd 8,10 a 10,16). Často vidíme, že lidé dávají zákon do protikladu k Boží lásce a Boží milosti. Prosazují myšlenku, že pokud skutečně milujeme, pak se na nás Boží zákon nevztahuje. V jistém smyslu s tím můžeme souhlasit: ten, kdo skutečně miluje Boha a ostatní, zjevuje nejzákladnější princip zákona, a tedy svou láskou překonává zákon. To však není argument pro zrušení zákona. Naopak, láska je naplněním zákona. Láska je zákon projevený v té nejčistší formě.

Je to podobné jako se součástkami do auta. Smyslem jednotlivých součástí není, aby byly vyrobeny a uskladněny v garáži. Existují, aby auto fungovalo a dopravilo nás z jednoho místa na druhé. Jejich cílem je pohyb auta. Se zákonem je to podobné. Neexistuje proto, aby byl někde zapsán a někým kontrolován. Zákon je prostředkem k cíli – k životu podle Boží vůle. Cílem je hluboký vztah lásky – lásky k Bohu a lásky k bližním.

Aplikace

Podívej se na následující texty. Jak ti pomáhají pochopit spojení mezi láskou a zákonem? Ř 13,8–10; Ga 5,14; Jk 2,8; 1J 5,2.3

Přemýšlej o spojitosti mezi Božím zákonem a láskou. K čemu vede zachovávání zákona bez lásky? K čemu vede láska bez zachovávání zákona? Napiš si své myšlenky a poděl se s nimi ve své skupince sobotní školy.

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Deset svatých přikázání, které Kristus vyslovil na hoře Sínaj, bylo zjevením Božího charakteru. Ukázala světu, že Bůh vládne nad celým lidstvem. Tento zákon vyjádřený v deseti přikázáních největší lásky, kterou může člověk prožít, je Božím hlasem z nebe, který promlouvá k duši člověka řečí zaslíbení. ‚Pokud budeš podle něj jednat, nebudeš pod nadvládou satana.‘ Tento zákon neobsahuje zákazy, i když se to tak může jevit. Je to vyjádření podmíněčné vazby – jedné takto – a budeš žít. Bůh dal svá svatá přikázání, aby byla ochrannou zdí kolem jeho stvořených bytostí.“ (Ellen G. Whiteová, *Sons and Daughters*, str. 53)

„V díle vykopení se nic neděje z donucení. Nepůsobí zde žádná vnější síla. Člověk se má pod vlivem Božího Ducha svobodně rozhodnout, komu chce sloužit. Hlavním smyslem svobody je změna, která se děje tehdy, když se člověk odevzdá Kristu. ... Sami sice nemáme moc vysvobodit se ze satanova područí, ale pokud chceme být vysvobozeni z hříchu a ve své velké bídě voláme o pomoc, která je mimo nás a nad námi, pak Boží moc Ducha svatého ovládne duševní schopnosti člověka natolik, že se ochotně podřídí pokynům Boží vůle.

Jediné, což umožňuje svobodu člověka, je sjednocení s Kristem. Pravda vás vysvobodí, tou pravdou je Kristus. ... Podřízení se Bohu znamená obnovu člověka – jeho skutečnou slávu a důstojnost. Boží zákon, kterému se podřizujeme, je zákon svobody (Jk 2,12).“ (DA 446)

Otázky k rozhovoru

1. *Přemýšlejte o vašich odpovědích na čtvrté otázce o zákoně a lásce. Jak vypadá zachování zákona bez lásky? Jak se projevuje? Jak se projevuje láska bez zachování zákona? Jaký je to druh lásky? Je to vůbec láska? Co je třeba k tomu, abychom mohli spojit lásku a zákon?*
2. *Jak zjevuje zákon charakter zákonodárce? Jak Boží zákon zjevuje charakter Boha?*
3. *Co měla Ellen Whiteová na mysli, když psala o zákonu, který je nadevše „zákonem svobody“? Jak může být zachování zákona spojeno se „svobodou“?*
4. *Uveďte příklady ze svého okolí, které ukazují na to, co se stane, když lidé poruší Boží zákon. Jak silným svědectvím o hodnotě a platnosti Božího zákona jsou tyto příklady?*

Shrnutí

Boží zákon je vyjádřením Boží lásky. Když milujeme, jako Bůh miloval nás, zjevujeme zákon v celé jeho kráse a moci.

Poznámky

Bůh soboty

Texty na tento týden

Gn 2,1–3; Ex 20,8–11; Dt 5,12–15; Mt 12,1–13; J 9,1–41

Základní verš

A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka páнем i nad sobotou.“ (Mk 2,27.28)

Hlavní myšlenka

Sobota, sedmý den, ukazuje na Ježíše, našeho Stvořitele a Vykupitele.

„¹Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha. ³Všechno povstalo skrze něj a bez něj nepovstalo nic, co je. ⁴V něm byl život a ten život byl světlem lidí. ⁵A to světlo svítí ve tmě a tma je nepohltila. ⁶Od Boha byl poslán člověk jménem Jan. ⁷Přišel kvůli svědectví, svědčit o tom Světle, aby všichni uvěřili skrze něj. ⁸On nebyl to Světlo, ale přišel, aby o Světle vydal svědectví. ⁹Tento byl to pravé Světlo osvěcující každého člověka přicházejícího na svět: ¹⁰Byl na světě a svět povstal skrze něj, ale svět ho nepoznal. ¹¹Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. ¹²Ale těm, kteří ho přijali, dal právo být Božími dětmi – všem těm, kdo věří v jeho jméno. ¹³Takoví nejsou narozeni z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha.“ (J 1,1–13; B21)

Tyto známé verše mluví o Ježíši, který stvořil „všechno..., co je“. O Ježíši, který přináší spasení těm, kdo „věří v jeho jméno“. Ježíš jako Stvořitel a Vykupitel. Bible nám ukazuje, že oba tyto důležité aspekty toho, co pro nás Ježíš udělal, se nacházejí v přikázání o sobotě.

Sobota v knize Genesis

²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.

³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.

⁴Toto je rodopis nebe a země, jak byly stvořeny.

(Gn 2,2–4a)

Osobní studium

Jednou z důležitých pravd Bible je, že v zahradě Eden byl sedmý den posvěcen a oddělen od zbytku týdne. Tak daleko sahá sedmý den, sobota. Z perspektivy tohoto světa byla sobota ustanovena na samém počátku, hned po jeho stvoření. Sobota je jednou z nejzákladnějších biblických pravd.

V Gn 2,2–3 jsou zaznamenány čtyři Boží činy týkající se sobotního dne. Bůh stvořil tento den, odpočinul v něm, požehnal jej a posvětil jej, nebo jinými slovy učinil jej svatý či oddělený ke svaté činnosti. Je fascinující, že samotný Bůh odpočíval sedmý den. Ať už to znamená cokoli, ukazuje nám to, jak vážně máme brát tento den, vždyť v něm odpočíval i samotný Bůh, Stvořitel nebe a země!

V Gn 2,3 se také hovoří o tom, že Stvořitel požehnal sedmý den, právě tak jako požehnal zvířata a člověka den předtím (Gn 1,22.28). Bůh mluví o tomto požehnání soboty ve čtvrtém přikázání Desatera, kde navždy spojil sobotu stvoření s týdenní sobotou.

V Gn 2,2.3 je slovní spojení „sedmý den“ použito celkem třikrát. To zdůrazňuje neobvyklou podstatu sedmého dne, soboty, a jasně ho odděluje od zbytku týdne. Navždy by nám to mělo připomínat, že Bůh neudělal mimořádným první den ani šestý den. Zvláštní požehnání je sesláno právě na sedmý den – na žádný jiný.

Bůh dokončil své stvořitelské dílo sedmým dnem. Ze sedmi dnů utvořil týden. Tento týdenní cyklus se zachovává v celém Písmu a v celých dějinách. Bůh tím zjevil svou moc nejen nad prostorem, ale i nad časem. Nikdo z nás nemá nadvládu nad časem – nemůžeme ke dni přidat hodinu, ba ani vteřinu. Čas se nezadržitelně řítí vpřed, aniž bychom jej mohli jakkoli ovládnout. Je proto velmi důležité, abychom se naučili důvěřovat Hospodinu a správně využili to množství času, které zde na zemi máme.

Aplikace

Přemýšlej o rychlém tempu času, který nám uniká mezi prsty, okamžik za okamžikem, den za dnem, rok za rokem. Přestože nemáme kontrolu nad samotným časem, do jisté míry můžeme kontrolovat to, co s ním děláme. Jak dobře využíváš svůj čas? Jaké činnosti zabírají tvůj čas? Jak můžeš co nejlépe využít to málo času, které zde na zemi máš?

Poznámky

Sobota v knize Exodus

⁸Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ¹⁰ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvé dobytče ani přistěhovalec ve tvých branách. ¹¹V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, ale sedmého dne odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej.

(Ex 20,8–11; B21)

Osobní studium

Celá rodina včetně služebnictva – muži i ženy, rodiče i děti, dělníci i jejich „šéfové“ – všichni měli spolu odpočívat. Sobota je den rovnosti, odstraňuje všechny rozdílnosti a veškerou nespravedlnost ve společnosti. Před Bohem jsme si všichni rovni. Sobota je jedinečný způsob jak zjevit tuto důležitou pravdu zejména ve světě, kde je společnost rozdělena na lidi, kteří mají moc a rozhodují o druhých, a na ty, o kterých je rozhodováno, chudé, opomíjené...

Toto přikázání má důkladně utvořenou literární strukturu.

A. Úvod: „Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý.“ (v. 8)

B. Přikázání: „Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci...“ (v. 9)

C. Motivace: „...ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu.“ (v. 10a)

B1. Přikázání: „Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn...“ (v. 10b)

C1. Motivace: „V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře..., ale sedmého dne odpočinul.“ (v. 11a)

D. Závěr: „Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej.“ (v. 11b)

Co obsahují jednotlivé části? Část A obsahuje – jako úvodní výrok – základní princip přikázání o sobotě. Další část (B) přináší pozitivní příkaz, aby se člověk zabýval prací šest dní. Navazující oddíl (B1) dává odpovídající omezující příkaz, abychom se vyhnuli jakékoli práci v sobotu, což platí pro všechny v naší domácnosti. Dokonce jsou v tom zahrnuta i domácí zvířata, stejně jako návštěvníci. Části C a C1 přinášejí motivaci pro příkazy. První z těchto částí ukazuje na faktor času v cyklu šest dní + sedmý den tím, že zdůrazňuje: „sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu.“ Druhá část (C1) obsahuje formální motivační výrok (v překladech je vyjádřen spojkou „protože“ nebo „totiž“). Motivuje prostřednictvím podrobného popisu šesti dnů Hospodinovy stvořitelské práce a toho, že v sedmý den odpočíval. Tímto je přikázání o sobotě zakotveno přímo v první sobotě stvořitelského týdne. Část D je nezávislým výrokem tvořícím závěr přikázání. Poslední slova přikázání „a posvětil jej“ mají návaznost na výzvu úvodního principu (A) „aby ti byl svatý“. Oba jsou spojeny se svatostí, kterou Bůh sesílá na sobotu v Gn 2,3.

Aplikace

Nestačí v sobotu jen „nepracovat“. Lidé mají různé představy o tom, jak by se měla sobota „světit“ – celodenním sezením ve shromáždění, celodenním vyleháváním nebo čímkoli jiným, co se vejde mezi tyto dvě uvedené (ne)činnosti. Bůh neřekl, abychom si v sobotu dělali, co chceme, ale abychom ji světili. Co tím měl na mysli?

Sobota v knize Deuteronomium

¹²Zachovávej sobotní den, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. ¹³Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svoji práci, ¹⁴ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvůj býk ani tvůj osel, žádné z tvých dobytčat. Také přistěhovalec ve tvých branách ať si odpočine spolu s tebou, tvým otrokem a tvou děvečkou. ¹⁵Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržoval sobotní den.

(Dt 5,12–15; B21)

Osobní studium

Přestože většina lidí zná přikázání o sobotě z Desatera v Ex 20, toto přikázání je spolu s ostatními zaznamenáno i v Dt 5. Tento záznam tvoří vlastně Mojžíšův proslav k Izraelcům. Přestože je zde toto přikázání vyjádřeno podobnými slovy jako v Desateru, Mojžíš v něm nově zdůrazňuje, co Bůh pro Izraelce vykonal. V Dt 5 se v tomto přikázání uvádí jiná motivace než v Ex 20.

Všimněme si, co mají obě přikázání společné a v čem se liší. Přestože je mezi těmito dvěma záznamy mnoho společného, je tu nový prvek a nový důraz. Obě přikázání hovoří o služebnících, kteří mají odpočívat v sobotu, ale v Dt je tento prvek více akcentován. Text říká: „přistěhovalec ... ať si odpočine spolu s tebou, tvým otrokem a tvou děvečkou“ (Dt 5,14). Mají odpočívat stejně jako Izraelci. Text se zde opět dotýká již zmíněné myšlenky: Sobota je dnem, ve kterém jsou pán i služebník na stejné úrovni, ve vzájemném společenství. Oba mají odpočívat ve stejný den. Sobota nabízí služebníkovi ochranu před trvalým pracovním zatížením. Tato ochrana je přímo součástí přikázání, které má svůj původ v samotném stvoření.

Tato formulace v Desateru však může vyvolávat znepokojující otázky. Sobota při svém vzniku měla být památkou stvoření pro nepadlý svět. Neměla nic společného se služebníky ani s egyptským otroctvím, symbolem upadnutí do hříchu a vysvobození z jeho zajetí. Tento nový prvek byl k původnímu ustanovení svčení soboty přidán až po pádu a vysvobození ze zajetí. Původní princip byl doplněn, aby odrazil aktuální stav Božího lidu.

Sobota byla původně symbolem stvoření a až po hříchu se stala zároveň symbolem vykoupení, jež je v podstatě novým stvořením (2K 5,17; Ga 6,15; Zj 21,1). Stvoření a vykoupení jsou v Písmu úzce spojeny. Pouze Bůh Stvořitel může být našim Vysvoboditelem. Tyto dvě úlohy se spojily v osobě Ježíše Krista (viz J 1,1–14). Obě verze přikázání ukazují, že sedmý den, sobota, je symbolem Ježíšových stvořitelských a vykupitelských činů.

Aplikace

Přemýšlej o poutech, ze kterých tě Kristus slíbil vysvobodit. Jaká zaslíbení svobody máme v Ježíši? Jak můžeš dovolit Hospodinu, aby je ve tvém životě uskutečnil?

Ježíš a jeho sobota (1)

¹Jednou v sobotu, sváteční den židů, procházel Ježíš se svými učedníky obilným polem. Učedníci měli hlad, trhali klasy a jedli zrní. ²Farizejové to viděli a žalovali Ježíšovi: „Podívej se, tvoji žáci dělají, co je v sobotu zakázáno!“ ³Ježíš na to: „Cožpak jste nečetli, co učinil král David, když on a jeho družina byli hladoví? ... ⁵Nebo jste nečetli v Mojžíšově zákoně, že kněží v chrámu pracují v sobotu? Porušují sobotní klid, a přesto jsou bez hříchu. ⁶Ale říkám vám, že je tu někdo, kdo je víc než chrám. ⁷Kdybyste rozuměli biblickému slovu ‚Nejde mi o oběti, ale chci, abyste byli milosrdní!‘, pak byste nikoho neodsuzovali neprávem. ⁸Kristus je pánem i nad sobotou.“

(Mt 12,1–8; SNC)

Osobní studium

Bylo napsáno už mnoho knih, které mají jediný cíl: ukázat, že Ježíš, když byl na zemi v lidském těle, vedl lidi od sedmého dne soboty k nedělní bohoslužbě nebo (což je v současnosti běžnější) k myšlence, že sedmý den byl překonán a nahrazen obecnějším „odpočinkem“ v Kristu.

Ani jedna myšlenka se však nenachází v žádném ze záznamů evangelií ani nikde jinde v Písmu. Autoři však cítí potřebu konfrontovat se s odmítnutím sedmého dne soboty velkou většinou křesťanského světa během uplynulých sedmnácti století, a proto ukazují především na Kristova uzdravení v sobotu, kterými dokládají neplatnost tohoto přikázání.

Pozorný pohled na to, co Ježíš v sobotu dělal, ukazuje pravý opak toho, co se tito teologové snaží vysvětlit uvedenými příběhy.

Pozorně si přečti Mt 12,1–13 a zaměř se zejména na uzdravení v sobotu. Při čtení se sám sebe zeptej, při jaké příležitosti se toto uzdravení odehrálo a proč ho Ježíš vykonal právě v tento den.

Hlavním veršem, který dává odpověď na všechny tyto otázky, je verš 7. Celá událost se týkala lidí, milosti, laskavosti a lásky k bližním. Zachovávaní soboty nám přináší více příležitostí projevit milosrdenství a milost těm, kteří to potřebují, než ostatní dny v týdnu, kdy si musíme vydělávat na živobytí. Problém byl v tom, že se sobota stala břemenem; byla zatížena množstvím pravidel a předpisů, které se velmi rychle staly cílem samy o sobě a přestaly být prostředkem k cíli. Tímto cílem je láska k Bohu a k bližním. Jak jsme si již ukázali v předchozích lekcích, láska je naplněním zákona. Vše, co deformuje zákon tak, že zákon pak lásku deformuje, neguje nebo brání, musí být odstraněno. Sobota se stala zákonem bez lásky. Šlo o obyčejné zákonictví. Proti němu Ježíš bojoval, když uzdravil nemocného v sobotu.

Aplikace

Jakými jinými způsoby můžeme projevít zákon bez lásky? Kdy se stalo tobě, že jsi kladl větší důraz na zákon, pravidla či řád a zapomněl jsi na lásku, milosrdenství či vztahy?

Poznámky

Ježíš a jeho sobota (2)

⁴²Nadcházel večer dne příprav (to jest dne před sobotou). ⁴³Josef z Arimatie, ctihodný člen Rady, který sám také očekával Boží království, se osmělil, přišel za Pilátem a požádal o Ježíšovo tělo. ⁴⁴Pilát ... zavolal setníka a ptal se ho, zda už zemřel. ⁴⁵Když se o tom od setníka přesvědčil, daroval tělo Josefovi. ⁴⁶Ten nakoupil plátno, sňal tělo z kříže, ovinul je plátnem a pochoval do hrobu vytesaného ve skále. Ke dveřím hrobu pak přivalil kámen. ... ¹Když skončila sobota, Marie Magdaléna, Marie Jakobova a Salome nakoupily vonné masti, aby mohly jít a pomazat Ježíše. ²Za svítání prvního dne v týdnu, jakmile vyšlo slunce, šly k hrobu. ... ⁴Když ale vzhledly, spatřily, že kámen je odvalen (přestože byl velmi veliký).

(Mk 15,42–16,4; B21)

Osobní studium

Ježíš skrze své sobotní zázraky ukázal na skutečný význam soboty. Je dnem uzdravení a obnovy. Ježíš chtěl, aby sobota vyzdvihla Boží stvořitelkou moc. Sobota je proto dnem, kdy Bůh dává zajatým svobodu (L 4,31–37), léčí chromé (J 5,1–9) a navrácí zrak slepým (J 9).

Pro Ježíše byli v sobotu důležitější trpící lidé než pokroucená pravidla tehdejších náboženských představitelů. Určitě i proto vyslovil známý výrok, že sobota byla stvořena pro člověka a ne člověk pro sobotu. Zároveň, jak jsme již viděli, správně zachovávaná pravidla přinášejí lidem pomoc a ochranu.

Ježíš zdůraznil platnost a důležitost soboty nejen svým životem, ale i svou smrtí. Evangelisté ve svých zprávách (Mt 27,57–28,1; Mk 15,42–16,1; L 23,52–24,1 a J 19,31–20,1) zdůrazňují, že Ježíš po své smrti odpočíval v sobotu v hrobě.

Poté, co Ježíš zvolal „Dokonáno jest!“ (J 19,30), poté, co jeho dílo vykoupení (před nanebevstoupením) bylo dokončeno, Ježíš v sedmý den odpočíval. Nezní vám to povědomě? I v Gn 2,1–3 Bůh po dokončení svého stvořitelského díla sedmý den odpočíval. Po díle vykoupení dělá totéž.

Pokud by byla pravda, že Ježíš ukazoval lidem na zbytečnost soboty a jejího svěcení, pak by jeho sobotní „odpočínutí“ v hrobě vyznívalo minimálně nepřírozně. Jeho smrt zpečetila novou smlouvu a nová smlouva je podle některých nadřazena nad přikázání o sobotě. Ve světle evangelíí i všech ostatních biblických textů je velmi těžké pochopit logiku těch, kteří věří, že sobota byla na kříži zrušena. Pokud by byla sobota zrušena, proč by tím prvním, co Ježíš udělal, bylo, že v sobotu „odpočíval“?

Ježíš nám ukázal platnost a důležitost soboty svým životem i svou smrtí.

Aplikace

Kdy jsi naposled přemýšlel o tom, že Ježíšovo tělo v sobotu, po jeho smrti na kříži, odpočívalo v hrobě? Do jakého kontrastu se v sobotu dostávají skutky Boha (stvoření, uzdravování) a skutky člověka (nenávisť, zákonictví)? Za co bys chtěl Bohu nejbližší sobotu poděkovat? V čem může být pro tebe přicházející sobota jiná než ostatní?

Podněty k zamyšlení

„Měl by snad Bůh zakázat slunci v sobotu svítit, zahřívat zemi a vyživovat rostlinstvo? Měl by se snad v tento svatý den zastavit pohyb všech vesmírných světů? Měl by Hospodin přikázat vodám, aby přestaly zavlažovat pole a lesy, a mořským vlnám, aby zastavily příliv a odliv? Mělo by obilí v sobotu přestat růst, zrající hrozny zrát a stromy pučet a kvést?

Kdyby tomu tak bylo, přišli by lidé o plody země a o požehnání, která potřebují k životu. Běh přírody se nesmí zastavit. Bůh nemůže přestat pracovat ani na chvíli, jinak by člověk zeslábl a zemřel. I člověk má v sobotu své povinnosti. Musí se starat o základní životní potřeby, zabezpečit nemocné, pomáhat chudým. Ten, kdo v sobotu přehlíží potřeby trpících, není bez viny. Boží den odpočinku byl stvořen pro člověka a skutky milosrdenství k němu patří. Bůh nechce, aby jeho stvoření byl jen jednu hodinu trpělo, pokud je možné mu v sobotu nebo v kterýkoli jiný den pomoci.“ (TV 128)

Otázky k rozhovoru

- 1. Je pro nás velmi jednoduché vysmívat se tvrdosti a chladu náboženských vůdců, kteří zaútočili na Ježíše pro jeho uzdravování v sobotu. Pokus se však vžít do jejich situace. Tato lidmi vymyšlená pravidla existovala tak dlouho, až si náboženští představitelé mysleli, že tvoří samotnou podstatou zachování soboty. Byli skutečně přesvědčeni o tom, že Ježíš porušuje sobotu. Jak bychom se cítili my, kdyby dnes někdo přišel a tvrdil, že má velké světlo a pravdu a možná by i dělal zázraky, ale porušoval by naše vnímání čtvrtého přikázání? Jak bychom reagovali? Co se můžeme naučit z tohoto uvažování o tom, jak oddělit pravdu od tradice? Proč to není vždy jednoduché?*
- 2. Přemýšlejte ve třídě více nad myšlenkou, že Bůh odpočíval, poté co ukončil svou stvořitelenskou práci a také dílo vykoupění. Jak můžeme rozumět tomu, co se po stvoření a po Ježíšově smrti událo?*
- 3. Zkuste se vžít do člověka, který věří, že Ježíšovy zázraky v sobotu jsou důkazem toho, že Ježíš zrušil zachování soboty. Podívejte se do Bible na příklady toho, co Ježíš dělal a řekl o sobotě. Jak by to podle vás vyjádřil, kdyby chtěl skutečně uzákonit takovouto změnu? Co by podle vás udělal jinak?*

Shrnutí

Bible zjevuje Hospodina jako Pána nad sobotou. Sobota je připomenutím a znamením Boha jako Stvořitele a Vysvoboditele.

Poznámky

Péče o stvoření

Texty na tento týden

2Pt 3,10–14; Žalm 24,1; Ga 2,15; Ž 100; Gn 1,26–28

Základní verš

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

Hlavní myšlenka

Jaký vztah mají mít křesťané k životnímu prostředí?

Jaký vztah máme mít jako křesťané k životnímu prostředí? Nemusí nás zajímat? Nebo se máme zasazovat o jeho ochranu a být k němu maximálně ohleduplní, přestože víme, že zem je zdevastovaná a nakonec bude všechno zničeno?

Apoštol Petr píše: „Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud“ (2Pt 3,10). Ve zprávě o stvoření zase čteme, že jako lidé máme panovat „nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi“ (Gn 1,26). Nepochopení těchto textů a vede mnoho křesťanů k tomu, že mají zkreslený pohled na chování člověka k životnímu prostředí.

Jako správci Božích darů jsme však povinni starat se o naši zem. Vždyť ji stvořil Hospodin a řekl, že je „velmi dobrá“. Bůh se v Písmu jasně představuje jako její Stvořitel a je to zvláště zdůrazněno i v závěrečném období historie v poselství tří andělů (Zj 14,6.7). To vše nás vede k důležité otázce: Jak se máme chovat k naší zemi a ke všemu, co na ní žije? Na tyto otázky budeme tento týden při našem studiu hledat odpovědi.

Hnutí za osvobození humrů

¹⁰Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud. ¹¹Když tedy se toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, ¹²kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne! V něm se nebesa roztaví v ohni a živly se rozpustí žářem. ¹³Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.

(2Pt 3,10–13)

Osobní studium

Slyšeli jste už o hnutí za osvobození humrů? Před lety jistý ochránce životního prostředí vešel do restaurace s mořskými pochoutkami. Přímo před ním, ve velkém akváriu, bylo šest velkých humrů, jejichž osud byl jasný – neměli se dožít příštího dne. Ochránce životního prostředí se potichu připlížil, sáhl rukou do akvária, vytáhl prvního humra, který mu přišel pod ruku, dal ho do tašky a utekl. Pak vložil humra do nádoby s vodou, kterou měl připravenou v autě, a šel k pobřeží. Tam už na něj čekala helikoptéra, která s ním odlétla nad oceán, kde pak vrátil humra do vody.

Tento muž nebyl ve své snaze sám. Jde o velké hnutí, do kterého se zapojují obyčejní lidé i celebrity. V srpnu 2011 nakoupilo 30 buddhistů v bostonském velkoskladu 534 živých humrů a vypustilo je do volného oceánu.

Starat se o životní prostředí je důležité. Krást humry v restauracích a pak s nimi létat s helikoptérou nad oceán asi není ten nejlepší nápad. Ale zachraňovat zvířata před jistou smrtí považuje mnoho lidí za důležité.

Jaký je tedy vztah mezi křesťany a životním prostředím? Dejme stranou hnutí za osvobození humrů a zamysleme se nad tím, jak se postavit k otázkám životního prostředí. Věříme přece, že Ježíš již brzy přijde. Není proto veškerá naše snaha o záchranu životního prostředí zbytečná? Neměli bychom se raději soustředit na šíření evangelia? Jak moc se máme starat o samotnou zemi, pokud věříme v druhý příchod Ježíše Krista?

V textech 2P 3,10–14; Iz 51,6; 65,17 a Zj 21,1 čteme o konečném osudu naší země. Co Bible říká? Jak by mělo toto učení ovlivnit náš pohled na životní prostředí? Mělo by ho vůbec nějak ovlivnit?

Bible je jednoznačná: Tato země nebude trvat navždy. Má být zničena Bohem, který zaslíbil, že ji obnoví a znovu stvoří „nová nebesa a novou zemi“. To však nemůže sloužit k ospravedlnění zneužívání či devastování přírody. Zároveň bychom se měli vyvarovat toho, abychom si ze země nebo ze životního prostředí neudělali božstvo. Třebaže nám některé extrémistické snahy mohou připadat zvláštní a nerozumné, budme na pozoru, abychom se sami nedostali do opačných či podobných extrémů.

Aplikace

Čti Ř 1,25. Jak projevujeme náš zájem a péči o stvoření? Jaké důležité poselství uvedené v tomto verši bychom měli vzít v úvahu? Jaký je tvůj postoj k životnímu prostředí? Snažíš se přírodu chránit, nebo jsi k jejímu stavu lhostejný?

Výzva k péči o stvoření

Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí.

(Ž 24,1)

¹Hlahol Hospodinu, celá země! ²Radostně služ Hospodinu! Vstupte před jeho tvář s plesem!

³Vězte, Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase.

(Ž 100,1-3)

Osobní studium

Jak můžeme aktivně chránit životní prostředí a přitom si udržet vyvážený postoj? Oficiální prohlášení naší církve z roku 1995 říká:

„Adventisté sedmého dne věří, že lidé byli stvořeni k Božimu obrazu, a proto chtějí reprezentovat Boha jako jeho služebníci, kteří mají zodpovědně vládnout životnímu prostředí.

Je smutnou skutečností, že ničení a zneužívání je součástí lidské představy o hospodaření s životním prostředím. Lidé v obrovské míře ničí přírodní zdroje. Výsledkem je utrpení, nerovnováha přírody a hrozba klimatických změn. Máme dostatek důkazů o zvyšujících se emisích škodlivých plynů, narušení ozónové vrstvy, obrovském kácení amerických lesů, a o takzvaném skleníkovém efektu, které ničí zemský ekosystém.

Tyto problémy jsou ve velké míře zapříčiněny lidskou sobeckostí a egocentrickou snahou o získání většího bohatství prostřednictvím stále se zvyšující produkce, neomezené konzumace a drancování neobnovitelných zdrojů. Původcem ekologické krize je lidská chamtivost a odmítnutí praktikovat dobré a věrné správcovství nastolené Božím stvořitelským řádem.

Adventisté sedmého dne obhajují jednoduchý, holistický životní styl, který odmítá neomezený konzum, akumulaci bohatství a zvyšování produkce. Vyzýváme lidstvo k respektování stvoření, k omezení používání světových zdrojů, k přehodnocení lidských potřeb a k účtění ke stvořenému životu.“ (Adventist Administrative Committee v Utrechtu, Holandsko, 29. června – 8. července 1995)

Jak nám následující texty pomáhají porozumět důvodům pro takové prohlášení? Viz Gn 1,1. 26; 9,7; Ž 24,1; Ž 100; Jk 5,1.2.4.5; Žd 1,3.

Motivy k ochraně životního prostředí mohou být různé. Pokud jako křesťané věříme, že tento svět, život na něm a přírodní zdroje jsou dary od Boha, pak bychom měli být mezi prvními, kteří se o ně budou starat. Byl-li by náš svět pouze náhodným produktem, výsledkem působení neosobních sil, pak by bylo téměř možné ospravedlnit člověka, který se snaží využít zem pro své cíle bez ohledu na důsledky. Pokud však chápeme tuto zem jako něco, co Bůh stvořil a co opatruje, pak nesmíme připustit, abychom se stali nezodpovědnými správci.

Aplikace

Jak může tvé sobectví ovlivnit to, jak se chováš k životnímu prostředí? Co je na následujícím postoji problematické: „Já jako jediný člověk přece nic nezměním, takže vlastně o nic nejde“?

Péče o stvoření

³⁷On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“³⁸To je největší a první přikázání. ³⁹Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“⁴⁰Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“

(Mt 22,37–40)

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil.

(Gn 2,15)

Osobní studium

Téma životního prostředí a péče o životní prostředí se v Bibli konkrétně a otevřeně nezmiňuje. Není to nic výjimečného, existuje totiž mnoho témat, o kterých se v Bibli nemluví. Bible však přináší principy, které by se měly aplikovat do všech oblastí života, tedy i do oblasti ochrany životního prostředí.

První dnešní text (Mt 22,37–40) mluví o lásce k bližnímu. Může tento text ovlivnit můj postoj k životnímu prostředí? Pokud budu nerozumně nakládat s odpadem či nadměrně znečišťovat ovzduší, což vyvolá u jiných lidí alergie, jak jim prokazují svou lásku?

Už na prvních stránkách Bible vidíme, že lidé se měli starat o dary, které jim Bůh dal. Přestože kontext se týká především stvoření, není důvod, proč by tento princip neměl platit i v dalších oblastech.

Druhý dnešní text (Gn 2,15) ukazuje, jaký měl být vztah člověka k rajské zahradě, kterou mu Bůh světil, aby se stala jeho domovem. Povšimněte si vzájemného vztahu. Bůh stvořil pro člověka nádherné prostředí. Dal mu ho jako dar. Jak se měl Adam k zahradě chovat? Měl ji „obdělávat“ a „střežit“. Slovo, které překládáme jako „obdělávat“ (hebrejsky *abd*), znamená doslova sloužit, upravovat. Výraz „střežit“ (hebrejsky *šmr*), znamená i chránit, zachovávat. Už od začátku, dokonce i ve světě před pádem do hříchu, byl člověk považován za správce životního prostředí, do kterého jej Bůh umístil. Bůh mu neřekl, aby si dělal se zahradou Eden, co chce. Měl ji zvelebovat a chránit.

Jak bychom se tedy mohli domnívat, že se tento princip změnil? Pokud byl Adam povolán, aby se staral o své životní prostředí už předtím, než do něj vstoupil hřích, o co důležitější je správné správcovství světa poničeného hříchem?

Aplikace

Které problémy související s přírodou a životním prostředím tě trápí nejvíce? Zajímáš se o ně z vlastní iniciativy, nebo jen tehdy, když se nějaké informace objeví v hlavních zprávách? Jak přispíváš (nebo bys chtěl přispět) k ochraně životního prostředí? Připrav si své odpovědi a pověz je ostatním ve tvé studijní skupince.

Poznámky

Sobota a životní prostředí

⁸Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ¹⁰ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvé dobytče ani přistěhovalec ve tvých branách. ¹¹V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, ale sedmého dne odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej.

(Ex 20,8–11; B21)

Osobní studium

V Příslóví 27,20 čteme: „Podsvětí, říše zkázy, se nenasytí; nenasytí se ani oči člověka.“ Tento výrok je pravdivý také v souvislosti s lehkovážným postojem k životnímu prostředí. Část důvodu, pro který máme v současnosti problémy se životním prostředím, souvisí s lidským sobectvím a egoistickou touhou mít stále více prostřednictvím zvyšující se produkce, neomezené spotřeby a ničením neobnovitelných zdrojů. Lidé chtějí mít stále větší zisk a ten mohou získat ze země, z přírody. Na samotném používání přírodních zdrojů není nic špatného. Problémem je, že člověk ve své chamtivosti nemá nikdy dost. Kdy jsi naposled slyšel říct někoho (bez ohledu na to, jak byl bohatý), že má dost peněz?

Příkázání o dni sobotního odpočinku bychom neměli omezovat jen na „nicedělání“. Přestože o sobotě přemýšlíme obvykle v jiném kontextu, tentokrát se zaměříme na to, jak dodržování sobotního odpočinku od naší práce (od touhy po penězích) může zcela konkrétním způsobem pozitivně ovlivnit životní prostředí.

V sobotu bychom si měli připomínat, že Bůh stvořil svět (což by nám samo o sebe mělo stačit na to, abychom věděli, jak se světem správně zacházet). V sobotu bychom měli také odpočívat od honby za penězi. Tím, že zachováváním soboty pravidelně oddělujeme jednu sedminu našich životů k odpočinku a společenství s druhými a nesnažíme se o rozmnožení bohatství a majetku, máme možnost si týden co týden uvědomovat, že život není jen o vydělávání peněz.

Aplikace

V čem je sobota prostředkem, který ti pomáhá omezit tvou vlastní nenasytlost a touhu po větším zisku? Kdy tě peníze lákaly, abys přestal brát sobotu vážně?

Poznámky

Lidská nadvláda

26I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazícím se po zemi.“ ... 28A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“

(Gn 1,26.28)

Osobní studium

V uvedených verších se nacházejí jedny z prvních biblických zmínek o tom, jak se lidstvo má chovat k stvořenému světu. Čti je s modlitbou v srdci a velmi pozorně, přemýšlej o nich v kontextu péče o stvoření i s ohledem na problémy se životním prostředím. Pak odpověz na následující otázky.

1. Co všechno měla zahrnovat lidská vláda nad stvořením?
2. Co znamená podmanit si zem a vše, co je na ní, a panovat nad tím? Je v tomto verši něco, co dává lidem právo zneužívat a ničit tvorstvo?
3. Text v Gn 1,28 říká, že lidé měli „naplnit zemi“. Jak můžeme tento text chápat v souvislosti s naším postojem ke světu, k přírodě a k životnímu prostředí?

Lidé měli vládnout nad zemí pod vedením a mocí Hospodina. To, že lidé dostali tento příkaz ve světě před pádem do hříchu, ve světě bez smrti a utrpení, by nás mělo naučit, že nadvláda neznamená násilné a bezohledné zneužívání a rabování přírody. To by se přece ve světě bez hříchu nedělo. Ať už „podmanit si“ a „panovat“ znamenalo cokoli, neopravňovalo to lidi k ničení světa.

Od té doby se samozřejmě mnohé změnilo: přišel pád, prokletí (Gn 3,17–19) potopa a postupná degradace způsobená hříchem. Avšak jen velmi těžko se dá v těchto textech vidět něco, co by ospravedlňovalo rabování a ničení samotné planety. V těchto verších můžeme vidět odpovědnost lidstva jako vládce nad světem, které se má o něj starat, protože ho stvořil Bůh jako „velmi dobrý“.

Aplikace

Co jsi tento týden udělal pro to, abys přispěl k ochraně životního prostředí? Čím jsi naopak životní prostředí poškodil více, než bylo nutné? Co pro tebe znamená podmanit si zem a panovat nad přírodou? Co by mohla obsahovat tvá modlitba o to, aby Bůh chránil nejen tebe, ale i přírodu kolem nás?

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Na počátku se Bůh zjevoval ve všem, co stvořil. Kristus rozprostřel nebesa a položil základy země. Jeho ruka rozmístila světy ve vesmíru a stvořila polní květiny. ‚Upěvnils svou mocí hory‘ (Ž 65,7). ‚Jeho je moře, on sám je učinil‘ (Ž 95,5). Naplnil zemi krásou a ovzduší zpěvem. Na všechno na zemi, ve vzduchu i na nebi zapsal poselství Otcovy lásky.

Hřích sice narušil dokonalé Boží dílo, ale stále v něm zůstává poselství lásky. I v dnešní době celé stvoření zvěstuje Boží slávu. Nic – kromě sobeckého lidského srdce – nežije samo pro sebe. Každý pták ve vzduchu i každé zvíře na zemi slouží nějakému jinému životu. Každý list v lese i každé stéblo trávy má svůj účel. Rostliny uvolňují látky nezbytné pro život lidí i zvířat. Lidé a zvířata zase napomáhají životu rostlin. Květiny kolem sebe šíří vůni a dávají světu krásu. Slunce vysílá své paprsky do tisíců světů. Moře, zdroj všech pramenů a zřidel, přijímá vodní toky z celé země. Bere však proto, aby mohlo dávat. Voda, která se z něho vypařuje, padá jako déšť na zem a svažuje ji, aby mohla plodit.“ (TV 9.10)

Otázky k rozhovoru

1. *Přemýšlejte nad odpověďmi na poslední otázku v úterní části.*
2. *Jak byste odpověděli člověku, který tvrdí, že Ježíš už brzy přijde, a proto nezáleží na tom, zda se staráme o životní prostředí?*
3. *Jak můžeme (jako křesťané) dosáhnout správné rovnováhy mezi přijetím zodpovědnosti za životní prostředí a postojem blízkým extremistickým hnutím, jež mnohdy bojují za životní prostředí dosti svérázným nebo vyhroceným způsobem? Proč je tak důležité, abychom se nestali součástí hnutí, která zem a přírodu zbožšťují nebo se snaží své požadavky prosadit radikálními politickými kroky, jež v konečném důsledku lidem neprospívají?*
4. *Pokud máte k tomu možnosti, prozkoumejte, zda je vegetariánská strava přínosem pro životní prostředí na rozdíl od masité stravy. Přemýšlejte o svých zjištěních.*

Shrnutí

Tento svět spěje ke konci; nebude trvat navěky. Ježíš přijde brzy. To všechno je pravda. Ale nic v těchto textech nám nedává právo k tomu, abychom naši zem a životní prostředí znečišťovali či jinak ničili. Jako křesťané bychom neměli být lhostejní ke stavu životního prostředí, které Bůh stvořil a svěřil do naší péče.

Poznámky

Bůh – vládce dějin

Texty na tento týden

Ž 104,1-9; Zj 1,1-3; 2Pt 1,21; Da 2; Zj 12,7-17; Ř 16,20; 2K 5,17-19

Základní verš

Já jsem Alfa i Omega, praví Pán Bůh, ten, který jest a který byl a který přichází, Všemohoucí. (Zj 1,8)

Hlavní myšlenka

Bůh jedná v dějinách a prostřednictvím dějin. Dal nám množství důkazů, které mohou probudit a povzbudit naši víru.

Jsou lidské dějiny jen bezvýznamnou, nahodilou sérií událostí, nebo směřují k určenému cíli? Bible říká, že dějiny se odehrávají podle plánu. Bibličtí pisatelé dokazují, že Bůh vede dějiny a zjevuje v nich sám sebe.

Ne všechno v dějinách je projevem Boží vůle. Člověk má svobodnou vůli dělat rozhodnutí, která ovlivní dějiny – někdy dobrým směrem, jindy však vedou ke katastrofě. Skutečnost, že Bůh zasahuje do lidských dějin, neznamená, že rozhoduje o všem, co se děje. Znamená to, že i přes podvody a krutosti, ke kterým se lidé uchylují, Bůh je v dějinách přítomen a jeho konečný cíl se splní. Bůh přivede dějiny lidstva k velkolepému a slavnému konci.

Jako křesťané věříme, že bibličtí pisatelé byli pod Božím vedením a Bůh je inspiroval, aby zaznamenali nejdůležitější události lidských dějin. Mnohdy jim předal i výklad těchto událostí, abychom pochopili, co znamenají.

Minulost a budoucnost

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.

(Gn 1,1)

A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo.

(Zj 21,1)

¹⁸My jsme s ním byli na oné svaté hoře a ten hlas z nebe jsme sami slyšeli. ¹⁹Navíc tu máme nesmírně spolehlivé slovo proroků a vy děláte dobře, že se ho držíte jako lampy zářící v temnotách, dokud se nerozžesne den a ve vašich srdcích nevzejde jitřenka. ²⁰Především vězte, že žádné proctví Písma nevzniklo z vlastního názoru proroka. ²¹Proctví totiž nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží lidé mluvili, jak byli puzeni Duchem svatým.

(2Pt 1,18–21; B21)

Osobní studium

Světové dějiny se obvykle vyučují jako dějiny civilizací. Důležitá fakta jsou obvykle ta, která mají dopad na vývoj těchto civilizací. Někteří lidé argumentují, že události v lidských dějinách mají cyklický charakter. Pohybují se v nekonečném kruhu zrození, růstu, dospívání, úpadku a smrti, v kruhu, který nemá začátek ani žádný významný konec.

Cyklický pohyb hodinových ručiček může být klamný, protože může dělat dojem, že čas se pohybuje v kruhu. Tak tomu ale není. Pravdou je, že lidský život probíhá na přímce a ne v znovu se obnovujícím cyklu. Čas je podle Bible jednosměrné proudění.

Písmo přináší mnoho zpráv o začátku a konci lidských dějin (viz Gn 1,1; Jb 38,1–7; Ž 104,1–9; Zj 1,1–3.19; 21,1–6). Dějiny lidstva nejsou nekonečnou sérií opakujících se cyklů. Mají konkrétní začátek. Čeká je nádherná budoucnost. Dějiny lidstva mají smysl, cíl. V dobré knize se obvykle hlavní myšlenka příběhu nedá jasně rozpoznat, dokud se nedostaneme na jeho konec. Na konci bývá překvapující zápletka rozluštěna. Jak můžeme my, kteří jsme součástí velkého vesmírného příběhu, vědět, jaký je jeho smysl, jeho hlavní myšlenka? V našem případě to víme, protože Bůh nám to zjevil prostřednictvím svých proroků.

Samozřejmě, mluvíme o božském zjevení. Náš Bůh zná budoucnost, ví o všech možných rozhodnutích, které lidé mohou svobodně udělat. Bůh nám také řekl, že se nakonec vrátí, ať už budou naše rozhodnutí mezitím jakákoli.

Dnešní text z Druhého Petrova listu naznačuje způsob, jak se k nám Zjevení od Boha dostalo (2Pt 1,18–21). Pokud důvěřujeme Božímu slovu a tomu, co samo o sobě říká, můžeme mít jistotu v tom, že Hospodin zná konec a že nám jej zjevil. Bůh není pouze Bohem minulosti. Je i Bohem přítomnosti (ačkoli bolest a tragédie nám jej často zastiňují). A Bible zdůrazňuje, že je i Bohem budoucnosti. Proto můžeme důvěřovat tomu, že se budoucnost odehraje tak, jak nám to zaslíbil.

Aplikace

Je snadné předpovědět budoucnost? Pokud ses o to někdy pokoušel (např. při odhadování výsledků voleb, sportovních výsledků a podobně), kolikrát jsi byl úspěšný? Je naší nadějí, že Bůh zná budoucnost a ví o všem, co se děje. Je pro tebe útěchou, že Bůh lásky ví, co se stane v našich životech?

Proroci a historikové

²⁴Hospodin zástupů přísáhl: „Jak jsem si předsevzal, tak se stane, a pro co jsem se rozhodl, to se uskuteční: ²⁵Rozdrtím Ašúra ve své zemi, rozšlapu ho na svých horách a z nich sejmu jeho jho. Z ramene jim bude sňato jeho břímě.“ ²⁶To je rozhodnutí učiněné o celé zemi a to je paže napřažená proti všem pronárodům. ²⁷Když Hospodin zástupů rozhodl, kdo to zruší? Jeho paže je napřažena, kdo ji odvrátí?

(Iz 14,24–27)

Osobní studium

V celé Bibli proroci používají výrok „slovo Hospodinovo“ (nebo synonymum „takto praví Hospodin“, zde „Hospodin přísáhl“ apod.). Chtějí tím zdůraznit, že uvedené pravdy lidem neříkají oni sami, ale Bůh skrze ně. Všichni by proto měli pozorně naslouchat.

Příkladem takového poselství od Hospodina, které zprostředkoval prorok, může být text v knize proroka Jeremjáše 1,14–19. Bolestné události, během kterých má být město Jeruzalém vydáno do rukou Babylona, jsou zde představeny jako naplnění Božího prorocství o osudu Izraele.

Pozemští vládcové málokdy připustí, že věci nemají ve svých rukou. Jsou přesvědčeni, že jejich vládní rozhodnutí utvářejí život národa. Myslí si, že mají veškerou moc. Ale Jeremjáš a jiní proroci odkrývají pravé pozadí dějin. Izraelští vládcové zjišťují, že v průběhu dějin se celý národ dostává na pokraj zániku. Jeremjášova kniha je šokující připomínkou moci Božího slova, které se naplňuje v dějinných událostech.

Boží svrchovanost nad dějinami můžeme vidět i v textech Iz 14,24–27 a Nah 1,1–10.

Nekonečná Boží moc se projevuje i v přírodě. V Žalmu 104 například čteme popis přírodních dějů, které nejsou samostatnými, autonomně fungujícími procesy. Bůh do nich aktivně zasahuje a udržuje je. Bible nepopisuje Boha jako někoho, kdo stvořil svět a pak ho nechal tak, zcela podřízený přírodním zákonům. Přírodní zákony jsou součástí toho, jak Bůh udržuje svět.

Aplikace

Mnozí vědci tvrdí, že svět byl stvořen náhodou a stejně tak i skončí. A proto to, co se odehrává mezi jeho začátkem a koncem, není až tak důležité. Proč jsme hluboko v srdci přesvědčeni, že takový pohled se nemůže zakládat na pravdě?

Poznámky

Daniel 2 a Boží prozřetelnost v dějinách

²⁰Promlouval takto: „Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky. Jeho je moudrost i bohatýrská síla. ²¹On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum. ²²Odhaluje hlubiny a skryté věci, poznává to, co je ve tmě, a světlo s ním bydlí. ²³Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest a chválu, neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu. Oznámils mi nyní, oč jsme tě prosili, oznámil jsi nám královu záležitost.“

(Da 2,20–23)

Osobní studium

Pokud by lidé neměli svobodnou vůli, pak by bylo pro Boha jednoduché znát budoucnost. Vždyť všechny lidské činy by byly předem určené. Jistý francouzský ateista v 18. století spekuloval o tom, že všechno ve vesmíru, všechny lidské činy jsou předurčeny zákony přírody. Pokud by někdo znal všechny tyto zákony a postavení všech atomů ve vesmíru v konkrétním čase, pak by přesně věděl, co se stane v budoucnosti.

Lidé mají svobodnou vůli a svobodnou volbu. Bůh nás tak stvořil. Jako bytosti, které dokážou milovat, musíme mít svobodnou volbu. Vždyť láska z donucení není skutečnou láskou. Abychom měli schopnost opravdu milovat, Bůh nás musel stvořit svobodné. Boží moc je však natolik velká, že i přes naši svobodnou vůli Bůh dokonale zná budoucnost – bez ohledu na naše rozhodnutí.

Připomeňte si proroctví z Daniela 2. V čem je tato kapitola silným důkazem toho, že Bůh zná i dalekou budoucnost?

Tato kapitola byla napsána před více než 2 500 lety. Podívejte se, jak se dějiny odvíjely přesně podle Božích předpovědí. V jistém smyslu by pro nás toto proroctví mělo být spolehlivější než pro lidi před staletími. Je to proto, že při pohledu zpět můžeme vidět, jak jednotlivé říše přicházely a odcházely – přesně podle předpovědí. Pokud byste četli toto proroctví během vlády Médo–Peršanů, neuměli byste si ani představit vznik a zánik těch říší, které přišly po jejich vládě. Dnes, když se díváme do minulosti, můžeme vidět mnohem více než někdo před mnoha staletí. Proto má toto proroctví pro nás sílu, kterou lidé v minulosti nemohli ocenit.

Je úžasné, že navzdory milionům lidí se svobodnou vůli, kteří žili během období popsaného v knize Daniel, Bůh přesně věděl, co se stane, které království povstane a padne. A věděl to dlouho dopředu.

Prorok Daniel pravdivě předpověděl vznik i pád Babylona, Médo–Persie, Řecka a Říma, včetně rozpadu Říma na menší části, které existují dodnes. Z naší pozice v dějinách zbývá už jen jedno království, poslední, a to Boží věčné království (Da 2,44). Pokud měl Bůh pravdu o ostatních královstvích, bylo by nelogické nedůvěřovat mu v posledním.

Aplikace

Jaká biblická proroctví tě udivují nejvíce? Proč? Na naplnění kterých proroctví se nejvíc těšíš? Kterých proroctví se obáváš? Která proroctví tě naplňují klidem a jistotou?

Velký spor věků a dějiny

Bůh pokoje brzo srazí satana pod vaše nohy. Milost Ježíše, našeho Pána, bud's vámi.

(Ř 16,20)

Osobní studium

Dějiny lidstva se nám právem mohou zdát chaotické. Některé události jsou opravdu nepochopitelné a zůstává nad nimi rozum stát. Písmo nám však přináší základní informaci o tom, že v pozadí těchto viditelných dějin se odehrává drama, příběh, který sice nevidíme, ale jehož důsledkem je právě zlo a chaos kolem nás. Velký spor mezi dobrem a zlem, mezi Bohem a satanem je tím, co podle biblického záznamu vysvětluje směřování dějin lidstva.

Následující texty nám pomáhají poodhalit oponu a vidět v jiném světle, co se na tomto světě skutečně odehrává. Viz Zj 12,7–17; Jb 2,1.2; Iz 14,12–14; Gn 3,15; Ef 6,12; Ř 16,20.

Satan je skutečný a boj mezi dobrem a zlem je denní realitou. Ježíšův kříž však způsobil jeho porážku. „Nebe se zármutkem a ohromením hledělo na ukřižovaného Krista. Z rozdrásaných spánků mu tekla krev a na čele měl krvavý pot. ... Před ním stáli lidé, kteří byli stvořeni k Božímu obrazu, a usilovali o život jednorozeného Božího Syna. Pro vesmír to byl hrozný pohled.

Kolem kříže se shromáždily knížectva a mocnosti temnoty a zasévaly do srdcí lidí stín nevěry. ... Satanské síly se spojily se zkaženými lidmi a snažily se přesvědčit dav, že Kristus je největší hříšník a zaslouží si opovržení. ... Satan pochopil, že byl odhalen. Nepadlí andělé i celý vesmír měli možnost sledovat jeho jednání. Sám se projevil jako vrah. Prolil krev Božího Syna, a tím se připravil o náklonnost nebeských bytostí. ... Poslední zbytky soucitu nebeských bytostí se satanem se rozplynuly.“ (TV 488.489)

Proč Bůh nezničil satana už tehdy?

„Andělé ani tentokrát nepochopili, oč ve velkém sporu jde. Bylo třeba důkladněji objasnit všechny zásady, které jsou v sázce. Satanovo bytí je i v zájmu člověka. Lidé i andělé musí zcela jasně poznat rozdíl mezi Knížetem světla a vládcem tmy. Každý se musí rozhodnout, komu bude sloužit.“ (TV 761)

Události na této zemi jsou součástí vesmírného konfliktu, velkého sporu mezi Kristem a satanem. Na pozadí tohoto sporu se odehrávají nejen události lidských dějin, ale i život každého z nás. Vše je poznamenáno probíhajícím velkým sporem. Dobrou zprávou je, že po událostech na kříži je satanova porážka jistá. Jednou tento spor skončí a s ním i všechno utrpení, násilí, všechn strach a veškerá nejistota, které jsou tak bolestivou součástí lidských dějin.

Aplikace

Hřích a jeho důsledky budou nakonec odstraněny. Které události z dějin lidstva v tobě vyvolávají nejvíce otázek a pochybností? Které události v tvém životě jsou pro tebe bolestivé a nepochopitelné? Důvěřuj Bohu, že na konci věků dá na tvé pochybnosti uspokojivou odpověď. Svěř se se svými pochybnostmi blízkému příteli.

Kříž v dějinách

17Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Staré pominulo – hle, je tu nové! 18A to všechno je z Boha, který nás se sebou smířil skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. 19Bůh v Kristu uzavřel se světem mír! Přestal lidem počítat viny a zprávu o tom smíření svěřil nám.

(2K 5,17–19; B21)

Osobní studium

Lidské dějiny jsou rozděleny jednou významnou událostí. Není to vznik či zánik velké říše, jak bychom možná předpokládali. Není to ani objevení nového kontinentu. Je jí smrt jednoho mladého učitele, který žil v relativně zapadlé části římské říše. Když vezmeme v úvahu množství Židů, kteří zemřeli rukou Římanů, je ještě zajímavější, že právě tato jedna smrt z mnoha se stala milníkem, který rozdělil lidské dějiny na dvě části.

Když uvažujeme o dějinách a o tom, jak do nich vstupuje Bůh, musíme uznat, že Boží jednání se mimořádným způsobem projevilo v příchodu Ježíše Krista na tuto zem. Kříž – odkazující nejen na Ježíšovu oběť, ale i na padlé lidstvo a hříchem poznamenanou historii – zjevuje nejhlubší smysl dějin lidstva. Ukazuje, že Bůh pro nás otevřel novou budoucnost. Odpustil nám. Jsme jeho dětmi a on je naším Otcem. Nemusíme dále s sebou vléci nesmírné břemeno viny a vlastních selhání. Ten, který „nesl naše nemoci a naše bolesti“ (Iz 53,4), vzal toto břemeno na sebe.

Celé učení o spasení můžeme vyjádřit jedinou větou: Bůh zrušil naše beznadějně zničené dějiny a místo nich nám dal novou minulost. Jeho prostřednictvím v našich životech skončily dějiny otroctví hříchu. Naše temná minulost se již nikdy neukáže, aby nás obviňovala a trápila. Naše osobní minulost, která nás odsuzuje k trestu smrti, je vyměněna za Ježíšovu dokonalou minulost. V Ježíši nacházíme osvobození od naší minulosti a zároveň zaslíbení nádherné budoucnosti. Na kříži Bůh zaručil, že ať už byl náš život jakýkoli a ať se v dějinách lidstva odehrálo cokoli, čeká nás nová a slavná budoucnost. Stačí se postavit na Boží stranu a přijmout nabízené spasení.

Apoštol Pavel v 2K 5,17–19 mluví o tom, co Ježíš pro lidstvo vykonal. Tato událost změnila lidské dějiny. Naše hříchy byly položeny na Ježíšova bedra. Ochotně zemřel pod břemenem lidských vin. Místo smrti nám nabídl záchranu. Zaslíbil, že až skončí dějiny tohoto světa, budeme moci věčně žít s naším Stvořitelem. Rozhodne se o osudu každého člověka. Druhý příchod Krista rozdělí lidi na dvě skupiny. Bůh zaslíbil „nová nebesa a novou zemi“.

Aplikace

Pokud jsi přijal Krista, v čem je tvůj život jiný? Proč ti může být minulost prominuta? Jak se skutečnost, že ti Kristus odpustil, projevuje ve tvém každodenním životě ve vztahu k druhým lidem.

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Bible je nejstarší a nejobsáhlejší knihou dějin, kterou lidstvo vlastní. Vytryskla přímo z pramene věčné pravdy a Boží ruka po celé věky uchovávala její čistotu. Osvětluje nám vzdálenou minulost, kterou se současná věda marně snaží vypátrat. Pouze v Božím slově můžeme vidět moc, která položila základy země a ‚roztáhla‘ nebesa. Pouze zde nalezneme autentický záznam o původu národů. Jenom zde jsou zapsány dějiny našeho rodu neovlivněné lidskou pýchou ani předsudky.

Z historických kronik a záznamů by se mohlo zdát, že vzestup národů nebo vznik a pád impérií vždy závisel na vůli a statečnosti lidí. Zdálo by se, že sled událostí určovala moc, tížadost a rozmary vlivných osob. Boží slovo nám ale poodhrnuje oponu dějin, abychom za vším dějinným děním viděli milosrdného Boha, který používá lidské nástroje, aby vykonaly záměry jeho vůle.

Bible nám odhaluje pravou filozofii dějin.“ (VYCH 104; ED 173)

Otázky k rozhovoru

- 1. Teologové a filozofové mnoho let diskutovali o problematické otázce Božího předurčení a svobodné vůle člověka. Mnozí je pokládají za neslučitelné. Argumentují, že buď nemáme svobodnou vůli, nebo Bůh nezná všechno, co se odehraje v budoucnosti. Proč jsou takové názory mylné? Jaké biblické důkazy máme o tom, že Bůh zná naši budoucnost? Ačkoli máme svobodnou vůli, Bůh zná budoucnost ještě předtím, než se odehraje. Jak vysvětlíte, že mezi svobodnou vůlí lidí a Božím poznáním budoucnosti není rozpor?*
- 2. Jeden z nejsilnějších útoků souvisejících s proroctvími je zaměřen na text Da 2, který přináší hmatatelné důkazy o Boží existenci. Jaké pevnější základy můžeš mít pro víru než něco tak pevného a neměnného jako dějiny světa? Součástí satanova útoku je tvrzení některých teologů, že Daniel 2 byl napsán v roce 165 před naším letopočtem, tedy dlouho poté, co se mnohé ze zde předpověděných událostí odehrály. Tento argument vyvrací samotné proroctví. Jak mohl Daniel tak přesně předpovědět pád římské říše a její rozpad na národy Evropy, který se odehrál více než 500 let po roce 165? Pokud toto úžasné proroctví vyžadovalo nadpřirozené poznání, proč bychom měli zpochybňovat to, co říká Bible sama o sobě a o tom, kdy byla napsána? Smyslem pozdního datování knihy Daniel je pokusit se zničit jeho prorockou sílu. Jak vidíme, tento pokus zcela selhává.*

Shrnutí

Ať už se dějiny lidstva zdají jakkoli chaotické, naplňují se v nich Hospodinovy záměry. Dějiny lidstva skončí nádherným druhým příchodem Ježíše Krista.

Poznámky

Naslouchající Bůh

Texty na tento týden

Ko 4,2; Ř 12,12; Mt 26,34–44; Žd 11,6; Jk 4,2; 1Te 4,1–5

Základní verš

Večer, zrána, za poledne lkám a sténám. – Vyslyšel můj hlas! (Ž 55,18)

Hlavní myšlenka

Hospodin nás na mnoha místech Bible vyzývá, abychom se modlili. Modlitba je základní součástí našeho vztahu s Bohem.

Přečtěte si na úvod našeho společného uvažování o modlitbě znepokojující slova z knihy Cesta k vnitřnímu pokoji: „Nebeský Otec očekává, že nám bude moci dát bohatství svých darů. Během modlitby můžeme zakusit jeho nekonečnou lásku. Proč využíváme možnost rozmlouvat s Bohem tak málo? Bůh je připraven ochotně naslouchat upřímným prosbám i malého dítěte. Proč se ostýcháme říci mu, co potřebujeme? Co si asi myslí andělé o lidech, kteří jsou slabí, často bezradní a stále naváděni k něčemu nesprávnému, a přesto nežádají Boha o pomoc? Bůh nás má tak rád, že nám chce dát mnohem více, než kolik prosíme nebo jsme schopni domyslet. A my se přesto tak málo modlíme a tak málo mu důvěřujeme. Andělé se ochotně sklánějí před Bohem a jsou rádi, když mohou být v jeho blízkosti. Největší radostí pro ně je, když s ním mohou hovořit a trávit čas. Potřebujeme pomoc, kterou nám může poskytnout jedině Bůh. A přesto, jak se zdá, rádi žijeme bez něj a bez poznání, které poskytuje jeho Duch.“ (CVP 110; SC 94)

Jak podle tebe nebeské bytosti vnímaly tvou modlitbu během uplynulého týdne?

Síla modlitby

Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí.

(Ř 12,12)

¹⁶Stále se radujte, ¹⁷v modlitbách neustávejte. ¹⁸Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.

(1Te 5,16–18)

Konec všech věcí je blízko. Žijte proto rozumně a strážlivě, abyste byli pohotová k modlitbám.

(1Pt 4,7)

Osobní studium

Jaké myšlenky se opakují v dnešních třech textech? (Viz také Mt 26,41; L 18,1 a 1Tm 2,8.)

Jednoho dne dostal mladý muž dopis od bývalého spolupracovníka, který před lety odešel do důchodu. Tito bývalí kolegové si, jemně řečeno, nerozuměli. Muž, který odešel, se ke svému mladšímu kolegovi choval od začátku velmi špatně. Mladý muž, který dosud pracoval na stejném místě, otevřel dopis a začal číst. Mezi jiným tam byla i následující slova: „Nevím, jak modlitba funguje. Nikdy jsem to nechápal a moc jsem tomu nevěřil. Ale během posledních několika týdnů jsem se modlil. Na modlitbě jsem si uvědomil, jak špatně jsem se k tobě choval. Byl jsem velmi špatným svědkem o své víře. Víím, že jsem to měl udělat už dávno, ale upřímně se omlouvám. Prosím Krista o odpuštění za to, co jsem udělal. A teď prosím o odpuštění i tebe.“

Tento příběh v mnohém odhaluje sílu modlitby. Nejde o to, aby Bůh pohnul horami, i když i to se může stát. Modlitba dokáže způsobit něco zázračnějšího – má moc přivést ke změně lidské srdce. Jak to vyjádřil onen muž v dopise, modlitba je těžko racionálně pochopitelná. Proč prosit Boha o něco, o čem už dávno ví? Neudělá Bůh nic, pokud jej o to nepoprosíme? Mohou naše modlitby skutečně něco změnit?

Ať už rozumíme tomu, jak modlitba funguje, nebo je to pro nás spíše záhadou, jedna věc je jistá – bez modlitby je náš vztah s Kristem odsouzen k zániku. Jako křesťané jsme povoláni k tomu, abychom se modlili. Nezáleží na tom, že přesně nechápeme, jak modlitba funguje. Je i mnoho dalších věcí, které většina z nás nezná (jak pracují počítače, raketové motory, jaký je vliv genetiky...). Pokud bychom čekali na chvíli, kdy budeme všemu ohledně naší víry rozumět, pak by už nešlo o víru. Samotné slovo víra předpokládá existenci něčeho mimo náš intelektuální dosah. Jednu věc však může dosvědčit každý, kdo se modlí vytrvale, upřímně a podle Boží vůle: Modlitba mění naše životy.

Aplikace

Jak rozumíš modlitbě? Jaký vliv má na tvůj život? V čem ti modlitba pomohla? Kdy se modlíš? Za které lidi se pravidelně modlíš?

Ježíš, modlící se Mesiáš

²¹Když se všechen lid dával křtít a když byl pokřtěn i Ježíš a modlil se, otevřelo se nebe ²²a Duch svatý sestoupil na něj v tělesné podobě jako holubice a z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“

(L 3,21.22)

¹²V těch dnech vyšel na horu k modlitbě; a celou noc se tam modlil k Bohu. ¹³Když nastal den, zavolal k sobě své učedníky a vyvolil z nich dvanáct, které také nazval apoštoly.

(L 6,12.13)

²⁸Za týden po této rozmluvě vzal Ježíš s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil na horu, aby se modlil. ²⁹A když se modlil, nabyla jeho tvář nového vzhledu a jeho roucho bělostně zářilo.

(L 9,28.29)

On za svého pozemského života přinášel s hlasitým křikem a slzami modlitby a prosby Tomu, který ho mohl uchránit před smrtí, a ve své úzkosti byl vyslyšen.

(Žd 5,7; B21)

Osobní studium

Prostuduj si výše uvedené verše (včetně jejich kontextu) a podívej se také na další texty o Ježíšově modlitbě (Mt 14,23; Mt 26,34–44; L 22,31.32).

Ježíš, bezhříšný Boží Syn, na kterém nebyla žádná vada a který žil dokonalý život v souladu s vůlí svého Otce, měl bohatý modlitební život. Pokud se Ježíš potřeboval modlit, aby obstál ve zkouškách a pokušeních, jimž byl vystaven, a uměl se dobře rozhodnout, o co víc se potřebujeme modlit my? Kristův příklad nám jasně ukazuje, jak důležitá je modlitba v našem vztahu s Bohem. Je velmi těžké představit si někoho, kdo by měl vztah s Bohem, aniž by se modlil. Pokud je komunikace nezbytná k tomu, abychom udrželi náš vztah s jinými lidmi, o co víc to platí ve vztahu s Bohem. Záleží na nás, jak se rozhodneme.

Aplikace

Jaký je tvůj modlitební život? Modlíš se pravidelně, občas, náhodně? Vyruší tě snadno něco z modlitby? Modlíš se neustále, nebo jen když jsi v problémech? Jak může modlitba budovat tvůj vztah s Bohem? Za koho (za co) se modlíš nejčastěji?

Poznámky

Modlitba víry

Bez víry si přece jeho oblibu nikdo nezíská. Kdo přichází k Bohu, musí věřit, že Bůh je a že odměňuje ty, kdo jej hledají.

(Žd 11,6; B21)

³Obrátil jsem se k Panovníku Bohu, abych ho vyhledal modlitbou a prosbami o smilování v postu, žíněném rouchu a popelu. ⁴Modlil jsem se k Hospodinu, svému Bohu, a vyznával se mu slovy: „Ach, Panovníku, Bože veliký a hrozný, který dbáš na smlouvu a milosrdenství vůči těm, kteří tě milují a dodržují tvá přikázání!“

(Da 9,3.4)

Osobní studium

Dalo by se říci, že modlitba je jednou z cest, které nás přibližují k Bohu. Při modlitbě se otvíráme Bohu. Nemodlíme se proto, aby Bůh věděl, co potřebujeme. Vždyť Ježíš řekl, že „váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte“ (Mt 6,8). Modlíme se, protože modlitba je jedním z vyjádření naší víry. Prostřednictvím modlitby se naše víra stává silnější, opravdovější, praktičtější. Modlitbou komunikujeme s Bohem a vyjadřujeme své pocity, obavy, naděje a touhy, ale i svůj strach a svou bolest.

Modlitba je prostředkem, který nám pomáhá uvědomit si naše postavení ve vztahu k Bohu. Pomáhá nám vnímat naši závislost na Bohu. Je to způsob, jak denně zemřít. Umožňuje nám spojit se s Bohem na velmi osobní rovině. Je to připomenutí, že nepatříme sobě, že jsme byli vykoupeni za velikou cenu.

V dnešním textu Daniel říká, že Boha „hledal modlitbou“ (Da 9,3.4; viz také Za 8,21). Modlitba je do značné míry projevem víry. Často se modlíme, aniž bychom viděli okamžité výsledky. Přesto jdeme vpřed s vírou, že nás Bůh slyší a na naše otázky či prosby odpoví tím nejlepším způsobem. Modlitba je čin víry, kterým se dostáváme za to, co jsme schopni smysly nebo rozumem postihnout.

Aplikace

Je tvůj modlitební život povrchní a nudný, nebo hluboký, naplněný neustálými změnami? Jak se dá modlitba „oživit“? Kdy je pro tebe modlitba přirozenou reakcí na to, co prožíváš? Kdy ti naopak dělá problém se modlit? S kým hovoříš o svých modlitbách? Vědí lidé, že se za ně modlíš? Jaká je tvoje reakce na to, když ti někdo řekne, že se za tebe modlí?

Poznámky

Protože neprosíte

⁹**A tak vám pravím: Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.**

¹⁰**Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno.**

(L 11,9.10)

²**Dychtíte, ale nemáte, vraždíte a závidíte, ale nemůžete dosáhnout, bojujete a válčíte, ale nemáte, protože neprosíte.** ³**Prosíte, ale nedostáváte, protože prosíte zle, abyste uspokojili své vlastní choutky.**

(Jk 4,2.3; B21)

¹⁵**Modlitba víry uzdraví nemocného, Pán ho pozdvihne, a pokud spáchal nějaké hříchy, bude mu odpuštěno.** ¹⁶**Vyznávejte si navzájem své hříchy a modlete se jedni za druhé, abyste byli uzdraveni. Vroucí modlitba spravedlivého dokáže mnoho.** ¹⁷**Eliáš byl člověk jako my, a když se horlivě modlil, aby nepršelo, na zemi nezapršelo tři a půl roku.** ¹⁸**Když se pak modlil znovu, nebe vydalo déšť a země úrodu.**

(Jk 5,15–18; B21)

Osobní studium

Lidé, kteří se pravidelně modlí, se občas ptají: „Mohou moje modlitby skutečně způsobit, že Bůh udělá něco, co by jinak neučinil?“ Je to logická otázka. Nejlepší odpověď můžeme najít v Božím slově. Co dnešní texty vypovídají o modlitbě a o Božích činech?

Modlitba nás mění a ovlivňuje náš vztah k Bohu i k ostatním lidem. Bible však jasně říká, že naše modlitby mají vliv i na Boží jednání. Můžeme s Bohem mluvit a On odpovídá.

Přečti si Gn 18,22–23. Jak můžeme v uvedeném textu vidět platnost zmíněného principu?

At jsou filozofické problémy s porozuměním této pravdy jakékoli, Bůh odpovídá na lidské modlitby. Říká: „Jestliže se pak můj lid, který se nazývá mým jménem, pokoří a bude se modlit, bude hledat mou tvář a odvrátí se od svých zlých cest, potom je vyslyším z nebe, odpustím jejich hříchy a uzdravím jejich zem“ (2Pa 7,14). Všimněte si, že Bůh neuzdraví jejich zem jen proto, že ho prosí. Celý národ je vyzván, aby se modlil, ale modlitba je pouze jeden aspekt oživení.

Krásný příklad tohoto principu se nachází v dopise apoštola Jana: „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očisťuje nás od každé nepravosti“ (1J 1,9). Vidíme zde silné propojení mezi modlitbou (v tomto případě vyznáním) a Božím jednáním v našich životech. Vyznáváme hříchy a on nám je odpouští, očisťuje nás od všech našich nepravostí. Jasně je zde ukázáno, že pokud na modlitbě nevyznáváme své hříchy, nebude nám odpuštěno. Bůh v těchto případech jedná jako odpověď na naši modlitbu.

Aplikace

Kdy jsi naposledy prosil o Boží odpuštění? Kdy jsi prožíval silné vědomí toho, že ti Bůh odpustil? Jaké jsou tvé zkušenosti s vyslycháním modliteb? Které tvoje modlitby zůstaly nevyšlyšené?

V souladu s podmínkami

¹Dále vás, bratři, prosíme a vyzýváme v Pánu Ježíši, abyste stále rostli v tom, co jste od nás přijali a co už děláte... ³Boží vůle je toto: vaše posvěcení. Vyhýbejte se smilstvu. ⁴Každý se naučte zacházet se svým tělem v posvěcení a úctě, ⁵nikoli v žádostivé vášni jako pohané, kteří neznají Boha. ⁶Nikdo ať v této věci nepřekračuje meze a nepodvádí svého bratra.

(1Te 4,1-5; B21)

³⁷Vždyť už jen „docela krátký čas, a přijde ten, který má přijít, a neopozdí se. ³⁸Avšak můj spravedlivý – říká Bůh – bude žít, protože uvěřil. Kdo by však odpadl, v tom nenajdu zalíbení.“ ³⁹Ale my přece nepatříme k těm, kdo odpadají a zahynou, nýbrž k těm, kdo věří a dosáhnou života.

¹Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.

(Žd 10,37-11,1)

Osobní studium

Představte si člověka, jak sedí v restauraci a pojídá velkou porci tučného jídla, které zapíjí sladkým nápojem. Oběd pak zakončí porcí čokoládové zmrzliny polité sladkou polevou. V tu noc, dříve než tento člověk jde spát (a vezme si malou sladkost na dobrou noc), klekne si na kolena, aby se pomodlil. Součástí jeho modlitby je možná i prosba: „Pane Bože, pomoz mi zhubnout.“

Je takováto modlitba v pořádku?

Můžeme sice očekávat, že Bůh odpoví na naše modlitby, ale něco bychom předtím měli udělat. Dozvěděli jsme se, že máme žít to, co se modlíme. Máme dělat všechno, co je v naší moci, abychom dostali odpověď na modlitby. To není projev nedostatku víry. Právě naopak, je to součást toho, co znamená živá víra.

„Když svévolně děláme něco nesprávného, Bůh naše prosby nevyslyší. Vždycky však slyší prosby člověka, který lituje, že udělal něco špatného. Jestliže si dáme věci v životě do pořádku, můžeme si být jisti, že nás Bůh slyší. Boží lásku si nemůžeme zasloužit. Záchranu nám přináší dobrota Ježíše Krista. Očistí nás krev, kterou za nás prolil na kříži. My však musíme splnit určité podmínky, aby nás mohl přijmout.“ (CVP 110; SC 95)

Neříká se zde, že musíme být dokonalí, aby Bůh odpověděl na naše modlitby. Bůh nás nepřijímá pro naše zásluhy, ale kvůli zásluhám Krista. Naším úkolem je mít postoj víry, pokory a podřídit se Boží vůli, aby Bůh mohl pracovat v našich životech.

Jak nám následující texty pomáhají porozumět tomu, co znamená výraz „v souladu s podmínkami“? Žd 10,38; Dt 4,29; L 9,23; J 14,15; 1Te 4,3.

Pravděpodobně tou nejdůležitější podmínkou nutnou k tomu, abychom měli efektivní modlitební život, je poznání, že jsme hříšníci, kteří potřebují milost, a že naše jediná naděje je v Hospodinu, jenž pro nás tolik vykonal. Arogance, sebejistota a pocit vlastní dostatečnosti naopak vedou k duchovní katastrofě.

Aplikace

O co se úpěnlivě modlíš? Když se modlíš, zeptej se sám sebe: Co mohu ještě udělat já pro to, o co žádám? Vyčerpá jsem veškeré své možnosti?

Podněty k zamyšlení

„Modlitba je dýcháním duše. Je tajemstvím duchovní síly. Nic nenahradí milost, která nám byla dána, nic jiného neuchrání zdraví naší duše. Modlitba zajišťuje přímý kontakt se Zdrojem života a posiluje naši náboženskou zkušenost.“ (GW 254.255)

„Bůh věrně plní své sliby. Někdy se možná o něco modlíme, ale Bůh naši prosbu ihned nesplní. Přesto je namísto věřit, že naše prosby slyší a že je svým způsobem naplní. Nedokážeme předvídat budoucnost. Někdy prosíme o věci, které by nám nebyly k dobrému. Náš nebeský Otec nás má tak rád, že nám dá jen to, co je pro nás nejlepší. Dá nám to, oč bychom žádali, kdybychom mohli vidět skutečný stav věcí. Důvěřujme Božím slibům, i když se zdá, že na naše prosby nereaguje. V pravý čas nám dá dary, které potřebujeme nejvíce. Nemůžeme žádat a očekávat, že splní naše modlitby přesně takovým způsobem, jak si to přejeme. Bůh nedělá omyly. Ve své dobrotě nám neodepře nic, co by nám opravdu prospělo. Nepřestaň mu důvěřovat, i když hned nevidíš odpověď na své modlitby.“ (CVP 111; SC 96)

Otázky k rozhovoru

1. *Jak byste odpověděli na pochybovačnou otázku: „Nač se modlit, když Bůh stejně ví o všem, co se stane?“*
2. *Zřejmě každý z nás čas od času zápasí s otázkami zodpovězených a nezodpovězených modliteb. Někdo se možná modlí, aby se mu na dovolené nepokazilo auto, a když pak dojde v pořádku domů, cítí vděčnost za vyslyšené modlitby. A je to tak správně. Co pak ale můžeš říct lidem, kteří se modlili, aby bylo jejich dítě uzdraveno, a přesto se to nestalo? Jak chápeme tyto věci? Dá se to vůbec pochopit? Buďte připraveni na to, že v životě víry je někdy nejčestnější odpovědí bolestné: nevíme.*
3. *Jaká je úloha Ducha svatého v našem modlitebním životě?*
4. *Představte si, že do vaší skupinky sobotní školy přijde někdo nový a zeptá se: „Můžete mi vysvětlit, co znamená modlit se? Jak se mám modlit? Proč se mám modlit? Co očekávat, když se modlím, a co neočekávat?“ Jak odpovědět na tyto otázky?*

Shrnutí

Je mnoho věcí, kterým v souvislosti s modlitbou nerozumíme. Ale ti, kteří se modlí, vědí jednu věc s jistotou: Bůh slyší naše modlitby a modlitba mění náš život – k lepšímu.

Poznámky

Bůh jako umělec

Texty na tento týden

Iz 64,5–8; Ž 51,12; Žd 8,1–5; Ř 11,33–36; Ž 51,3–9

Základní verš

Žádal jsem Hospodina o jediné, po tom jsem toužit nikdy nepřestal: Abych směl zůstat v jeho domě po všechny dny svého života, abych se kochal v Hospodinově kráse a v jeho chrámě jej hledal. (Ž 27,4; B21)

Hlavní myšlenka

Bůh jako umělec? Co to znamená? A jaký význam to má pro nás?

Dosud jsme hovořili o různých pohledech na Boha: o Trojici, Boží svatosti, Bohu jako Spasiteli či Zákonodárci. V Bibli jsou však i takové pohledy na Boha, kterým často nevěnujeme žádnou pozornost. Jedním z nich je obraz Boha jako umělce.

Lidé častokrát tvrdí, že je umění nezajímá. Mnoho křesťanů ví o umění jen velmi málo. Možná vědí, co se jim líbí, ale toto zjištění nepřesahuje běžné poznání sama sebe. Jiní vědí, že umění existuje, ale nepřikládají mu žádnou hodnotu nebo význam. Křesťanství se k umění často stavělo lhostejně. Byly i časy, kdy bylo umění prohlášeno za špatné a hříšné. Jindy se zase stalo sekulárním „náboženstvím“ a mělo své oddané následovníky. Existuje spousta křesťanských spisovatelů, ale jen málokterí z nich se snažili o spojení konceptu krásy s křesťanskou věroukou.

„Krása je pravda, pravda je krása,“ napsal básník John Keats. Bůh je skutečně Pravda a Pravda je překrásná. Samotné stvoření svědčí o tom, že Bůh je umělec a miluje vše krásné.

Bůh jako hrnčír

Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.

(Ž 51,12)

⁵Jako nečistí jsme byli všichni, všechna naše spravedlnost jako poskvrněný šat. Uvadli jsme všichni jako listí, naše nepravosti nás unášely jako vítr. ⁶Nebylo nikoho, kdo by vzýval tvé jméno, kdo by procitl a pevně se tě chopil, neboť jsi před námi ukryl svou tvář a nechal nás zmitat se pod mocí naší nepravosti. ⁷Ale nyní, Hospodine, tys náš Otec! My jsme hlína, tys náš tvůrce, a my všichni jsme dílo tvých rukou.

(Iz 64,5-7)

Osobní studium

Bible mluví o Božím tvůrčím činu již na svých prvních stránkách. O jeho dovednosti pracovat s hlinou čtete v Gn 1,26.27.31; 2,7.

Když byl stvořen svět, Bůh stvořil první lidské bytosti z „prachu země“. Hebrejské slovo, jež v překladu znamená „člověk“ (hebrejsky adam), úzce souvisí se slovem pro „zem“ (hebrejsky adamah). Toto lingvistické spojení zdůrazňuje nejen to, že člověk je vzat se země, „je prach a v prach se obrátí“, ale i Boží schopnost tvořit jako „hrnčír“. Vytvořil nás z prachu země. Je těžké představit si, jak lidé s krví, kostmi, svaly, kůží, nervy a všemi ostatními jedinečnými součástmi lidské bytosti mohli být utvořeni z prachu. Náš život je zážrak, který přesahuje lidské chápání.

Představa Boha jako hrnčře není dokonalá. Bůh sice použil pro naše stvoření hlínu (prach země), avšak který hrnčír dokáže vzít hlínu a proměnit ji v živou, dýchající bytost? Ani ostatní obrazy, kterými se snažíme vystihnout Boží dílo a jeho moc, nejsou dostatečným vyjádřením jeho úžasných tvůrčích schopností.

V textech Jr 18,3-10, Iz 64,5-8 a Ž 51,12 je Bůh vykreslen jako tvůrce, jako hrnčír. Zároveň v tomto obrazu nacházíme popis naší bezmocnosti a neschopnosti. Jsme v jistém smyslu hlinou v ruce hrnčře. Hrnčír, a ne hlína, má kontrolu nad tím, co se bude dít.

Bůh nás proměňuje ke svému obrazu. Neustále se stará o své stvoření. Touží v nás vytvořit něco krásného. Stačí se mu jen podřídit, zemřít sobě, spolupracovat s Hospodinem, který nás chce obnovit do původní krásy v duchovní i morální oblasti. Vnější vzhled může být krásný, ale vnitřní krása je to, na čem záleží.

Aplikace

Ruský spisovatel Fjodor Michajlovič Dostojevskij ve svém románu *Idiot* vylíčil postavu ušlechtilého, charakterního a vnitřně pěkného člověka, který měl „překrásnou duši“. Jaká je tvoje představa „překrásné duše“? Které tvé vlastnosti a myšlenky se s tímto ideálem shodují? Které tvé vlastnosti takovému ideálu odporují?

Bůh jako architekt

¹Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ²„Mluv k synům Izraele, ať pro mne vyberou oběť pozdvihování. Vyberete oběť pozdvihování pro mne od každého, kdo ji ze srdce dobrovolně odevzdá. ³Toto bude oběť pozdvihování, kterou od nich vyberete: zlato, stříbro a měď; ⁴látka purpurově fialová, nachová a karminová, jemné plátno a kozí srst; ⁵načerveno zbarvené beraní kůže, tachaší kůže a akáciové dřevo; ⁶olej na svícení, balzámy na olej k pomazání a na kadidlo z vonných látek; ⁷karneolové drahokamy a kameny pro zasazení do nárameníku a náprsníku. ⁸Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich. ⁹Uděláte všechno přesně podle toho, co ti ukazují jako vzor svatého příbytku i vzor všech bohoslužebných předmětů.“

(Ex 25,1–9)

Osobní studium

Poté, co Bůh mocným způsobem vysvobodil Izraelce z egyptského otroctví, přivedl je k hoře Sínaj. Tam s nimi vytvořil posvátný smluvní svazek. V instrukcích, které jim dal, bylo pamatováno i na estetické působení svatyně.

První polovina knihy Exodus detailně popisuje zázračné vysvobození Izraelců z egyptského zajetí. Druhá polovina knihy se zabývá otázkou krásy. Po Božích nařízeních z Ex 25,1–9 následuje Ex 25,10–31,11. Bůh zde popisuje svatyni, její nábytek a kněžská roucha. Od Ex 35,1 až do konce knihy (Ex 40,38) je zaznamenán Boží detailní popis svatyně spolu s činnostmi, které se v ní mají provádět. Tento záznam zahrnuje podrobné detaily umělecké práce.

Mnohé křesťany tento detailní popis nijak neoslovuje. Ale Bohu dělalo radost nejen jednat o krásě svého příbytku s těmito osvobozenými otroky, ale také ji zahrnout do Bible.

V prvních pěti knihách Bible je téměř padesát kapitol, které zaznamenávají Boží nařízení o krásě svatyně. Bůh neurčuje pouze její architektonické ztvárnění, ale přidává také detailní popis nábytku. Je velmi důležité, že na hoře Sínaj Bůh Izraelcům nepředal pouze deset přikázání, ale také zvláštní nařízení o tom, jak vybudovat nádherný prostor, svatyni, k jejímuž vytvoření bylo třeba téměř všech uměleckých dovedností.

Bůh byl architektem celé svatyně a inspiroval umělce dokonce i v tom, jak utvořit detaily ozdob. Nic nebylo ponecháno na lidské představivosti. O plánech a následném budování svatyně se v pěti knihách Mojžíšových pojednává víc než o jakémkoli jiném tématu.

Pokud byla pozemská svatyně pouze stínem nebeské svatyně, jen těžko si můžeme představit krásu skutečné svatyně, kterou utvořil samotný Bůh.

Aplikace

Podle čeho byla vybudována pozemská svatyně? Co nám to říká o Boží lásce ke krásě? (Ex 25,9; Žd 8,1–5) Proč bylo podle tebe důležité, aby byla svatyně tak nádherná? Je to proto, aby měli lidé větší respekt před Boží velebností? Nebo aby pocítili potřebu Boha? Jak nám může lepší pochopení krásy svatyně pomoci pochopit povahu Boha na rozdíl od naší pozemskosti a hříšnosti?

Bůh jako hudebník

²Shromáždil /král David/ všechny izraelské velitele, kněze a lévijce. ³Lévijci byli sečteni od třicetiletých výše; seznam jednotlivců činil třicet osm tisíc mužů. ⁴Z nich bylo čtyřiaadvacet tisíc pověřeno dohledem nad dílem domu Hospodinova, šest tisíc bylo správců a soudci, ⁵čtyři tisíce vrátnými a čtyři tisíce oslavovaly Hospodina na nástroje, které dal k oslavování Hospodina udělat.

(1Pa 23,2–5)

Osobní studium

Pokus se představit si tuto scénu. Čtyři tisíce lidí zpívá a hraje na hudební nástroje k Boží slávě! Musela to být úchvatná bohoslužba. Boží umělecké sklony nejsou omezeny pouze na architekturu. V Bibli najdeme, že kromě architektury byla Bohem inspirována i liturgie. Bůh miluje hudbu.

Král David ve svých posledních slovech popisuje, jak vznikaly písně, které skládal. Bible jej označuje za „líbezného pěvce izraelských žalmů“ (2S 23,1). David říká: „Hospodinův duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho“ (2S 23,2). To byl způsob, jakým tvořil žalmy – Boží Duch působil v jeho nitru. David si byl jistý tím, že ho při skládání písní inspiroval Hospodin. Neznamená to, že Bůh vlastnoručně napsal hudbu a slova. Znamená to, že Bohu záleželo na tom, jaká hudba se bude hrát. Pokud by mu na tom nezáleželo, proč by ji pak inspiroval?

V 2Pa 29,25.26 čteme, že se král Chizkijáš podířil příkazům krále Davida, proroka Nátana a Gáda, kteří zprostředkovali Boží nařízení vztahující se k hudbě: „Postavil v Hospodinově domě lévijce s cymbály, harfami a citerami. ... I stáli lévijci s Davidovými nástroji a kněží s trubkami.“ Jde o další důkaz toho, že si Hospodin přeje, aby ho lidé oslavovali hudbou.

Ve Starém zákoně je hudba vždy součástí služby ve svatyni. Představte si například atmosféru při bohoslužbě popisované v 1Pa 23,5. Čtyři tisíce nástrojů! Ať už tato hudba zněla jakkoli, určitě muselo jít o velkolepou událost!

Můžeme argumentovat tím, že estetická dimenze se dá v posvátné bohoslužbě očekávat a že v dějinách lidstva měly tento prvek ve své bohoslužbě všechny národy. Avšak pouze Izrael trval na tom, že Bůh inspiroval průběh bohoslužby včetně vnější architektury, zařízení, kněžských rouch a liturgie. Každý, kdo popírá estetický rozměr bohoslužby nebo si myslí, že být umělcem není pro křesťana vhodné zaměstnání, činí tak v rozporu s Písmem.

Aplikace

Ačkoli se nám nedochovala hudba, která byla součástí svatyní bohoslužby, musela jistě znít nádherně a povznášela duši k Bohu. Jakou roli hraje hudba v naší církvi v současnosti? Jak si můžeme být jisti, že splňuje stejnou funkci – tedy že pozvedá naše duše k Hospodinu?

Poznámky

Bůh jako inspirátor

³³Ta hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti a vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy, jak nepopsatelné jeho cesty! Vždyt: ³⁴„Kdo poznal Hospodinovu mysl? Kdo mu kdy v něčem poradil?“ ³⁵„Kdo mu co dal jako první, aby mu za to Bůh zaplatil?“ ³⁶Všechno je z něj, skrze něj a pro něj! Jemu buď sláva navěky! Amen.

(Ř 11,33–36; B21)

Osobní studium

Teologové často žasnou nad neuvěřitelnou nádherou Bible. Mnoho univerzit má kurzy, které se věnují umělecké hodnotě Bible. Studují Bibli ne proto, že je Božím slovem, ale prostě pro její uměleckou krásu.

Jako křesťané se můžeme nejen těšit z literární krásy Písma, ale i z toho, že nám zprostředkovává Boží zjevení. Bůh inspiroval autory, aby napsali slova, pomocí kterých Bůh zjevuje pravdu o sobě. Toto zjevení nám pomáhá pochopit i umělecká krásu příběhů a poezie, které byly napsány pod vlivem Božího Ducha (prostřednictvím slov Božích proroků).

Například apoštol Pavel ve svých teologických rozpravách pravidelně ozvláštňuje svou teologii používáním literárních prostředků. Podívejme se třeba na prvních jedenáct kapitol Listu Římanům, ve kterých Pavel přináší shrnutí evangelií, a všimněte si různých témat, jež spojuje dohromady.

Pak se soustřeďte na dnešní text (Ř 11,33–36), který je jakýmsi vyústěním všeho, co apoštol dosud napsal. Podobně jako turista, který se dostal na vrchol vysoké hory, apoštol se podíval na panorama historie spasení a začal chválit Boha. Dříve než začne mluvit o praktických dopadech spasení, oslavuje Boha. Pavel používá tuto literární strukturu ve svých listech několikrát.

Kniha Zjevení je také naplněna nádhernou mozaikou literárních prostředků, pomocí kterých Bůh představuje dějiny spasení. Většinu této knihy tvoří citáty ze Starého zákona či narážky na něj. Čtenář v ní spatřuje neuvěřitelnou spleť slov, frází a témat, které pocházejí od různých biblických pisatelů, ale nyní jsou zkombinovány tak, že vytvářejí zcela jiný obraz. Poslední kniha Bible je svým stylem velmi odlišná od stylu, který používá Pavel a pisatelé evangelií. Zjevení nás ohromuje neuvěřitelnou estetickou krásou pečlivě utvořené struktury postavené na sedmi scénách nebeské svatyně. Každá z nich nám otevírá hlubší přístup do „nebeských síní“.

Kniha Zjevení přináší z literárního pohledu velký estetický zážitek. Ježíš mohl Janovi poskytnout historicky přesný záznam, který by zprostředkoval dějiny spasení. Místo toho mu ukázal neuvěřitelně barvitý obraz velkého sporu mezi Kristem a satanem, který je rozšířením popisu posledních událostí z proctví Daniela a Ezechiela.

Aplikace

Představ si, že bys četl Bibli jen jako krásnou literaturu. Pod tímto zorným úhlem bys však zcela ztratil důvod, pro který byla napsána. Je možné mít pravdu přímo před očima a přitom ji vůbec nevidět?

Bůh jako sochař

³Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti, ⁴moji nepravost smyj ze mne dokonale, očist' mě od mého hříchu! ⁵Doznávám se ke svým nevěrnostem, svůj hřích mám před sebou stále. ⁶Proti tobě samému jsem zhrěšil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích. ... ⁷Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka. ⁸Ano, v opravdovosti máš zalíbení, dáváš mi poznávat tajuplnou moudrost. ⁹Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sněh.

(Ž 51,3–9)

³¹„Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici. ³²Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselhala; a ty, až se obrátíš, bud' posilou svým bratřím.“

(L 22,31.32)

Osobní studium

Bůh je také sochařem, ale není zaměřen na utváření soch z mramoru. Namísto toho vytesává naše charaktery. Vezme hříšnou lidskou bytost a opracovává ji, otesává, dokud člověk neodráží cosi z nebeské slávy. Bůh nám dává dostatečné důkazy o této dovednosti. V Bibli najdeme záznamy o tom, že Bůh trpělivě pracuje s lidmi, které bychom mohli pokládat za nezajímavé a nehodné, a mění je v nádherné osobnosti.

Mnohé postavy Bible potřebovaly takovéto duchovní „sochaření“. Bůh vykonal obrovské změny například v životě Jáкова (Gn 32,22–30), Davida (Ž 51), Petra (L 22,31.32) či Pavla (Sk 9,1–22). Dalším příkladem je Marie Magdalská. „Na Marii se lidé dívali jako na velkou hříšnici. Kristus však znal okolnosti, které ovlivňovaly její život. ... Pozvedl ji z jejího zoufalého stavu. Marie slyšela, jak sedmkrát vyčínil démonům, kteří ji ovládali, i to, jak usilovně za ni prosil Otce. Pochopila, jak hrozný je hřích vedle Ježíšovy neposkvrněné čistoty, a v jeho síle zvítězila. ... Padlá žena, jejíž mysl ovládali démoni, byla přivedena ke Spasiteli. Směla s ním být ve velmi úzkém společenství a sloužit mu. Marie seděla u jeho nohou a učila se od něho. Vylila mu na hlavu vzácný olej a slzami smáčela nohy. Stála u kříže a doprovázela jej při pohřbu. Byla první, kdo přišel k hrobu po jeho vzkříšení, a jako první zvěstovala, že Spasitel vstal z mrtvých.“ (TV 359.360)

Dějiny spasení jsou plné Božího jednání, obnovování obrazu Boha v padlých mužích a ženách. Evangelium nepřináší jen jakési kosmetické změny. Mění podstatu člověka, buduje jeho vnitřní krásu, dává mu moc. Evangelium Ježíše Krista člověka mění v celé jeho celistvosti a úplnosti. Skutečná obnova je výsledkem vnitřní dynamické práce, božské kreativity, která obnovuje krásu v životě poznamenaném pádem do hříchu.

Aplikace

Sochařství vyžaduje otesávání, vyplňování štěrbin a někdy i lámání částí. Které oblasti tvého života potřebují více sochařské práce? Kolik odporu kladeš v tomto někdy i bolestivém procesu?

Podněty k zamyšlení

„Kéž by srdce každého jednotlivce prožilo proměňující Boží moc. Pak teprve užasneme, jak hluboce působí Boží Duch. Samotné odpuštění hříchů není jediným výsledkem Ježíšovy smrti. Nekonečnou obět přinesl nejen proto, aby nám mohly být odpuštěny hříchy, ale i proto, aby mohla být obnovena lidská přirozenost, aby mohla být opět krásná, povýšena z ruin a připravena k prožívání Boží přítomnosti.“ (Ellen G. Whiteová, MSS, svazek 6, str. 11)

„Malíř se vytrvale snaží co nejvěrněji zachytit na plátno obraz svého modelu. Sochař se snaží věrně zachytit podobu, podle níž utváří svou sochu. Podobně by se i rodiče měli snažit vytvarovat, vyleštit a zušlechtit své děti podle vzoru, který mají v Ježíši Kristu. Podobně jako se umělec snaží studovat, pracovat a plánovat, aby byly výsledky jeho práce co nejdokonalejší, i rodiče mají využívat čas strávený výchovou svých dětí tak, aby je připravili na užitečný život a nachystali pro Boží věčné království. Práce umělce je malá a nedůležitá ve srovnání s úlohou rodiče. Umělec se zabývá neživou hmotou, z níž utváří krásu, ale rodič se zabývá lidskou bytostí, jejíž život může být utvořen dobře nebo špatně, k požehnání nebo prokletí, pro cestu do temnoty nebo na věčný život v budoucím bezhříšném světě.“ (Ellen G. Whiteová, Child Guidance, str. 476.477)

Otázky k rozhovoru

- 1. Měli jste příležitost rozvinout některou ze svých uměleckých dovedností? Poté, co jste utvořili něco nádherného, mysleli jste na to, že tento čin „stvoření“ něčeho nového je jedním ze způsobů, kterými můžete odrážet obraz Boha?*
- 2. Uvažujte společně o stvořeném světě, o přírodě (ačkoli je poznamenána hříchem). V čem svědčí nejen o Boží stvořitelské moci, ale i o jeho umělecké dovednosti a lásce ke krásě? Co z přírody pokládáte za skutečně nádherné?*
- 3. Jak jsme řekli v úvodu, křesťané měli mnohdy k umění určité výhrady. Jaký mohli mít pro to důvod? V čem spočívají nástrahy umění? Jak můžeme použít naše umělecké dary takovým způsobem, který oslavuje Boha a jeho království?*

Shrnutí

Boží zručnost jako umělce byla podceněna. Bohem stvořený svět je často vyzdvihován, ale projevy jeho uměleckých schopností sahají mnohem dál. Bůh touží, aby křesťané byli zdrojem krásy na této hříchem poznamenané a umírající planetě.

Poznámky

Romantický Bůh

Texty na tento týden

Gn 2,21–25; Ex 20,5; Iz 43,4; 62,5; Píseň písní; J 2,1–11

Základní verš

Hospodin se mi ukázal zdaleka: „Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství.“ (Jr 31,3)

Hlavní myšlenka

Jak máme rozumět tomu, že Bůh je Bohem milujícím?

Láska je jednou z nejčastěji uváděných charakteristik Boha. Je pravda, že Boží lásku nedokážeme nikdy docenit ani nemůžeme vyčerpat její hloubku. Ale existuje jeden aspekt jeho hluboké lásky, o kterém se téměř vůbec nemluví. Bůh je romantik.

Abychom tomu správně porozuměli, potřebujeme si připomenout časové rozpětí, které je uvedeno v Bibli. Bible se zabývá tisíciletími lidských dějin, od prvního dne tohoto světa až po jeho poslední den, kdy bude Země obnovena. Podobně jako ostatní knihy dějin, i Bible zaznamenává zprávy o různých panovnících, o válkách a bitevních strategiích i o politických intrikách.

Ani Bible nezaznamenává všechny události. Nenacházíme v ní vyčerpávající historický záznam o širokém časovém záběru, který pokrývá. Mnoho událostí je vynechaných. Je zajímavé, že Bůh do tohoto soupisu dějinných událostí zahrnul i něžný příběh lásky. Otázkou je, proč Bůh chtěl, aby byly tyto romantické příběhy zaznamenány v knize o dějinách. Dozvídáme se z nich něco o podstatě Boha a o tom, jak se dívá na příběhy lásky? Tento týden si odpovíme na to, proč jsou tyto příběhy zahrnuty v Bibli a co se z nich můžeme naučit.

První příběh lásky

²¹Hospodin Bůh tedy na Adama přivedl hluboký spánek. Když usnul, vzal jedno z jeho žebra a zaplnil to místo tělem. ²²Z onoho žebra, které vzal z Adama, pak Hospodin Bůh vytvořil ženu a přivedl ji k Adamovi. ²³Adam tenkrát řekl: „To je konečně ona: kost z mých kostí, tělo z mého těla! Bude se nazývat manželkou, neboť je vzata z manžela!“ ²⁴To proto muž opouští otce i matku – aby přilnul ke své manželce a stali se jedním tělem. ²⁵Oba dva, muž i jeho žena, byli nazí a nestyděli se.

(Gn 2,21–25)

Osobní studium

Pokud chceme najít první příběh lásky, stačí nám otevřít úvodní strany knihy Genesis. Adam a Eva jsou stvořeni, aby odráželi Boží obraz (Gn 1,26.27). Oba dostali dar života jako výsledek nepředstavitelné tvůrčí moci Boha. Složitost lidské fyziologie zůstává jedním ze silných svědectví o moudrosti a moci Stvořitele.

Začteme-li se do popisu Evina stvoření (Gn 2,21–25), znovu nás udiví, jak blízké a důvěrné bylo jejich vzájemné spojení. Bůh stvořil ženu z mužova těla, takže jsou doslova jedno tělo a jedna krev.

Adam pak otevřeně vyznal svou blízkost k Evě v první „milostné písni“ nebo „milostné básni“ Bible. V hebrejštině je ve verši 23 použito slovo „iš“ k pojmenování muže a „iša“ k pojmenování ženy. I tento slovtvorný prvek ukazuje na blízkost Adama a Evy.

Ve verši 24 text říká, že muž opustí své rodiče a přilne ke své ženě a budou „jedno tělo“, což je další silný indikátor důvěrného vztahu, který měl být mezi manželi. (Někteří se ptali, o jakých rodičích je zde řeč, když Adam a Eva žádné neměli. Mojžíš napsal zprávu o stvoření o mnoho století později a použil tento příběh k tomu, aby zdůraznil pravé manželské odevzdání.)

Konečně, jejich nahota také ukazovala na intenzivní vzájemnou blízkost prvního páru. Ať už jejich vztah původně zahrnoval cokoli, romantická láska byla jeho výraznou součástí. Bůh není proti romantickému prožívání lásky a krásy. Naopak, stvořil nás tak, abychom byli schopni prožívat naše city. Ve skutečnosti je romantika jedním ze základních prvků, které do nás Bůh vložil.

Aplikace

Romantická láska je nádherný dar, který dal Bůh lidstvu. Jsou lidé, kteří si myslí, že romantická láska (tedy láska naplněná city) je v rozporu se skutečnou láskou založenou spíše na postojích než na pocitech. Romantickou lásku někteří dokonce omezují jen na období zamilovanosti. Opak je pravdou. Láska, která je naplněna nádhernými emocemi, odráží Boží záměr. Jak prožíváš romantickou lásku ve svém vztahu? Co můžeš udělat pro to, abys takovou lásku chránil a rozvíjel?

Poznámky

Biblické příběhy lásky

¹⁰Jakmile Jákob uviděl Ráchel, dceru Lábana, bratra své matky, a jeho ovce, přistoupil, odvalil kámen z otvoru studně a napojil ovce Lábana, bratra své matky. ¹¹Jákob pak Ráchel políbil a hlasitě zaplakal.

(Gn 29,10.11)

Osobní studium

Přestože Bible se věnuje velkému množství témat, je v ní místo i na popis několika příběhů lásky. Mezi Abrahamem a Sárrou byl pevný vztah lásky. Abraham svou ženu neopustil, třebaže byla neplodná. Hagar si vzal jako náhradní manželku pouze na naléhání Sáry. Pouta lásky mezi Abrahamem a Sárrou byla silná. Ne všechno bylo ideální, ale ti dva se evidentně milovali a snažili se udělat jeden druhého šťastným (viz Gn 16).

Popis cesty Abrahamova služebníka, který měl najít Izákovi manželku, zabírá celou kapitolu. Když se nakonec vrátil s Rebekou, můžeme se dočíst o dalším příběhu lásky (viz Gn 24).

Další romantický příběh, kterému je věnován velký prostor, je vztah mezi Jákobem a Ráchel. Příběh dynamicky ukazuje Jákobovu impulzivní a vroucí reakci na setkání s Ráchel. Kromě Písni písní a příběhu Jákoba a Ráchel nikde jinde nenajdeme záznam o tom, že se muž a žena líbají – alespoň ne před svatbou (Gn 29,11). Jestliže si uvědomíme, že to byl Bůh, kdo inspiroval autory Bible (a tedy i autora knihy Genesis), dojde nám, že Bůh je romantik. Autor nepsal jen faktografický rodokmen, kdo se s kým oženil a jaké měli děti. Zahrnul do tohoto příběhu vášnivou lásku – včetně políbků (viz Gn 29).

Pokud bychom psali knihu, která by popisovala tisíce let dějin lidstva, počínaje stvořením až po jeho pád, jaký důvod bychom museli mít k tomu, abychom do ní zaznamenali takovýto romantický detail? V historickém období, které zahrnuje kniha Genesis, je mnoho událostí, které se do ní nedostaly. Přesto Bůh inspiroval autora, aby nevynechal tyto nádherné příběhy lásky.

Aplikace

Znovu se zamysli nad těmito romantickými příběhy. Bez ohledu na to, kde se příběhy lásky odehrávaly, jsou velmi podobné zamilovaným příběhům na jiných místech světa. Tyto biblické páry čelily mnoha problémům a výzvám a trpěly v důsledku chyb jednoho nebo obou partnerů. Připomeň si některé z nesprávných rozhodnutí, které tyto páry udělaly a které přinesly do jejich vztahů mnoho bolesti a utrpení. Jak se můžeš z jejich chyb poučit?

Také mnozí z nás udělali podobné chyby, dokonce i horší. Je dobrou zprávou, že Bůh nejen odpouští, ale i uzdravuje. Ať už jsi udělal jakékoli chyby ve svých vztazích (k partnerovi, rodičům, sourozencům, k dětem), jak se můžeš naučit hledat odpuštění a uzdravení, které pocházejí z kříže?

Poznámky

Boží láska

²„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. ³Nebudeš mít jiného boha mimo mne. ⁴Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. ⁵Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ⁶ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.

(Ex 20,2–6)

Osobní studium

Kniha Genesis už od počátku ukazuje, že romantika měla být základní součástí lidské zkušenosti. Jeden muž a jedna žena. To byl Boží ideál, biblický vzor, který představoval, co je romantická láska.

Je fascinující, jak často Bible používá obraz lásky a manželství k popisu vztahu lásky, který Bůh touží mít se svým lidem. Žádný vztah není tak důvěrný jako láskou naplněný vztah muže a ženy – snad kromě osobního vztahu s Bohem.

V Ex 20,5 Bůh mimo jiné vyjadřuje pocity, které prožívá ve vztahu ke svému lidu. Mnohokrát v Písmu dává najevo, že je Bohem žárlivým (viz Ex 34,14; Dt 4,24). Žárlivost je pocit, který zamilovaní cítí, když si myslí, že jejich milovaný nebo milovaná jim není věrný/věrná. Bůh není vzdálenou, neosobní silou bez pocitů. Je živou bytostí s hlubokým vztahem lásky k lidské rodině. Ať je to pro nás jakkoli těžké pochopit, Bůh nás miluje a jako každého, kdo miluje, naše nevěra ho hluboce zraňuje.

Následující texty nám pomohou lépe porozumět tomu, jaké pocity Bůh prožívá ve vztahu k nám – Iz 43,4; 62,5; Ez 16,1–15; Jr 31,3; Zj 21,9. Které z těchto pocitů jsou pro tebe nejpozoruhodnější?

Bible říká, že Bůh hluboce miluje každou lidskou bytost. Přijmout tuto skutečnost pro nás není vůbec snadné. Máme problém porozumět tomu, jak funguje vesmír, o co víc je pak pro nás těžké pochopit jeho Stvořitele. Bůh nás však o své lásce přesvědčuje nejen slovy, ale navíc ji neustále prokazuje mnoha způsoby. Největším projevem Boží lásky byla smrt Ježíše Krista na kříži. Potřebujeme snad nějaký další důkaz o Boží lásce než ten, který jsme dostali na kříži?

Aplikace

Zkus si představit, jak by to asi vypadalo, kdyby nás Bůh nenáviděl, nezajímal by se o nás nebo by nás „v podstatě měl rád“ (jak často říkáme o někom, ke komu máme výhrady). Bible říká, že Bůh nás miluje. Co to znamená pro tebe osobně a jak toto úžasné poznání Boží lásky ovlivňuje tvůj život?

Poznámky

Kniha lásky

¹Jak jsi krásná, přítelkyně moje, jak jsi krásná, oči tvé jsou holubice pod závojem, vlasy tvé jsou jako stáda koz... ¹¹Ze rtů ti kane strdí, má nevěsto, pod tvým jazykem je med a mléko...

(Pís 4,1.11)

⁸Zapřísahám vás, jeruzalémské dcery, jestliže najdete mého milého, co mu sdělíte? Že jsem nemocna láskou. ⁹Jaký je tvůj milý, že je nad Miláčka, ty nejkrásnější z žen? ... ¹⁰Můj milý je běloskvoucí i červený, významnější nad tisíce jiných. ¹¹Jeho hlava je třpytivé zlato ryzí...

(Pís 5,8–11)

Osobní studium

Knihovny jsou plné knih, které se zabývají složitými otázkami lidského utrpení, těžkými zejména pro ty, kdo věří v milujícího a všemocného Boha. (Pro ateistu je utrpení pouze součástí toho, co znamená žít ve vesmíru bez Boha a smyslu, a proto se touto filozofickou otázkou tolik nezabývá.) Bez pochopení velkého sporu mezi Kristem a satanem většina těchto knih nemá velký význam. (I s porozuměním vesmírnému dramatu je otázka utrpení velmi složitá.)

Otázka utrpení se dotýká všech stránek našeho života. Neměli bychom však zapomínat na pěkné stránky života. Proč jídlo chutná tak dobře? Proč naše chuťové pohárky tak dobře zachytávají chuť tolika různých výborných jídel? Proč je tolik barevných odstínů? Proč je lidské oko schopno zachytit a odrazit tolik zářivých barev? Proč pocítujeme radost z intimního sblížení s milovaným člověkem? Reprodukce si určitě nevyžaduje takový druh slasti, jaký cítíme při sexuální aktivitě. Některé jiné formy živočichů se jednoduše rozdělí na dvě poloviny. Představte si, že bychom se rozmnožovali takovýmto způsobem. Proč máme nervová zakončení, která v nás vyvolávají pocity slasti?

Odpověď na všechny tyto otázky je stejná: neboť Bůh nás tak stvořil. Bůh stvořil lidi jako bytosti, které se těší z pocitů fyzické slasti.

Žádná kniha Bible se tímto tématem nezabývá lépe než Píseň písní. Proč je tato kniha v Bibli? Je to kniha popisující nádherný romantický vztah. Intimní pocity slasti popsané v této knize nemají souvislost s plozením dětí. Tato kniha vyjadřuje slasti, které Bůh připravil pro ženu a muže. Romantická láska pochází od Boha.

Aplikace

Ve srovnání s mnoha hrubými a nevázanými praktikami moderní kultury se křesťanský pohled na sex a manželství zdá být zastaralý, pruderní a omezující. Tyto principy však pocházejí od Toho, kdo stvořil fyzické požitky a kdo nejlépe ví, jak se z nich můžeme těšit. Kdo, ne-li Bůh, může chápat bolest a utrpení způsobené zneužíváním jeho nádherných darů? Koho z nás se nějakým způsobem nedotklo zneužití těchto Božích darů?

Poznámky

Ježíš a romantika

¹V galilejské vesnici Káně se za tři dny konala svatba a byla tam Ježíšova matka Marie. ²Mezi svatebními hosty byl Ježíš a jeho učedníci. ³Docházelo jim víno a Marie o tom řekla Ježíšovi. ... ⁶Na chodbě stálo šest kamenných – asi hektolitrových – nádob... ⁷Ježíš poručil sloužícím, aby je naplnili vodou. ⁸Když to udělali, vyzval je: „Dejte z toho ochutnat správci hostiny.“ ⁹Nic netušící správce ochutnal vodu, kterou Ježíš proměnil ve víno, zavola ženicha ¹⁰a řekl mu: „To víno je vynikající. Obvykle se začíná lepším a končí horším. Ale tobě vydrželo dobré víno až do konce.“ ¹¹Zázrakem v Káni Ježíš poprvé projevil svou božskou moc...

(J 2,1–11; SNC)

Osobní studium

Známý text J 2,1–11 nemluví jen o Ježíšově zázraku, ale i o jeho postoji k manželství a romantické lásce. Ježíš požehnal takovou bouřlivou a živou slavnost, jakou byla v té době židovská svatba. Předtím Ježíš pobýval na poušti, kde byl pokoušen a kde pil z kalicha utrpení. Odtud však šel do Káně dát lidské rodině kalich požehnání a posvětit vřelý vztah lidské lásky. Ježíš, který vedl první svatbu v zahradě Eden, nyní provedl svůj první zázrak. Kde? Na svatbě.

Židovské svatby byly v Ježíšových časech velkolepými událostmi. Svatba v malé vesničce Káně v Galileji mohla být událostí roku. Celá svatba zřejmě trvala několik dní. Rabíni přestali vyučovat a studenti studovat. Každý přinesl dary a na oplátku se očekávalo, že hostitelé svým hostům zajistí dostatek jídla, pití a veselí.

Nedostatek vhodných nápojů by byl v takovéto situaci hotovou katastrofou. Ježíšova matka si tohoto problému povšimla a pověděla o něm Ježíši. Nic nenavrhla, ale ani nebyla pasivní. Sloužícím v domě řekla, ať udělají všechno, co jim její syn řekne.

Ježíš poručil sloužebníkům, aby naplnili šest nádob na očišťování. Archeologové odhadují, že v té době mohl být objem nádob 80 až 120 litrů. Celkem tedy mluvíme o 400 litrech vody!

Z příběhu se pak dovídáme, že správce hostiny nadšeně vychvaluje moudré jednání ženicha: „Tobě vydrželo dobré víno až do konce“ (J 2,10).

Pokud bychom z jednoho litru naplnili pět sklenic, pak na svatební hostině mohli po Ježíšově zázraku přinést hostům až 2 000 sklenic chutného nápoje. To vše na jedné malé svatební hostině v zapadlé vesničce v Galileji. Ježíš na svatbě naplnil džbány tím nejlepším nápojem, jaký se kdy podával.

V tomto zázraku můžeme vidět Boží stvořitelickou moc, stejnou moc, která stvořila svět. V Ježíšově pozemské službě se tato moc poprvé projevila právě během svatby.

Aplikace

Romantická láska a svatba jsou nádherné Boží dary. Pamatujme však i na to, že Ježíš se nikdy neoženil. Zanechal nám tím příklad, který ukazuje, že ne každý se musí oženit. I svobodní lidé mohou žít plnohodnotný, produktivní a radostný život.

Podněty k zamyšlení

Ve Starém i Novém zákoně je manželství používáno jako obraz posvátného svazku, který má existovat mezi Kristem a jeho lidem. Pro Ježíše představovala radost ze svatby radost, kterou bude prožívat, až si přivede svou nevěstu domů do Otcova domu, kde budou spasení sedět spolu se svým Vysvoboditelem při svaatební hostině Beránkově. Ve Starém zákoně čteme nádherná zaslíbení: „Jako se mládenec žení s pannou, tak se tvůj Stavitel ožení s tebou; ženichovo štěstí nad nevěstou zakusí tvůj Bůh nad tebou!“ (Iz 62,5; B21). „Už nikdy ti nebudou říkat Opuštěná, tvoji zem nebudou nazývat Pustinou. Budou ti říkat Oblíbená a tvoji zem nazvou Provdanou – ano, Hospodin se bude v tobě kochat, tvá země znovu bude manželkou!“ (Iz 62,4; B21). „Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe. . . , raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jásá a plesá“ (Sf 3,17).

Písmo končí stejným tématem. Apoštol Jan viděl ve svém vidění události, které se odehrají v nebesích. „Tehdy jsem uslyšel hlas jakoby velikého zástupu, jako zvuk mnohých vod a jako zvuk silných hromů: ‚Haleluja! Pán Bůh Všemohoucí se ujal kralování! Radujme se, jásejme a vzdejme mu slávu, neboť nadešla svatba Beránkova! Jeho manželka se připravila, a bylo jí dáno, aby si oblékla zářivě čistý kment.‘ (A ten kment jsou spravedlivé činy svatých.) Tehdy mi řekl: ‚Piš: Blaze těm, kteří jsou pozváni k Beránkově svatební večeři.‘ A dodal: ‚Toto jsou pravá Boží slova.‘“ (Zj 19,6–9; B21)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jaké praktiky ve společnosti a kultuře mohou snadno vést ke zneužívání fyzických slastí, které nám Bůh dal? Jak můžeš varovat ostatní, zejména mladé lidi, před nebezpečími, které vyplývají ze zneužívání tohoto daru? Jak jim můžeš ukázat, že zachováváním principů a zákonů, které nám Bůh dal, budou lidé v mnohem lepší situaci a budou se moci více těšit ze života, než kdyby následovali zvyky a praktiky společnosti, jejich principy jsou v protikladu k Božímu slovu?*
- 2. V civilních zákonech, které dal Bůh Izraeli, je ještě další ukázka Boží romantické podstaty. Jakou svatební cestu doporučuje Bůh novomanželům? (Dt 24,5) Jak mají naložit s časem, který mají pro sebe vyhrazený?*

Shrnutí

Pro mnoho lidí je Bůh pouze vznešeným vzorem, někým, kdo svými etickými normami pomáhá udržet na světě mír. Lidé Boha běžně nevnímají jako osobnost, ke které můžeme cítit lásku. Písmo však trvá na tom, že Bůh je ženich a manžel. Přemýšlejte nad tím, jak tato charakteristika ovlivňuje učení církve.

Poznámky

Bůh naděje

Texty na tento týden

2Pt 3,1–10; J 14,2.3; Da 2,44; Žd 9,28; Zj 6,9–11; L 12,42–48

Základní verš

Hle, přijdu brzo, a má odplata se mnou; odplatím každému podle toho, jak jednal. (Zj 22,12)

Hlavní myšlenka

Kdy se Ježíš vrátí? Kdo to ví? V jistém smyslu to není to nejdůležitější. Důležité je, že můžeme mít jistotu v jeho návratu.

Na konci 90. let minulého století probíhalo mnoho diskuzí o tom, zda svět přežije rok 2000. Rok 2000 přišel a odešel. Někteří správně poukazovali na to, že skutečným začátkem nového tisíciletí je až rok 2001. Svět však neskončil. Stále jsme tady.

Jako adventisté sedmého dne věříme, že Ježíšův příchod se blíží. Podobně věří i jiní křesťané, ačkoli pro mnohé to s druhým příchodem není až tak horké. Ve zprávách dokonce i sekulární reportéři někdy upozorňují na to, že svět se blíží k velké krizi, ať už politické, ekologické, ekonomické či vojenské. Nemusíme být odborníky na výklad biblických proroctví o době konce, abychom viděli, že svět se potácí na okraji propasti.

Nic z toho by nás nemělo překvapit. Vždyť téměř každé proroctví, které popisuje poslední období dějin, předpovídá pro svět před druhým příchodem katastrofický scénář. Není překvapením, že to je svět, ve kterém právě teď žijeme.

Kdy se Ježíš vrátí? Nevíme. Víme však, že se vrátí. A to je to, na čem záleží.

Začátek a konec

²...snažil jsem se ... připomínat vám skutečnosti, které jsou vám známy z poselství Božích proroků a vašich apoštolů... ³Především vám chci připomenout, že v posledních dnech tohoto světa se objeví posměvači, kteří si budou žít po svém ⁴a budou se vysmívat: „Ježíš přece slibil, že znovu přijde. Kde tedy je? Naši otcové již zemřeli a od stvoření světa se nic nezměnilo.“ ⁵Úmyslně přehlížejí skutečnost, že nebe i zemi stvořil Bůh svým slovem. Přikázal a země vystoupila z vody. ⁶Opět poručil a voda celou zemi při potopě zachvátila. ⁷A nyní totéž Boží slovo uchovává náš svět až do dne, kdy bezbožní budou odsouzeni a zničeni ohněm. ⁸Ale nezapomínejme, moji drazí přátelé, že pojem času u Pána je jiný než u nás. Pro něho může být jeden den jako tisíc let a tisíc let jako pouhý den. ⁹Není to tak, jak si někteří myslí, že by se s naplněním svých slibů opozdil. Spíše má s námi velkou trpělivost... ¹⁰Den soudu přijde tak náhle a nečekaně jako zloděj v noci. V ten den zmizí nebesa s děsivým rachotem, hmota se bude žárem rozkládat a země se vším, co je na ní, bude spálena.

(2Pt 3,2-10; SNC)

Osobní studium

V Bibli se na více místech objevuje popis zoufalého stavu lidstva. Bibličtí pisatelé však nepodléhali zoufalství, protože znali konečný výsledek. Vybrané kapitoly knih Daniel, Izajáš, Matouš nebo Zjevení nás ujišťují o tom, že hřích bude zničen a dojde k obnovení Božího království. Bůh svým prorokům zjevil „poslední věci“, které povedou ke konci temné historie našeho světa. Tito proroci ukazují na závažnost situace, přesto se dívají na budoucnost s nadějí. Znali totiž řešení všech problémů.

Ti, kdo věří, že svět byl stvořen náhodou, se pravděpodobně domnívají, že stejně tak i skončí. Nemají při pohledu do budoucnosti žádnou naději.

Bible jasně popisuje události stvoření v Gn 1 a 2 jako výsledek Božího jednání. Při stvoření tohoto světa nebylo nic ponecháno náhodě. A je to opět Bible, která přináší poselství o konci tohoto světa. Ani při něm se události nebudou odehrávat samy od sebe.

Petr v dnešním textu spojuje první události lidských dějin s posledními. Stvoření a obnova stvoření jsou jasně propojeny, každé zdůrazňuje význam druhého. Když studujeme učení o posledních událostech (eschatologie), soustředíme se na Boží skutky vůči jeho stvoření, které vedou k obnově Božího království.

Ježíš je tím, kdo propojuje počátek i konec všeho. Ve Zjevení (Zj 1,8; 21,6; 22,13) o sobě třikrát říká, že je Alfou i Omegou. Ježíš byl na počátku všech věcí a bude i na jejich konci. Jemu můžeme důvěřovat. Ať se nám věci kolem nás zdají jakkoli chaotické, Bůh je stále s námi.

Aplikace

Někteří křesťané se odklonili od víry v doslovný, fyzický návrat Ježíše a nadpřirozené obnovení Božího království na zemi. Jsou přesvědčeni o tom, že je to na lidech, aby si sami vybudovali nové království. Přemýšlej o minulých pokusech udělat něco podobného. Proč bychom si měli myslet, že v budoucnu se to podaří lépe?

Zaslíbení a očekávání

¹„Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. ³A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.

(J 14,1–3)

¹³Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost. ¹⁴Proto, milovaní, očekáváte-li takové věci, snažte se, abyste byli čisti a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem.

(2Pt 3,13.14)

Osobní studium

Jako adventisté jsme se vždy zabývali „posledními věcmi“. Samotný název naší církve ukazuje na víru v druhý příchod Ježíše Krista. Poslední věci se tedy soustřeďují na vytvoření Božího království.

Apoštol Petr vyjadřuje tuto naději ve svém dopise (2 Pt 3,13.14). Naše lidská očekávání a naděje často přinášejí zklamání. Budoucnost nemůžeme ovládat, ať bychom se o to snažili sebevíc. V souvislosti s budoucností se pohybujeme na úrovni možnosti a pravděpodobnosti. Každý náš plán je pouze pokusem. Budoucnost je ovlivněna mnoha komplikovanými, nevypočitatelnými a subjektivními faktory. Zkušenost nás učí, že si nemůžeme být jisti ani svými vlastními budoucími rozhodnutími. Tato nejistota může vést k úzkosti.

Bibličtí pisatelé nás ujišťují, že nemusíme propadat beznaději. Máme zaslíbení o Ježíšově návratu. Víme, co udělá, až se vrátí.

Prostuduj si následující texty. Jakou naději a jistotu v nich můžeš najít? Na co je kladen důraz v jednotlivých zaslíbeních? J 14,2.3; Da 2,44; Sk 3,20.21

Aplikace

V těchto a mnoha dalších textech jsme povzbuzeni zaslíbením o Kristově návratu. Zároveň se dovidáme o novém, proměněném světě a novém životě, které nás očekávají při Ježíšově návratu. Zkus si představit, jaké to bude. Možná jsme si natolik zvykli na hřích, nemoci, smrt, strach, násilí, nenávisť, chudobu, kriminalitu, válku a utrpení, že si bez nich svět už neumíme ani představit. Je to však přesně ten svět, ve který doufáme a jež je nám zaslíben.

Poznámky

Velké ujištění

27A jako každý člověk jen jednou umírá, a potom bude soud, 28tak i Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají.

(Žd 9,27.28)

Osobní studium

Jako křesťané žijeme s vědomím, že Bůh nám odpustil naše hříchy, a ve vztahu s Bohem můžeme prožívat klid. Žijeme však i naději na brzký Kristův návrat na tuto zem. Někteří křesťané se vzdali této naděje, jiní jej odsouvají do velmi vzdálené budoucnosti, další jeho příchod „zduchovňují“ (tvrdí, že Kristus se vrátí jen v podobě nějaké ideje a jeho příchod se odehraje v našich srdcích, když projevíme našim blízkým dostatek lásky a pozornosti). Jistěže bychom měli milovat druhé a být plnohodnotnými členy společnosti, v níž žijeme. Není to však totéž jako druhý příchod Ježíše Krista.

Zaslíbení Kristova příchodu nám přináší mnohem víc než jen naději na Kristův návrat. Naše víra v toto zaslíbení zahrnuje i vzkříšení mrtvých a definitivní porážku nepřítele, se kterým si nikdy sami neporadíme – smrti. Bez tohoto zaslíbení by naše víra neměla žádný smysl. Bez reality vzkříšení bychom mohli vyznávat jakýkoli humanistický filozofický směr a být zapojeni v různých charitativních činnostech, ale víra v Krista by byla zcela zbytečná (viz 1K 15). Vše, čemu věříme a v co doufáme, vyvrcholí v doslovném návratu Krista „na oblacích nebeských“ (Mt 24,30). A pak přijde vzkříšení. „Toto pomíjivé musí obléci nepomíjivost, toto smrtelné musí obléci nesmrtelnost. A až toto pomíjivé oblékne nepomíjivost a toto smrtelné oblékne nesmrtelnost, tehdy se naplní, co je psáno: ‚Smrt je pohlcena, přišlo vítězství!‘ ‚Kde je teď, smrti, to tvé vítězství? Kde je teď ... tvá zbraň?‘“ (1K 15,53–55; B21)

Velká naděje na druhý příchod je založena na tom, co Kristus pro nás vykonal při svém prvním příchodu. K čemu by byl první příchod bez druhého? Můžeme říci, že první příchod a vše, co pro nás Ježíš vykonal, je neúplné bez druhého příchodu. Bible používá k popisu kříže metaforu výkupného. Ježíš sám řekl, že přišel, „aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mt 20,28). Zaplatil za nás na kříži svou smrtí výkupné. Na co by bylo výkupné, pokud by nepřišel a nevzal si ty, jež vykoupil? Tak jako lidský rodič přijde a vezme dítě, které vykoupil, zpět domů, podobně i Ježíš přijde, aby si vzal ty, za něž zaplatil tak velkou cenu.

Aplikace

Kdy bys chtěl, aby Kristus přišel? Na co se v souvislosti s druhým příchodem Ježíše Krista těšíš nejvíce? Je něco, čeho se zároveň obáváš? Jsou tvé obavy opodstatněné? Co můžeš s těmito obavami udělat?

Poznámky

„Kde je ten jeho zaslíbený příchod?“

³Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ⁴a budou se posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“

(2Pt 3,3.4)

¹³Ve víře zemřeli ti všichni, i když se splnění slibů nedožili, nýbrž jen zdálky je zahlédli a pozdravili, vyznávající, že jsou na zemi jen cizinci a přistěhovalci. ... ³⁹A ti všichni, ačkoliv osvědčili svou víru, nedočkali se splnění toho, co bylo zaslíbeno, ⁴⁰neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás.

(Žd 11,13.39.40)

Osobní studium

Už zakladatelé naší církve věřili, že Kristův příchod je velmi blízko. Ještě stále jsme však zde, na této zemi. Jak máme chápat toto „zpoždění“? Nejsme jediní, jejichž očekávání brzkého Ježíšova příchodu se nenaplnilo v čase, který si představovali.

Například Eva byla přesvědčená, že Boží zaslíbení vysvoboditele (Gn 3,15) se naplní na jejím prvorozeném synovi. V Gn 4,1 čteme, že když porodila Kaina, řekla: „Získala jsem od Hospodina muže!“ (B21) Doslovný překlad tohoto textu by měl mít předložku „od“ v závorce, protože v hebrejštině se nenachází. Překladaelé však chtějí text udělat srozumitelnější, proto většinou do textu vkládají „od“ Hospodina, nebo také „díky“ Hospodinu. Hebrejský text zní doslova: „dostala jsem muže – Hospodina“. Jako by její dítě bylo tím zaslíbeným Vysvoboditelem. Mýlila se. Dítě, které se jí narodilo, byl Kain a ne vysvoboditel. Mesiášův příchod se odehrál o tisíce let později.

„Spasitelův příchod byl předpovězen již v Edenu. Když Adam s Evou poprvé slyšeli toto zaslíbení, očekávali, že se rychle naplní. S radostí vítali prvorozeného syna a doufali, že právě on bude Vysvoboditelem. Zaslíbení se však nesplnilo. Lidé, kteří je dostali jako první, zemřeli, a Spasitelova příchodu se nedočkali. Od doby Henocha připomínali patriarchové a proroci lidu Boží zaslíbení a oživovali tak naději na Spasitelův příchod. On se však stále neobjevoval.“ (TV 19)

V Listu Židům 11. kapitole máme celý seznam lidí, jejichž život se vyznačoval čekáním. Vzpomeňte si, jak dlouho čekal Abraham na zaslíbeného syna a jak dlouho čekal Izrael na vysvobození z Egypta. V Žalmech čteme stále znovu: „Jak dlouho, Bože, mám čekat, než přijde vysvobození?“ Pokud si přečteme Petrova slova v úvodu této stati (2Pt 3,3.4), už by nás nemělo překvapit „zpoždění“ Kristova příchodu.

Aplikace

Kdy jsi začal očekávat příchod Ježíše Krista? Jaké byly tehdy tvé představy o čase jeho příchodu? Kdy se cítíš zklamaný „zpožděním“ jeho příchodu? Kdy pochybuješ o tom, zda se opravdu vrátí? Přemýšlej o všech důkazech, které máš pro Kristův návrat. Co ti může pomoci, aby tvá naděje na druhý příchod Ježíše Krista byla pevná?

„Ano, přijdu brzo“

²⁰Ten, od něhož je to svědectví, praví: „Ano, přijdu brzo.“ Amen, přijď, Pane Ježíši! ²¹Milost Pána Ježíše se všemi.

(Zj 22,20.21)

Osobní studium

Skutečnost, že Kristus ještě nepřišel, je základem pro některé Pavlovy rady v listech do Tesaloniky (dnešní Soluň). Ve svém druhém dopise do tohoto města udílí Pavel věřícím rady ohledně čekání na druhý příchod Ježíše Krista (2Te 2).

Je pravda, že Písmo mluví o mnoha událostech, které se odehrají před Kristovým druhým příchodem. Mnohé z nich nebudou příjemné ani radostné. Ale naděje na budoucnost je nádherná.

Kniha Zjevení hovoří nejen o historii zápasu mezi dobrem a zlem, ale ukazuje i na závěrečné vyvrcholení lidských dějin. Přináší také důkazy o „zpoždění“. Při otevření páté pečeti křičí hlasy zpod oltáře: „Kdy už, Pane svatý a věrný, vykonáš soud a za naši krev potrestáš ty, kdo bydlí na zemi?“ (Zj 6,10). Jak je zde vyjádřeno téma zpoždění?

Také text u Lukáše 12,42–48 nám pomáhá tomuto tématu lépe porozumět. Jaké důležité varování bychom si měli vzít z tohoto textu pro sebe?

A co s verši, které hovoří o tom, že se Ježíš brzy vrátí? Například: „Hle, přijdu brzo. Blaze tomu, kdo se drží proroctví této knihy“ (Zj 22,7).

Pokud jde o naši osobní zkušenost, druhý příchod nastane vlastně v okamžiku, kdy zemřeme. Bez ohledu na to, jak dlouho budeme spát v hrobě – zda dva roky, dvě stě let nebo dva tisíce let – zavřeme oči a to první, co pak uvidíme, bude Ježíšův návrat. Z našeho osobního pohledu, z pohledu toho, co osobně prožijeme, druhý příchod není více vzdálen než jeden lidský život. Přestože druhý příchod je konkrétní vesmírná událost, která bude mít vliv na celý svět, prožíváme ji zejména jako jednotlivci.

Aplikace

Jak se postupem let cítíš na světě? Pohodlně, protože máš všeho dostatek? Nebo nepříjemně, protože trpíš bolestí ze ztráty blízkých nebo tě sužují problémy? Uvažuješ o Kristově příchodu častěji než kdysi, nebo méně často? Proč? Poděľ se o své odpovědi ve své skupince sobotní školy.

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Pamatujte na to, jak krátký je lidský život. Nevíte, jak brzy může skončit vaše období zkoušek. Neříkejte troufale: ‚Dnes nebo zítra půjdu do toho a toho města a budu tam rok a budu kupovat a prodávat a budu mít zisk.‘ Bůh může mít pro vás jiné plány. Život je jako pára, která se na krátký čas objeví a pak zmizí. Nevíš, jak rychle může tvá ruka ztratit svou zručnost a krok pevnost. Odklad může být velkým rizikem. „Dotazujte se na Hospodina, dokud je možno ho najít, volejte ho, dokud je blízko. Svěvolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; necht' se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.“ (Ellen G. Whiteová, Review and Herald, 23. prosinec 1902)

Otázky k rozhovoru

1. *Podělte se o vaše odpovědi na poslední otázku ve čtvrté části. Přemýšlejte nad tím, že i když možná naše odhodlání očekávat Pána někdy slábnou, ve skutečnosti jsme den co den blíže jeho návratu.*
2. *Proč se Ježíš ještě nevrátil? Jsme zodpovědní za toto „zpoždění“? Jak zdůvodníte svou odpověď? Buďte opatrní při svých závěrech. Pamatujte na to, že Bůh je svrchovaný vládce vesmíru.*
3. *Jaký je podle vás největší důvod věřit v Ježíšovo zaslíbení o druhém příchodu?*
4. *Vědci diskutují o vzniku člověka, ale mnoho z nich tvrdí, že dlouhodobá perspektiva lidstva, země a dokonce vesmíru není dobrá. Předpovídají, že vesmír shoří, zkolabuje zpět do sebe a že země bude zničena civilizační nebo vesmírnou katastrofou. My naopak věříme, že dlouhodobé perspektivy vesmíru jsou úžasné. Pokud se věda mylí v tom, jak věci skončí, proč bychom měli věřit tomu, že její chápání začátku světa je přesnější (v případě vědeckých teorií, jež popírají Stvořitele a jakýkoli smysluplný design nebo záměr v samotném stvoření)?*

Shrnutí

Máme mnoho důvodů k tomu, abychom věřili v Kristův návrat bez ohledu na to, kdy nastane. Jednou dojde ke splnění tohoto nádherného zaslíbení, které nám Kristus dal. Každý den je naše planeta a lidstvo na ní blíže této obrovské události!

Poznámky

Použité zkratky

ČEP	Český ekumenický překlad
PBK	Překlad Bible kralické
ČSP	Český studijní překlad
B21	Bible, překlad 21. století
SNC	Slovo na cestu

Díla Ellen Whiteové

Zkratka	Anglický název
DA	Desire of Ages
ED	Education
GW	Gospel Workers
MSS	Rukopisy
SC	Steps to Christ
TM	Testimonies to Ministers and Gospel Workers
(...)TT	Testimony Treasures (2T – sv. 2 atd.)

Zkratka	Český název
CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji
TV	Touha věků
VDV	Velké drama věků
VYCH	Výchova

Sbírky v 1. čtvrtletí 2012

Misijní sbírky

V 1. čtvrtletí 2012 jsou finanční prostředky z misijních sbírek určeny na činnost oddělení a institucí, které se zaměřují na zdravý životní styl, na mladé lidi, náboženskou svobodu a na práci sdělovacích prostředků. K této práci je používána moderní technika. Ta je stále více neodmyslitelnou součástí života společnosti v dnešním světě. Moderní zařízení a média zmenšují vzdálenosti mezi zeměmi a přibližují evangelium do těžko přístupných míst. Prostřednictvím těchto médií, jako jsou rádio, televize, internet, mobilní telefony, je možné oslovit obyvatele naší planety přímo v jejich domovech a na pracovištích. Překonávají hranice států, náboženství i vládních systémů. Pracují pro spasení lidí navzdory diktátorů a nepřízní počasí. Stojí to však určité prostředky a i letos na nich můžeme mít podíl i my.

Na odvodech do celosvětového misijního fondu se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2012 takto:

České a Moravskoslezské sdružení 100 %

Slovenské sdružení 85 %

Zůstatek je určen Slovenskému sdružení na podporu vlastních misijních projektů.

Sbírka 13. soboty

Tyto finanční prostředky umožní podporu projektů církve v jednotlivých částech světa.

Finanční dary jsou v 1. čtvrtletí 2012 určeny pro Severoasijsko-Pacifickou divizi (NSD) se sídlem v Goyang City, Jižní Korea. Tvoří ji země: Korejská lidově demokratická republika, Japonsko, Mongolsko, Čína včetně Hongkongu a Macaa, Jižní Korea a Tchaj-wan. Celkový počet sborů v této divizi je 2012, počet členů 628 032 a počet obyvatel 1 570 626 000.

V roce 2012 všechna sdružení odvádějí na tento účel 80%. Ostatní prostředky jsou určeny na stavební projekty Moravskoslezského sdružení.

Sbírka darů 13. soboty proběhne 31. března 2012.

Edvard Miškeř, hospodář Česko-Slovenské unie